iz Života

LJUBAV SIĐE S NEBA...

1962.

KNJIŽICE „IZ ŽIVOTA“

NIZ I. KNJIGA BR. 2.

»LJUBAV SIĐE S NEBA«

Izdaje:
Srećko Cetinić, Opatija — Rakovčeva ul. 12.

Uredio i odgovara:
Robert Bačvari, Opatija — Rakovčeva ul. 12.

Tisak:
»Tipografija« Đakovo, 12. 1962.

KRALJU I KRALJICI NAŠOJ
ZA KRALJEVSTVO
LJUBAVI I ISTINE

iz Života

knjižice **IZ ŽIVOTA** br. 2.

Isuse moj, ja ljubim Tebe, ljubim svoju majku Crkvu; ja znam, da i najmanje djelo čiste ljubavi više njoj koristi od svih drugih djela skupa.

Sv. Ivan od Križa.

Imprimi potest
Zagrabiae, 10. 12. 1962. Ioannes Fuček S. I.
Praep. Prov. Provinciae Croatiae
Imprimatur
E Curia Fulm. 15. 12. 1962.
† Victor Burić, Episc. Segn., Ap. Adm. Flum., etc.

IESVS
+
♡
CARITAS

DA ZAVLADA ISUS I NJEGOVA LJUBAV

Charles de Foucauld

*) IESUS CARITAS = ISUS JE LJUBAV

Rukopis Charles de Foucaulda velikog apostola Kristove ljubavi

UVOD

Revolucija Betlehemske noći

O Tebi ovisi i o meni da ...

Ljubav siđe s neba

Kod rođenja našega Kralja u Betlehemu anđeli su pjevali: »Slava Bogu na visini, a mir na zemlji ljudima dobre volje...« Božja slava je cilj svima nama, koji na Njega, kao na Oca svoga gledamo, i koji ga tako i ljubimo. Mir će pak na ovoj zemlji biti samo tada moguć, ako se svi mi međusobno ljubimo.

Grijeh Adama i grijeh Kaina su uzroci naših prekinutih veza s Bogom, kao što su ujedno i uzroci neprijateljstva među ljudima. Ljubav je s njima nestala s lice zemlje. Zato je trebalo sada, da iz samoga neba siđe na taj globus sama Utjelovljena Ljubav Druga Božanska Osoba.

Isusov je poziv: uspostaviti prijašnji red. To znači: dati poklon i ljubav Božju i ostvariti u ljubavi jedinstvo među ljudima. Taj svoj zadatak je ostvario Isus na tako eminentan način, da se je Bog zbog Njega izmirio s nama, i dao nam je dostojanstvo Božje djece. To znači, da smo mi ujedno postali i braća Isusa Krista.

Otud je naša velika odgovornost, da život Isusov ujedno u sebi ostvarujemo, da u svemu na Njega naličimo. Jer On je jedini Svet, On je jedini, koji je Ocu omilio. No to mi ne možemo ostvariti svojim vlastitim silama. Zato nam dolazi On sam u Presvetom Oltarskom Sakramentu, i zato se rađa na mistički način opet i opet nanovo svakog Božića. Samo u koliko bude Krist mjerilo naših nastojanja t. j. u koliko gledamo činiti ono, što je On činio, i odbaciti sve što se Njemu ne sviđa, u toliko će Otac u nama opet prepoznati svoga Sina.

Ako svi padnu na koljena: pastiri i krajevi, vlastodršci i proleteri, bogati i siromašni narodi — očekujući od Krista spas, samo onda će On biti uistinu prisutan i u našem vremenu, i samo tada će biti mir na ovoj zemlji.

A koju ćeš to ulogu Ti odigrati?
Što bi Ti mogao ovdje učiniti?

Kako bi Ti mogao pripraviti dolazak Krista na tu zemlju?!

U Tvojim djelima ljubavi mnogi će upoznati, da se Krist uistinu nanovo rodio, i da živi u svojoj Crkvi. Da je malo više ljubavi među nama, možda bi se i točak povijesti drugačije okretao. Ljubav je osvjalačka sila. Da su je Mahatma Gandi i neki drugi našli u Evropi, bili bi možda po svom vlastitom priznanju Kristovi apostoli.

Ne će li Te to natjerati na ispitivanje savjesti, i konačno do promjene Tvog života?! To će Ti dati napokon tisuću prilika za čine bratske ljubavi, bez kojih Krist u Tebi ne će imati svoj stan. Radi se o milijunima naše braće, koja su u potrebi, i pred kojima ne smijemo zatvoriti svoje srce.

Ti i ja, svi mi zajedno!

Svi mi moramo sudjelovati u jednoj križarskoj vojni, jer čovječanstvu prijeti strašna neman: ohladila su ljudska srca. Čovjek je zaboravio da je čovjek. Umjesto jedinstva ljubavi među nama, ostvaruje se diabolističko jedinstvo mržnje. Tome smo i mi sami uzrok. Tu nas ništa ne ispričava. Mi smo vidjeli Njegovu zvijezdu nad Betlehemom, i slušali smo kucanje Njegova Srca. A opet smo ostali ledenjaci u svome egoizmu i oholosti.

Nije li ova sadašnja kaotična situacija svijeta samo zadnji ultimatum Božji čovječanstvu, — koje je već tako davno otkupljeno, — da ostvari u sebi program Betlehema?! Dajmo, neka nas Bog, koji nam opet dolazi, ponovo nadvlada, da tako čovječastvo opet pronađe svoje središte a i Srce svoje.

Samo uz cijenu heroizma ljubavi, može nastati stvarni mir među ljudima. Ti i ja — mi možda nemamo mnogo utjecaja na taj svijet, ali barem nešto možemo učiniti: da barem dva čovjeka slijede poziv Božji, da u dva čovjeka bude vidljiva Kristova slika, da dva slaba čovjeka pokušaju da budu dobre volje: — Ti i ja.

Daj, molimo se za to u ovoj Božićnoj noći!

Tako ćemo mi opet uspostaviti — ljubav i jedinstvo!

Zar ne vidimo kakvu je otrovnu ranu, kakvu je bijedu stvorio u povijesti Crkve pretjerani individualizam? Kolika su dobra uništili oni, koji su sebe tražili, umjesto da su tražili izvan sebe — dobra drugih! Mjerilo su za njih osobni interesi, umjesto djela nesebične, velikodušne ljubavi. Siju smrt i presjekli su vene pune tople, zdrave, životne krvi. Koliko su puta osobna

rivalstva i zelene zavisti bacili djecu svjetla u tminu! I tako su ti ljudi zatajili: nisu ispunili Isusov plan: »Da svi budu jedno« — minirali su ga i uništili.

Izdali su ono, po čemu bi se morali Njegovi već iz daleka prepoznati: »Gle, kako se oni međusobno ljube...« (Tertullian, Apoc., Kap. 39.)

Ili zar mi nikada ne želimo naučiti, da je naša snaga baš u zajedničkoj ljubavi? Samo tako sjedinjeni možemo ostvarivati velike ideale Kristove.

Krist nam za tu svrhu obećaje svoju posebnu prisutnost. Po Njegovim riječima: gdje su dvojica ili trojica u Njegovo Ime združeni, tamo će i On biti među njima. Tako ulazi Njegova Snaga u naš život, te čini čudesa.

Vidimo, kakav je veliki zahvat ljubavi i sam ovaj Koncil, koji nas sve zove na duhovnu obnovu. Sveti nam Otac sve alarmira, da zapalimo svijet ljubavlju Isusa Krista, pokazujući sve više na potrebu svetosti, ne samo pojedinaca, već još više cijele zajednice ljudi.

Tako će nebeski Otac u nama upoznati svoga Jedinorođenca, i mi ćemo Mu biti kao ono dragocjeno zrno, koje je previše skupocjeno, da bi se bacilo svinjama. On će sam istupiti za nas. A Njegovo je Ime: Emanuel, Knez Mira, Jak i Moćan.

Ljubav je sišla s Neba!

Neka vidi svijet!

Pokažimo to! Budimo mi sami pokaznica Kristova Srca!

Provedimo već jednom u djelo revoluciju Betlehemske noći!

Sve samo o Tebi ovisi i o meni: da Ljubav siđe s neba! Ne samo ove svete noći, već svakoga dana...

DUHOVNI ŽIVOT

Osnovni zakon Života

LJUBAV

Razmatranje

Što više mislimo na jedan bolji svijet, — na svijet što mora doći, i koji će uistinu biti po Srcu Božjem, — to veći značaj dobiva jedna stvar.

Postoji naime jedan unutarnji Zakon, koji na poseban način mora doći do izražaja. Kršćani se prepoznaju po njemu, a napose kršćanska zajednica mora se u njemu posebno isticati...

Radi se o bratskoj ljubavi.

»Prije svega ljubite se vruće međusobno, jer ljubav oprašta mnoge grijehe.« — (1. Petr. 48).

»Mi znamo, da smo prešli iz smrti u život, jer ljubimo braću.

Tko ne ljubi, ostaje u smrti«. — (1. Iv., 3, 14).

»A iznad svega toga obucite se u ljubav, koja je veza savršenstva.« — (Kol. 3, 14).

»Nikomu ništa ne budite dužni, osim da ljubite jedan drugoga, jer tko ljubi bližnjega, ispunio je Zakon.« — (Rimlj. 13, 8).

* * *

»Učitelju, koja je najveća zapovjed u Zakonu?« »Ljubi Gospodina Boga svoga svim srcem svojim i svom dušom svojom, i svom mišlju svojom. Ovo je najveća i prva zapovjed. Druga je ovoj jednaka: Ljubi bližnjega svoga kao samoga sebe. O ovim dvjema zapovjedima ovisi sav Zakon i proroci«. — (Mt. 22, 36-40).

To je onaj događaj, kada Njega, koji je Vječna Istina, pitaju o osnovnom Zakonu Života. Odgovor je posve jasan: čitav Zakon je zapravo uključen u ljubavi, i to u dvostrukoj: u ljubavi Božjoj i u ljubavi čovječjoj.

Jasnije i svečanije upute za život nitko ne bi mogao dati. A Onaj, koji ih daje — jest sam Bog.

No kako možemo Božanstvo i čovječanstvo staviti na istu razinu, jedno uz drugo? — Radi se o tajni: čovječanstvo je sada božanskoga roda. Gospodin nam je saopćio svoju narav, da nas nanovo rađa za božanska bića. Ako čovjek ljubi Boga, dosljedno mora ljubiti i Božju djecu, jer su Njegova roda.

Mjerilo ljubavi? Gledaj, kako ljubiš sama sebe.

Odnos čovjeka prema čovjeku u dubini njegova bića, sličan je odnosu u nadnaravnom području Bitka, to jest u odnosu Božanskih Osoba Presvetoga Trojstva. I mi moramo jedan u drugome vidjeti i štovati ono isto dostojanstvo, koje se blista u samom Presvetom Trojstvu.

* * *

Jednom će svi ljudi biti sakupljeni na jednome mjestu, da čuju ocjenu svih svojih djela, onako kako ih je već Gospodin primio. To će biti zborovanje, kojemu nikada nije bilo ravna. Da, to će biti slika, kojoj ni jedna druga nije slična.

Tu će pasti samo dvije osude.

Prva će biti o onima, koji su se spasili:

»Dođite, blagoslovljeni Oca mojega, i primite kraljevstvo, koje vam je pripravljeno od postanka svijeta. Jer bio sam gladan, i dali ste mi jesti, bio sam žedan i napojili ste me, bio sam putnik, i primili ste me, bio sam go, i obukli ste me, bio sam bolestan, i pohodili ste me, bio sam u tamnici, i došli ste k meni.« (Mt. 25, 34-35).

Kratko rečeno: Dođite zato, što ste me ljubili!

Koga? Braću. One, koji trpe glad, žeđu ili golotinju.

Zar više nije potrebna ona dvostruka ljubav? Zar više ne moraju biti: Bog i ljudi? Zar su dostatni samo ljudi? — Da, dostatni su ljudi, jer u njima je Bog. Sam Isus govori: »Meni ste učinili ono, što ste učinili jednom od ove moje najmanje braće.« — (Mt. 25, 40).

Ona druga osuda će biti strašna: »Odlazite od mene prokleti u vječni oganj, što je pripravljen đavlu i njegovim anđelima.« A zašto? Evo dolazi motiv bratske ljubavi, samo sada uskraćene: »Jer bio sam gladan, i niste mi dali jesti, bio sam žedan i niste mi dali piti, bio sam putnik i niste me primili, bio sam go i niste me obukli, bolestan i u tamnici i niste me pohodili.« — (Mt. 25, 41-43).

Dakle, dosta je da ne ljubimo brata čovjeka, i morat ćemo vječno gorjeti ! ? — Da, kao što će biti dosta da ga ljubimo i tako se spasimo. U bratu čovjeku stanuje: Bog.

Tajna, o kojoj ovdje govorimo, nije samo u sudjelovanju čovjeka pojedinca u Božanskoj naravi. To ovdje znači poprimanje čitavog ljudskog roda u Riječ Božju.

Mi smo dakle Tijelo Kristovo. U saobraćaju s čovjekom, mi se dotičemo Krista. Onaj, koji lijepo postupa s nekim čovjekom, zapravo postupa na lijep način sa Gospodinom. Onaj, koji zlostavlja čovjeka, zlostavlja samoga Isusa.

* * *

U stvari, ide se za mnogo višim, za neizmjerno mnogo višim. — Gospodinu je ovo zadnja večer Njegova zemaljskog života. Još ove večeri On će morati trpjeti, a sutra umrijeti. To je neusporediva pozadina treće zgode.

»Ovo je moja zapovjed... (Iv. 15, 12).

Zapovjed je to, uistinu to je Njegova oporuka. To je oporuka Boga, koji se sprema na smrt. On traži za braću ne samo čistu ljudsku ljubav (premda i njome možemo izraziti Bogu dostojno naš poklon), nego upravo božansku: onu ljubav, koju nam je pokazala Riječ Božja.

Ali Gospodine, ovo je nemoguće !

Ne, ne, ovo je moguće ! Upravo onako, kako je moguće, da iz njega živimo. Ako jednog dana duša može uistinu o sebi reći: »Meni je život Krist« (Fil. 1, 21), od onoga dana ona ljubi Isusa onako, kako je On nas ljubio.

Tu polako dolazi sama od sebe treća tajna. Tajna je to sjedinjenja, još srdačnija nego što su one izražene u drugim dvjema zgodama. Tajna je to naime našega postepenog prožimanja i pretvaranja u Isusa. On nas prima u Sebe. Tako On sve više preuzima u nama inicijativu i u našim osobnim činima, te oni postaju sve jači i uspješniji.

»Živim, ali ne više ja, nego Krist u meni.« (Gal. 2, 20).

Zakon ljubavi je temelj, jezgra kršćanskog života, odličan materijal, u kojem se mora prokušati svaki pojedini kršćanin; to je zapovjed Gospodnja. Novi, bolji svijet (svijet Kristov) mora se odlikovati u tome više nego li u kojoj drugoj točki.

Bolji svijet, svijet Kristov.

To znači djelovati, da svi ljube Isusa Krista, kada ljube svojega brata, koji prolazi kraj njih: da, oni ljube zapravo Isusa

čistoćom, poštivanjem, predanjem, koje mu dolikuje. I baš u tome, što svoju braću ljube u Njegovoj tjelesnoj osobi, onakvu, kakvu je susreću: siromašna i bogata, mlade i stare, simpatične i odvratne. dobre i zle.

Nema nikoga, tko bi bio tako zao, da bismo ga smjeli isključiti iz naše ljubavi, pa ni najgori ubojica, ako moramo tako ljubiti kao Spasitelj svih grešnika.

Ljubiti znači biti dobrohotan, znači drugome htjeti dobro. To znači izaći iz sebe, promijeniti svoju težišnu točku. To znači nastojati da naše misli i brige kruže oko naše braće ljudi (koji su drugi Isus), mjesto da se okreću oko našega dragoga »Ja«. To znači, osjećati neku antipatiju prema samom sebi po uzoru Najsvetijega među svetima, koji živi u našoj braći.

* * *

Nema sumnje: već po ovom držanju postao bi svijet brzo i posvema drugačiji, iz temelja bolji i drugačiji.

Tko bi htio usvojiti jedan takav oblik duhovnog života, on bi se na taj način vinuo do neizrecivo visoke svetosti.

Gdje stojimo ?

U svijetlu neba, koje se otvorilo, da se zemlja nanovo rascvjeta.

»Da svijet vjeruje, da si me Ti poslao.« (Iv. 17, 2).

O. R. Lombardi

Kad mi sve postane odvratno i ja sam; kad moj besplodni napor sruši se na me i kad moje najdraže misli budu zlobno popljuvane; kad se budem šetao sam i sumnjajući pitajući se, nisam li upropastio svoj život rasipljući ga dok sam drugoga služio, kad moje zvijezde ugasnu i kad moja tmina bude u meni glasno govorila, Gospodine, trebat će samo da potjeram povečernje zle duhove i sačuvam svoju dušu u tvom sjaju, da s tvojih usta čujem te božanske riječi i da znadem da ne sumnjaš u moju vjernost. I kad svršim na zemlji, dođi, da mi u mojoj smrtnoj muci rekneš: *vos me amastis, ti si* me ljubio — i daj, da ja mognem odgovoriti: to je istina.

Pierre Charles S. I.

GLEDAJMO I LJUBIMO

● Danas se čovjek poštuje više nego ikada. Čovjeku je silno porasla vrijednost. A tko nas je to tako visoko uzdigao u našim vlastitim očima? Da podmornicom nismo prošli ispod polarnog ledenog pokrivača, da nismo Telstarom žive slike događaja prebacili s jednog kontinenta na drugi i da kružeći oko zemlje nismo počeli rukom domahivati mjesecu javljajući mu da mu se spremamo u pohode — ne mislim da bismo imali ideju o čovjekovoj veličini kakvu sada posjedujemo. Čovjek nam je progovorio po svojim velikim djelima i mi smo dobro shvatili te njegove riječi.

● *Ni slikovnicu velikih Božjih djela ne bismo smjeli nikada puštati iz ruku, ako bismo htjeli sačuvati u sebi svježinu divljenja Božjoj veličini. Sve što velika i mila znamo o Bogu, sve su nas o tom poučila Božja djela.*

● Cicero se je uvijek divio Božjoj prirodi. Onima, kojima je život to divljenje izlizao, znao bi reći: »Priroda je tako lijepa, da bi onaj, koji bi živio od rođenja u kakvoj tamnoj pećini pa bi bio jednom naglo izveden na svijetlo dana, pao u ekstazu pred veličanstvenim prizorom, koji bi se ukazao njegovu oku.«

● *Po kavanama ne vješamo umjetničke slike. Za njih gradimo posebne zgrade, koje nazivamo galerijama. Nezgodno bi bilo pred umjetničkom slikom nogom preko noge i cigaretom u ustima pijuckati crnu kavu i razgovarati o sutrašnjoj nogometnoj utakmici. Doživljaj lijepoga, uz koji se veže divljenje umjetniku, ne ide skupa s nikotinom, crnom kavom i nogometnom loptom. To je razlog da nam vijest sunčeve zrake o ljepoti Očeva lica i priča maslinova ulja o njegovu milosrđu ostaje nepoznata. Obilazimo po zemlji kao po kakvoj kavani, sajmištu ili trgovačkoj kući, mjesto da po njoj hodamo kao što se hoda po* galerijama, s kapom u ruci.

● Pa ni onda kada se zaustavimo kao promatrači pred kojim Božjim djelom, ni onda ne znamo prema njemu zauzeti pravi stav. Mjesto da po njemu pošaljemo poklon njegovu Stvoritelju, mi se zadovoljavamo svojim doživljajem lijepoga, što ga pri tome imamo, nastojeći tim slatkim doživljajem zasladiti trpkost onih bezbrojnih dojmova, kojima nas opterećuje svaki naš dan. Nama je cvijeće lijepo i mi ga beremo, da se opojimo njegovim mirisom, a njegovo svjedočanstvo o Stvoritelju puštamo da odnese vjetar. Lugovi i slavuji nas zabavljaju svojim zelenilom i ljepotom, a kada ih se doista nagledamo i naslušamo, okrećemo im leđa obraćajući se kakvom novom zemaljskom dojmu. U ljetnim praznicima mnogi se sjete zaboravljene prirode, pa joj posvete nekoliko tjedana. Ali su onda turisti, mjesto da budu tihi učenici, kojima priroda priča tajne ateljea u kojem je nastala i tajne majstorove desnice, koja ju je oblikovala.

● *Znamo, da je za sv. Franju Asiškog svako stvorenje značilo riječ o Bogu. Gledajući čvrste granitne pećine osjećao je kako je Bog jak i kako je on naš čvrst oslon. Cvijet s prvim otvorenim laticama na jutarnjoj svježini govorio mu je o neizmjernoj nježnosti Božjega Srca. Čista, bistra i radosna voda dočaravala mu je poniznost i sreću Božjega bića.*

● Ali u promatranju stvorova treba sa sv. Franjom, sv. Ignacijom Lojolskim i svim svecima ići još i dalje.

● *Svemir nije Božji muzej. Još manje izlagaonica, u kojoj bi On bio izložio svoja djela. Bilo bi neukusno prostore svemira shvatiti nekim Rafaelovim stanzama krcatim Božjim umjetninama. Bog ne stvara da priređuje izložbe. Zato stvaraju naši umjetnici. Njegove umjetnine ne vise o zidu već se kreću, miču i žive. Njegove su umjetnine žive: čovjek, životinje, biljke. I ono što nije živo samo je zato tu, da životu pruži život: zemlja i sve njezino otkriveno i neotkriveno blago. A svaki je život događaj. Događaj je kad se dijete rodi, događaj je kad se bilo gdje u prirodi pojavi novi život. Bog stvara događaje, a ne mrtve slike u okvirima. To znači da mi ne živimo u muzeju nego u toku neprestanih zbivanja. Što hoće ta zbivanja i kuda vode ti događaji? Odgonetnuti to, značilo bi pravo gledati u Božju prirodu.*

● Ona je puna događaja. Vode se prebacuju po gorskim koritima, mora buče, vjetrovi šume, stabla rastu i bore se s olujama, ptice traže hranu i pjevaju pjesme, a čovjek svaki dan ispunja novim događajima svoju povijest. Sve je u pokretu, sve je u akciji kao na ratnom pohodu. No ne vode li svi ti događaji jednom jedincatom cilju kao što sva široka šarolika ratna uposlenost vodi jednoj jedincatoj meti: pobjedi?

● *Mi ne živimo u gunguli i metežu. Gungulu i metež stvara čovjek, a ne Bog. To znači da sva stvorenja povezana u harmoniju rade na jednom te istom planu: na spasavanju čovjeka. Na spasavanju čovjeka radi pčela, koja sakuplja med, na spasavanju čovjeka radi kiša, oluja i vjetrovi; na spasavanju čovjeka rade mirni tokovi rijeka i njihovi slapovi; i za to isto spasenje čovjeka buče mora.*

● Svemir je jedan veliki Božji pokret koji mora donijeti čovjeku sreću i blaženstvo. Mi živimo u jednom velikom događaju, koji traje od postanka svijeta i trajat će do njegova konca, sve do zadnjeg čovjeka na zemlji, koga treba spasiti. Što su naši dnevni događaji prema ovom ogromnom kozmičkom događaju, koji sam puni cijelu povjest! Što je prema njemu opsjedanje Kartage po Scipionu Afričkom i slični događaji. I što su svi naši zemaljski pokreti prema ovom koji nas iz vremena prebacuje u vječnost!

● *Današnji su mladi ljudi bili upitani, u kojem bi stoljeću željeli živjeti: sadašnjem, prošlom ili budućem. Najveći dio želi živjeti u današnjem, u kojem se zbivaju veliki događaji. — Priroda nam je draga ne samo zato što pruža odmor našem izletničkom oku i smirenje našem turističkom srcu, nego i zato, što je ona veliki događaj našega spasenja, što se sve u njoj zbiva i ide za tim, da nas digne na Očevo krilo.*

● Jednom se je jedna djevojčica divila slikama, koje je naslikao njezin otac. Kad se je drugom zgodom probudila kasno u noći i primijetila kako njezin otac pri noćnoj svjetiljci napreže vid da naslika sliku, kojom će svojoj djevojčici kupiti kruha, nije se mogla suzdržati a da ne zaplače od ganuća. — Priroda nam je draga ne samo zato, što nam govori o Božjoj *ljepoti, mudrosti i jakosti, nego i zato, i najviše zato, što nam* govori o njegovoj Ljubavi, koja je stavila sav svemir u pokret da nas učini vječno sretnima.

Dakle, gledajmo i, odmarajmo se!
Gledajmo i divimo se!
Ali nada sve:
G l e d a j m o i l j u b i m o!

* * *

Bio sam bolestan

U dvorani neke bolnice vidio sam jednog čovjeka. Ležao je u gipsu. Povezan mu je bio grudni koš i jedna ruka, desna ruka. Lijevom je nastojao obavljati sve... kako je mogao. Gips je bio mučeništvo, no lijeva ruka, premda navečer jako umorna, jačala je, radeći za dvije.

Mi smo udovi jedan drugoga i n a š a j e d u ž n o s t p o m a g a t i s e m e đ u s o b n o.

Isus nije to samo svjetovao, O n j e t o i z a p o v j e d i o.

* * *

Kad nekoga dvorimo i poslužujemo iz ljubavi, nemojmo misliti, da smo zato sveti.

Ako je bližnji nemoćan, moramo mu pomoći, pomoći onako, kako bi on sam sebi uradio, kad bi mogao. Kakvi smo kršćani, ako drugačije radimo?

Pa kada dođe naš čas, ako sami budemo potrebni bratske ljubavi, nemojmo to osjećati kao poniženje.

Na posljednjem sudu reći će nam Isus: »B i o s a m b o l e s t a n i p o h o d i o s i m e«..., bio sam u zatvoru, bio sam gol, gladan..., jer Isus se rado skriva iza bolesnika i onih koji trpe.

Zato nemojmo misliti da smo lišeni svoga dostojanstva ako nam je potrebna tuđa pomoć, nego zahvalimo od sveg srca onima koji nam pomažu. Ipak najviše moramo biti zahvalni Bogu, koji je ljudsko srce stvorio tako milosrdnim; zatim Kristu, koji je Svojom Krvlju objavio i zapečatio radosnu Vijest, a posebno zato, što je »Svojom« Zapovjedi potakao nebrojno mnogo ljudskih srdaca na međusobnu pomoć.

(Meditazioni — Città Nuova, 1960.)

Tko će ikad prodrijeti u dubinu ljubavi, kojom je sposoban ljubiti Onaj, koji je punina Ljubavi, kad nađe samo dušu, koja će ga primiti, koja se odlučila. da mu neograničeno ljubav uzvraća ?

Roul Plus S. I.

CRKVA — EKUMENIZAM

> *Da želja za crkvenim jedinstvom,*
> *koja snažno vlada među protestantima*
> *dovede do spoznaje*
> *prava KRISTOVE CRKVE + + +*

NAKANE APOSTOLATA MOLITVE ZA MJESEC SIJEČANJ 1963.

Glavni razlog, koji je bio i uzrok »ekumenskog pokreta«, bijaše želja da se dođe do nekog crkvenog jedinstva; a sva povijest ovog pokreta jest povijest traženja ovog jedinstva. Do sada je u ovoj stvari postignut ne mali napredak i ne rijetki uspjeh. Među raznim »Konfesijama« ili »vjerskim nazivima« protestanata, te među anglikancima i pravoslavnima, međusobno razumijevanje i priznanje dovelo je do tjesnije međusobne suradnje i do stvaranja »Svjetskog saveza crkava.« Ima i primjera nekih sjedinjavanja, do kojih je došlo među nekim protestantskim i anglikanskim zajednicama.

Ne obazirući se na druge razlike, koje među njima postoje, najveća muka ekumenskog pokreta ostalo je i ostaje do dana današnjega iznalaženje pojma Crkve, koji bi svi mogli prihvatiti. Kad bismo imali takav pojam — tako je jednom rekao generalni tajnik Visser 't Hooft — ekumensko bi pitanje bilo riješeno.

Dapače, što organizacija i ideja ekumenizma i jedinstva više raste, to se više osjeća nedostatak takvog pojma. Mnogo toga i na razne načine bilo je poduzeto, da se pređe preko te nepremostive poteškoće; ali jedva se može reći, da su ti pokušaji imali ili imaju znatnog uspjeha. Svaka pojedina »Konfesija« ima kao svetinju svoj pojam i shvaćanje o Crkvi, i u njem gleda nešto, što spada na bit njezine vjere; to se ne može niti napustiti niti promijeniti, a da ne propadne cijela Konfesija, i da ne izgubi pravo na vlastitu egzistenciju.

Za kršćanina katolika, pače i za svakoga »neopredijeljenog promatrača«, koji nije ometen nikakvim vjerskim predrasudama, odgovor na pitanje o crkvenom jedinstvu vrlo je jednostavan.

Bit jedinstva Crkve mora se sastojati u potpunom jedinstvu i jednakosti nauke, vjere, uredaba, uprave i života Crkve. U nekim sporednim pitanjima, na pr. u obredima ili disciplini, može se dopustiti neka razlika, samo ako bitni elementi vjere i uredaba Crkve ostaju netaknuti.

Taj pojam jedinstva svojstven je Katoličkoj Crkvi. Sada se pak može vidjeti nešto čudno: sve nekatoličke Konfesije, iako brane najrazličitije pojmove Crkve i njezinog jedinstva, ipak sve se slažu u jednom elementu, tj. da ne odobravaju katolički pojam jedinstva Crkve. To je pravilo (aksiom), koje se drži kao članak vjere. Radije se niječe oznaka jedinstva, nego da se prihvati ono jedinstvo, koje potvrđuje Katolička Crkva.

Teorija o jedinstvu

Bit će zgodno, ako iznesemo neke teorije, koje pokušavaju protumačiti jedinstvo Crkve.

Ima ih, koji Crkvi priznavaju samo neko duhovno i nevidljivo jedinstvo, koje se ne dira podjelom i razdvajanjem. Drugi niječu nutarnje jedinstvo Crkve: jer jedinstvo je radije vanjsko i ne sastoji se ni u kojoj drugoj stvari, nego je u nekom vanjskom jedinstvu različitih »naziva«. Dapače ima ih, koji kušaju dopustiti pozitivnu vrijednost podjeli i odvajanju zato, jer ono čuva Crkvu od oholosti i neplodnosti! Kao pokušaj nekog odobravanja podjele treba također imati u vidu onu tzv. »teoriju razgranjenja« (branch-theory), mnogih Anglikanaca, koji pokušavaju da utvrde opstojnost barem tri velika »tipa« Crkve — Rimokatoličke, Pravoslavne i Anglikanske — time, što ih smatraju kao trim granama jedne Kristove Crkve.

Danas kod Protestanata niče mišljenje, da je odvajanje uistinu protiv biti Crkve, da je to zlo i grijeh i zato ga treba svladati. Ali i ovi općenito priznaju egzistenciju nekog nevidljivog jedinstva u Kristu, koji ipak, prema njima, mora imati i svoj vanjski obraz.

Pa koje je to jedinstvo? Jedni ga gledaju u kontinuitetu nasljedstva s Crkvom prvih stoljeća; drugi više u nekoj sintezi svih vjerskih iskustava sviju kršćana našeg vremena. Prema tome ti gledaju jedinstvo Crkve radije u nekoj formi federacije. Drugi se pozivaju i inzistiraju na razlici »organizma« i »organizacije«;

tvrde naime, da je Crkva organizam, koji je nešto dinamično i živo. A to dopušta veću raznolikost i razliku od organizacije.

Ozbiljna pitanja

To su samo neke teorije, koje se iznose u mnogo varijanata. Poteškoća se javlja, kad žele protumačiti, kakvo je jedinstvo - narav onih saveza ili jedinstva različitih »crkava«, na pr. kakvo je svojstvo Svjetskog Saveza Crkava«, ili »Svjetskog protestantskog Saveza i njima sličnih.

Da izbjegnu i u toj stvari pojam Katoličke Crkve, žestoko niječu ovim organizacijama svaku sposobnost »Super -Ecclesiae - Nadcrkve« (Superchurch) i radije ističu neku pravnu definiciju, koja jedva dotiče, a kamo li promiče pravo i nutarnje jedinstvo.

Ova množina protivurječja s obzirom na pojam jedinstva Crkve, što je ujedno spojeno s odlučnim odbacivanjem katoličkog pojma, čini se, da ometa svaku nadu u jedinstvo.

Možda ipak može imati i dobar učinak, a djelomično ga već i imade. Sve više i više pokazuje se apsurdnost podjele Crkve, i sve više i više budi se u mnogima, koji su dobre volje, želja da se izvuku iz toga kaosa, te dođu do pravoga jedinstva, što ga je Krist namijenio svojoj Crkvi. A da ova spoznaja i postigne svoj učinak, nužno je da se upozna da ovo jedinstvo opstoji u Rimokatoličkoj Crkvi.

Takva pak spoznaja je samo plod Duha Svetoga. Zato naša nakana opominje da isprosimo našoj odijeljenoj braći ovu milost da ih želja za crkvenim jedintvom dovede do spoznaje prave Kristove Crkve.

Tkogod se ne odrekne . . .

»Tkogod se od vas ne odrekne svega što ima, ne može biti moj učenik.«

»Tkogod.« Dakle, Isusove riječi odnose se na sve kršćane.

»Svega«. To zahtijeva od svih, da mogu biti kršćani. Ne možemo biti privezani čak ni za vlastitu dušu, nego se moramo otrgnuti od svega.

I u ovome je napušteni Isus Učitelj svima.

(Meditazioni — Città Nuova, 1960.)

Osjeća se potreba ljubavi . . .

Taizé

Drugom Vatikanskom Saboru, uz ostale goste promatrače, prisustvuje i prior protestantskog samostana Taizé.

Taizé je malo seoce u Francuskoj pokrajini Burgundiji, nedaleko Cluny-a. Nije označeno ni na jednoj zemljopisnoj karti, a ipak se o njemu zadnjih godina mnogo govori i piše. 1940. godine nastanio se tamo nakon dovršenih teoloških studija Roger Schutz, protestant, iz zapadne Švicarske. Tu, nedaleko francusko-njemačke granice, posvetio se djelima ljubavi među jadnim ratnim bjeguncima. Pridružilo mu se nekoliko prijatelja. Osnovali su zajednicu. Bez unaprijed smišljenog plana sve više su se prilagođivali monaškom načinu života. Roger Schutz, kao prior, dao im je Pravilo. To Pravilo obuhvaća sve bogatstvo samostanskog života starih monaha, a opet se prilagođuje naraštaju 20. stoljeća.

1949. godine po prvi put položilo je devetero braće zavjete siromaštva, čistoće i poslušnosti. Danas zajednica broji 45 članova; pripadaju raznim protestantskim Crkvama i raznim narodnostima. Tkogod dođe s njima u doticaj, duboko ga se doimlje njihova otvorenost i snaga njihove razvijene ličnosti. Upravo se osjeća, kako iz njih struji ljubav prema Bogu.

Koja je glavna zadaća ove zajednice ? Pridonijeti sjedinjenju kršćana. Ona hoće da bude živi most među odijeljenim Crkvama. Teolozi Taizé-a proučavaju teološke i filozofske probleme Reformacije bez ikakvih predrasuda. Oni ne idu za tim, da izbrišu granice konfesija, jer njihovi članovi pripadajau i dalje svojim Crkvama: Reformatorskoj, Evangelističkoj, itd., nego idu više za tim, da na se preuzmu bol odcijepljenja i da se uzdrže na putu k pravoj Crkvi, a ta je Katolička. Katolička, ne u vjerskom smislu, nego u **najdubljem smislu riječi**: jedna sveobuhvatna zajednica ljubavi, čija je Glava Krist, da svijet po Njemu bude **jedno s Ocem**.

Nameće se pitanje, hoće li ova nastojanja donijeti vidljive plodove, ili će to ostati samo neplodan san nekolicine ljudi ?

Služba Božja u Taizé-u daje na to prvi živi odgovor. U svojim važnijim dijelovima jedva se razlikuje od katoličke Mise. Braća vjeruju u Kristovu prisutnost u Sakramentu za vrijeme svetog čina. Oni se ispovijedaju...

Vrijedno je prisustvovati večernjoj službi Božjoj, koju mi zovemo Povečerje. Malu romansku crkvu osvjetljuje nekoliko svijeća. Ulaze braća u dugim bijelim odijelima – simbol krštenika. Nakon tihe molitve ustaju, pjevaju Psalme i slušaju jedno čitanje. Zatim slijedi opet večernja tišina. Onda jedan od braće spominje u molitvi sve prijatelje. Među tim prijateljima bude uvijek po jedan katolički biskup i po jedna katolička općina. Molitva se pretvara u prošnju za sjedinjenje: »Da svi budu zajedno...«

* * *

Kad se prije 22 godine Roger Schutz nastanio u Taizé-u, kupio je jednu kuću. Sada pripada zajednici nekoliko zgrada. Većinom su to stare napuštene kuće ili male jednostavne kućice na brzinu podignute, a iskorištena je i po koja suša.

Skup kuća, koje pripadaju zajednici nema neku posebnu fizionomiju i ničim se ne razlikuje od ostalog predjela: to je dio onoga kraja. Čini se, da sav taj kompleks ostvaruje jednu od dviju velikih težnja braće: ostati među svijetom kao i drugi ljudi, živeći od ploda svoga rada. Druga njihova težnja jest sudjelovati u životu Crkve moljenjem Oficija, vršenjem vjerskih funkcija, posebnom molitvom za sjedinjenje kršćana. Ovim dvostrukim obilježjem ta zajednica samostanska, a u isto vrijeme laička, hoće da podsjeti kršćane kako moraju spojiti dvije stvarnosti: živjeti u zajednici s Bogom, a u isto vrijeme biti na raspolaganju potrebama svoga vremena.

Tako brat Roger, liječnik, bio je glavni pokretač kongresa u Cluny-u, na kojemu se raspravljalo o higijeni sela. Brat Alain bavi se gospodarstvom. On je predsjednik okružnog Vijeća za upravu i ekonomiju sela. Svaki sa svojim zanimanjem: jedan kipar, drugi kao tipograf, arhitekt ili zidar, svi se oni uklapaju u ekonomiju onoga kraja.

Katolički biskup iz Autuna, u čijoj se diecezi nalazi Taizé, dao je braći na raspolaganje malu staru seosku crkvu. Župnik iz Cormatina služi u toj istoj crkvi za katolike sela nedjeljom svetu Misu.

Braća ne nastoje da »obrate« svoje katoličke suseljane. Lijepo se slažu sa župnikom. Dapače, oni su u vjerskom pogledu pozitivno utjecali na katolike toga kraja, koji nisu bili praktični vjernici. Sada revno polaze na službu Božju, jar hoće da pokažu kako i oni vjeruju u Boga.

Taizé je filijala župe Cormatin. Ta je župa veoma siromašna. Obuhvaća velik teritorij, nekoliko sela. Župnik se danomice žrtvuje za svoje stado, a njegove su žrtve većini nepoznate. Njegov rad se ne ističe; ne privlači poglede novinara, niti objektive fotografa, koji dolaze u Taizé.

Pa ipak, upravo u ruke ovog katoličkog svećenika, siromašnog, o kojemu nitko ne govori, Krist je položio blago Svoga bogatstva. U Taizé-u žive svakako sveti kršćani, dobre duše, ali samo ove ruke imaju moć otpuštati grijehe, posvetiti i dijeliti Tijelo Kristovo, združiti zručnike u sakramentu ženidbe, umirućima dijeliti posljednju pomast.

* * *

Kako je Roger Schutz dobio zvanje?

Sam pripovijeda:

Bio sam dječak, kada sam po prvi put upoznao katolike, i to jednu gospođu veoma siromašnu, s mnogo djece. Premda je moj otac znao, da je katolikinja, ipak me dao njoj na stan, samo da može nešto zaslužiti.

Iako sam bio sin kalvinskog pastora i poštivao vjersko osvjedočenje drugih, sam nisam vjerovao. Svi ukućani te gospođe bili su duboko prožeti vjerom, i to je na mene potresno djelovalo, a posebno činjenica, što su ti katolici i živjeli prema svojoj vjeri.

Razmišljao sam, kako su i moji kod kuće svi dobri vjernici... Zbunila me ova konstatacija. Pitao sam se: Zašto nismo jedno?

Duša dječaka ne pozna zapreka i zato nisam mogao shvatiti, zašto se ne slažu svi kršćani. Ova me činjenica na neko vrijeme ozbiljno odbijala od vjere.

Na koncu sam zaključio: nismo sjedinjeni zato, *jer se ne poznamo*.

Kasnije, kad sam počeo vjerovati, stvorio sam odluku: u mom životu ne će postojati ova zapreka. Radit ću na jedinstvu.«

Da produbi svoju vjeru i upozna katoličku nauku, povukao se Schutz na neko vrijeme u samostan Cistercita i Kartuzija-

naca. Mudrost koju je otkrio u starim Pravilima velikih Redova pridonijela je razvitku njegova zvanja. »Uvidio sam — kaže Roger Schutz — da je samostanski život izvanredna snaga, kadra premještati gore.«

Najprije sam se uvjerio, da jedinstvo Crkve mora biti vidljivo. Neki protestanti kažu, da je dovoljno duhovno jedinstvo. Ja naprotiv mislim, da je potrebno i vidljivo jedinstvo. Ljudi moraju vidjeti, ako hoće vjerovati; moraju vidjeti to jedinstvo.

Onda sam se uvjerio, da je u vjerskoj zajednici potreban jedan autoritet. Bez toga samostan ne može živjeti, ne može napredovati u savršenosti. Postalo mi je jasno i to, da se istina mora izraziti u doktrini. Inače nije moguć kontinuitet: ono što se govori, bilo bi kao vatra od slame, koja se brzo ugasi«.

* * *

Među protestantima je ovaj samostanski način života podigao veliku graju. To je prvi put u životu protestantske Crkve, da je osnovana muška samostalna zajednica. Zajednica dobara, pokoravanje utoritetu, celibat — to su za pastore i vjernike raznih protestantskih Crkava bile nepoznate riječi, neshvatljivi pojmovi.

Zbog toga je Roger Schutz u prvih 15 godina morao prebroditi velike teškoće; isto tako zbog njegovih odnosa s Rimom. Zadnjih godina je bolje. Protestanti su počeli duboko poštivati samostanski način života. Tome je mnogo pridonijelo i to, što su braća u Taizé-u usprkos svih teškoća ustrajala u svome zvanju.

Mnogi protestanti su ga napadali zbog njegova poštivanja katoličke hijerarhije. Tima je odgovorio knjigom: »Vivre l'aujourd'hui de Dieu«. Tamo kaže:

»... stoljećima smo navikli, da osuđujemo jedni druge. Najveće razumijevanje nalazi se u ljubavi... Nema istine bez ljubavi. U odnosima među kršćanima, danas prije svega osjeća se potreba ljubavi...«

Jednom je rekao dopisniku lista »Le Figaro«: »Zakleo sam se, da nikada ne ću suditi Rimsku Crkvu. U njoj i u svima, koji je predstavljaju na zemlji, gledam sliku Našega Gospodina. Ova slika na poseban način pokazala mi se u sadašnjem Papi: pred njim nikad se nisam osjetio osuđenim.«

13. listopada 1960. godine primio je Sveti Otac u audijenciju braću Rogera Schutza i Maxa Thurien. Malo dana prije toga

u Taizé-u se sastalo oko 60 protestantskih pastora, raznih ispovijesti i 8 katoličkih nadbiskupa i biskupa. Prema riječima kardinala Gerlier-a, sastali su se, da raspravljaju o problemima apostolskog djelovanja, koji se tiču jednih i drugih.

Ovaj sastanak i razgovor predstavnika jedne i druge Crkve, bio je prvi nakon četiri stoljeća.

»Da svi budu jedno!«

Mario Croce

---

zar nije njihovo zvanje: ižarivati Isusa Krista, i spasiti ljubavlju svoga srca čitav jedan svijet?!

God. 1956. spasio je francuski prekooceanski brod »Ille de France« brodolomce O. P. Lamberta i svećenika Rajmunda Waite iz Philadelphije. Obojica su se našli na brodu »Andrea Doria«, kad se ovaj sudario sa »Stockholm«-om. Nastao je strašan čas neizvjesnosti. Oba broda je obavijala gusta magla. i nitko više nije znao ima li još nade u spas. Pošto su jedan drugome dali odrješenje, svećenici, koji su se nalazili na palubi podijelili su putnicima generalno odješenje.

No da bi mogli i pojedinačno ispovijedati, morali su se kretati na rukama i na nogama, jer brod se je nagnuo 45 stupnjeva na stranu i utonuo u potpunu tamu. Oni su ispunili samo svoju svećeničku dužnost, no njihova smirenost i vedrina, kojom su smrti u oči gledali, davala je i ostalim brodolomcima hrabrost i pouzdanje. Tako su osjećali i mnogi nekatolici.

Brodski dušobrižnik Mons. Alcide Natta, iz Genove, zadnji je napustio brod. Istom tada se sklonio na sigurno mjesto, kad je bio uvjeren, da su svi: putnici i osoblje ispovijeđeni i pričešćeni, te da su se ukrcali u čamce za spasavanje.

Da se promijeni lice Crkve . . .

Da bi svi koji sudjeluju na Koncilu tražili + + +
U međusobnoj ljubavi i razumijevanju
što je za opće dobro Crkve

NAKANA APOSTOLATA MOLITVE ZA MJESEC VELJAČU 1963.

Povijest općih sabora svjedoči, koliko i kakvih poteškoća može njihovu nastojanju nanijeti ljudska slabost.

Već mnogostruko obično iskustvo života pokazuje, kako je teško čovjeku osloboditi se vlastitog mišljenja i vlastitih predrasuda, te tražiti samo ono, i prosuđivati samo po onom, što jedino služi određenom cilju. Stoga veoma lako mogu na sud saborskih Otaca utjecati razlike i oprečnosti među različitim narodnostima, među svjetovnim i redovničkim klerom, vjernicima raznih obreda, različite kulture i dobi, među braniteljima različitih mišljenja i prijedloga.

Da ova ljudska slabost ne bi naškodila korisnim naporima Sabora, treba vrućom molitvom i velikodušnim žrtvama izmoliti od Božanskoga Srca Isusova milost, da skupljeni Oci, svijesni svoje odgovornosti zapostave sva unaprijed postavljena mišljenja, da se povežu između sebe jakom Kristovom ljubavlju i uzajamnim razumijevanjem, te tako traže samo dobro opće Crkve.

1. Zalog takve ljubavi je Duh Sveti

Dakako, da zakoniti sudionici na saboru, pod vodstvom Vrhovnoga Svećenika, imaju neko nadahnuće odozgora. Saborski su oci skupljeni u Duhu Svetom. Tako govore i opet na pr. Spisi Tridentskoga i Prvog Vatikanskoga sabora. Duh je Sveti na osobiti način prisutan na saboru, i svojom nazočnošću surađuje s nastojanjima Sobora, nadahnjuje, rasvjetljuje duše milošću, sili na prikladne odluke.

Na crkvene poglavare, skupljene na Saboru, silaze darovi Duha Svetoga, da bi razborito, kako to zahtijeva dobro cijeloga

Otajtvenog Kristova Tijela, raspravili stvari doktrinarne, pastoralne i disciplinske, prilagođujući lijekove sadašnjim potrebama cijele Crkve. Na Saboru se doista najviše ispunjuje obećanje Božanskoga Utemeljitelja Crkve: »A Duh Sveti Tješitelj, naučit će vas sve i sjetiti vas svega, što vam rekoh.« (Iv. 14, 26)

Molimo da skupljeni Oci budu otvoreni za prosvjetljenja i nadahnuća Duha Svetoga, a Duh Sveti kao Duh ljubavi neka ih skloni na međusobnu ljubav i razumijevanje, a posebnu ljubav prema Otajstvenom Tijelu Kristovom.

2. Obzir na dobro Crkve

Drugo, što među saborskim Ocima može promicati međusobnu ljubav, stalan je obzir prema općem, zajedničkom dobru Crkve, koju sigurno ljube. Na Saboru se doista radi o dobru opće Crkve, a ne Crkve u ovoj ili onoj pokrajini.

Dobro, što treba da Sabor postigne, često je označivao Zamjenik Kristov, kada je iznosio njegov cilj, tj. »oživljenje i obnova cijele Crkve«. Proučiti ono, što je na korist cijeloj Crkvi. U »Motu proprio« od 2. II. 1962. kaže sv. Otac: »Od Sabora osobito vruće želimo ove plodove: da bi naime Kristova Zaručnica Crkva, snagu, koju joj je dao Bog, sve više učvrstila i što više ulila u ljudske duše.« Zato na Saboru treba prikladnim sredstvima promicati duhovni život kršćana.

Zajedničko dobro Crkve, što ga crkveni oci moraju postići ujedinjuje Oce u traženju prikladnih sredstava; a to jedinstvo potiče duše na ljubav i međusobno razumijevanje; budi dinamizam, pomaže da se svladavaju zapreke i nesuglasice.

Želja naime za zajedničkim dobrom ujedinjuje sve nekim duhovnim vezom. Tako se lakše svladava pretjerani individualizam, partikularizam, jer međusobna ljubav potiskuje egoizam, a ima osjećaja za opće dobro.

Sabor, na kojemu među tolikim skupljenima vlada uzajamna ljubav i sloga, može promijeniti lice Crkve. Ljubav naime izvodi velike stvari, stvara slogu, sklad. »Ništa toliko ne nagoni da se rodi dobro djelo, kao ljubav Božja začeta u srcu« (Sv. Bonaventura)

3. Poslovi Sabora zahtijevaju potrebu uzajamne ljubavi

Drugi je Vatikanski Sabor u prvom redu pastoralni. Biskupi su pastiri i učitelji Crkve, koji se, pozvani na Sabor, sastaju da pasu vjernike hranom nauke i discipline.

Imajući pred očima dobro cijele Crkve, marljivo istražuju, da li je hrana nauke, što se po svijetu pruža vjernicima, čista, prokušana i nepokvarena. Oci se moraju suprostavljati svim zabludama lažne znanosti. Te zablude provlače se svagdje, više ili manje otvoreno ili pod kakvom krinkom. U tim naporima može složiti mišljenje Otaca samo dobrohotna, uzajamna ljubav, koja ne traži što je njezino.

Danas je također nekako u pogibelji crkvena disciplina. Gotovo se svagdje opaža kritika auktoriteta: u obitelji, u školi, u tvornicama, u državama. Nije čudno, ako se u Crkvi, koja živi u takvom svijetu, osjeća veći ili manji odjek te kritike. Podložnici bi htjeli biti više suradnici pastira nego podložnici. U crkvenom poglavaru ne gledaju Krista u svijetlu vjere, ne predstavnika božanskog auktoriteta.

Od saborskih Otaca traži se razumijevanje takvog stanja i duha; a u izboru prikladnih lijekova uzajamna ljubav, koja ih ujedinjenim silama pronalazi. Ujedinjena sila je jaka.

Sabrani Oci maraju također biti obdareni onim modernim darom, što se zove »otvorenost«. Njom treba da otvorenim ušima na svaku stvar upoznaju potrebe i nedostatke ovog vremena. Dapače treba da imaju smisla za zdravo javno mišljenje u Crkvi, istražujući, kako bi trijezni i dobri katolici spontano reagirali na ono, što se zbiva u Crkvi.

Svaki Sabor, tako i ovaj sadašnji, vođen je reformatskim duhom, jer u Kristovoj Crkvi ima i može biti ljudskoga, pače, kako je rekao Pijo XII. i »previše ljudskoga«. Ljudska je slabost moguća i u plemenitijim udovima Crkve. Stoga su od VII. stoljeća Sabori obično počinjali poniznim riječima: »Evo nas, Gospodine Duše Sveti, evo nas doduše strahotom grijeha opterećeni, ali u Tvoje smo se ime skupili.«

Tako Saborski Oci stupaju na Sveti Sabor kao na oltar. Najprije ponizno ispovijedaju svoju i svog stada bijedu pred Bogom i cijelim svijetom. Već ih ova ponizna ispovijed ujedinjuje u uzajamnoj ljubavi i podupire razumijevanje. Ne dopušta da se zaborave riječi prvog Pape: »Prije svega imajte u sebi neprestanu ljubav.« (1. Petr. 4, 8)

4. Golema odgovornost leži na članovima Sabora

Sabrani Oci, svijesni su svoga dostojanstva kao svjedoci i suci vjere, ali i svoje goleme odgovornosti. Znadu, da ih pomaže Duh Sveti, Duh ljubavi, istine i jakosti. Zato s pouzdanjem dižu glavu duboko uvjereni, da združeni s Kristovim Namjesnikom na Saboru, predstavljaju jednu, svetu, katoličku i apostolsku Crkvu, koja na ovom Saboru ponovo očituje cijelom svijetu svoju mladenačku snagu, te neslomivo i vječno svjedočanstvo svoga božanskog poslanja. A silama ljubavlju ujedinjenim, obnovljena Crkva bit će nesjedinjenima prizor, koji »kad ga budu promatrali, primit će blagi poziv da traže i postignu ono jedinstvo, koje je Isus Krist vruće molio od Nebeskoga Oca.« (Ivan PP. XXIII.)

ŽIVOTNA ŽRTVA KAO SVJEDOČANSTVO

P. George Cortes S. I., koji je u »Campion School«-u (Bombay) radio, izgubio svoj život 1. studenoga, kad je pokušao, da spasi svoje susjede iz njihove zapaljene kuće.

Kad je Otac čuo povik susjeda, koji su u plamenu ostali zatvoreni, nije nimalo oklijevao, niti mislio na svoju osobnu opasnost. Htio je samo da prodre u kuću, koja je već bila u plamenu. Čini se, da je Otac dospio do trećeg kata, i prodro u jednu sobicu, u kojoj je netko od služinčadi zvao u pomoć. No P. Cortes se je onesvijestio od jakog dima, i srušio se. Njegovo izgorjelo tijelo su kasnije pronašli vatrogasci. Služitelj je spasio svoj život.

Spomenuti Otac je bio poznat kao veoma daroviti odgojitelj mladeži. Bio je ne samo u školi, već i izvan škole posvuda poznat radi svoje ljubavi prema bližnjemu, kao i po svojoj svećeničkoj revnosti. Njegova životna žrtva uzor je jednog divnog svećeničkog života puna predanosti.

„AVE VERUM“

za Patriarhu

Na svom petom koncertnom putovanju madrigalski zbor Sv. Vid iz Beča, pod vodstvom Dra Ksavera Meyera, nastupio je s velikim uspjehom u Sofiji, Plovdivu, Carigradu i Ateni. Za boravka u Carigradu, primio je zbor i patriarha Atenagora. Jedna učesnica prikazuje ovdje ovaj veoma značajni susret.

Pod vodstvom P. Raidla, direktora austrijskog kolegija svetog Jurja u Carigradu išli smo kroz lijepi vrt do kuće, gdje smo za nekoliko minuta trebali stajati pred Patrijarhom. Naša napetost je bila velika. Direktor Raidl nam je rekao, da je za svog posljednjeg posjeta ovamo pratio Kardinala Königa u patrijarhat.

Patrijarha nas je veoma srdačno pozdravio, ne samo kao austrijski zbor, koji u njemu oživljava uspomenu na njegov posjet Beču pred mnogo godina, nego »jer ste svi djeca katoličke Crkve, prema kojoj mi svi, a ja lično, gajim veliko poštovanje, osobito prema sadašnjem Papi Ivanu XXIII., čiji sam izbor za Papu tako pozdravio, kao da je poslan od samog Boga.«

Patrijarha Atenagora dolazi u toku svoga govora ponovo na jedinstvo kršćanstva. Tako može govoriti samo onaj kome je veoma na srcu neka stvar. On je pri tom među ostalim rekao još nešto, što se odnosi na Svetoga Oca.

»Mi smo u trajnom kontaktu s obzirom na zajedničku želju: da možemo opet nadovezati na staro. Naravno, to moramo pokušati sa svim kršćanima cijeloga svijeta, ali s katoličkom Crkvom imamo sve zajedničko, osim nekih malenkosti. Mi imamo istoga Krista, isto Evanđelje, iste katakombe. U Koloseumu u Rimu su tragovi krvi mučenika, koji potječu i od Latina i Grka. Ta oni su onda živjeli zajedno. Ako se braća odijele, pojavljuju se mnogi nesporazumci.

I on nastavi: »Nema ništa ljepše, nego kad se ljudi sastanu i međusobno razgovaraju, podržavaju kontakt, da se udubi jedan u misli i osjećaje drugoga. Iz različitih uzroka postali smo daleko jedni od drugih. Ali povijest se ne mijenja, krv nije iščezla iz koloseuma u Rimu i ostali su grobovi u katakombama. Nema jačega glasa nego što je onaj iz grobova. Mi obojica čujemo ove glasove — Ivan XXIII., moj preljubljeni brat — i ja. S obje strane pokušavamo, da dođemo do kontakta. Prepuštamo teolozima, da raspravljaju o razlici.«

Dalje govori s mnogo topline o posjetu kardinala Königa pred godinu dana.

Najednom kroz otvoreni prozor prodre zvuk zvona. Patrijarh Atenagora prekine svoj govor, pogleda na sat i primijeti: »U našoj crkvi svaki se dan obavlja molitva u 16 sati u čast Marije za jedinstvo kršćanstva. Mi štujemo Mariju, kao i katolici.«

Patrijarha Atenagora nas sada zamoli, da mu nešto zapjevamo. On ustane i pođe naprijed. U maloj kućnoj kapelici zapjevali smo glasovitu, po svem svijetu poznatu pjesmu »Ave verum« od Mozarta. Mi smo je za našeg putovanja više puta pjevali, ali nigdje s tolikom srdačnošću kao ovdje. Kad smo izlazili, reče Patrijarh prisutnima: »Blizu je vrijeme, kada ćemo zajednički pjevati i Krv Kristovu piti iz zajedničkog kaleža.«

Tada smo se oprostili, Patrijarh je pošao lagano stepenicama u kuću. Na vratima se još jednom okrenuo, domahnuo nam. Mi smo opazili — nenadano — jedva zamjetljivu gestu — dao nam je blagoslov.

Gretl Kortzaurek

— Liječnik Dr. Fr. Kalber, profesor na sveučilištu u Vusungu, posjetio je Novu Gvineju i došao u dodir s katoličkim misionarima. Kad se vratio, dao je izjavu: »Za mene, koji sam dosad bio skeptik, susret s misionarima je krupan događaj. Misionari su gotovo svi bez izuzetka: junaci bez ordena, učenjaci bez slave, najteži radnici bez plaće. Kod njih ima riječ »idealizam«, koja je inače banalna i bez sadržaja, još uvijek čestit i ugodan zvuk.«

Da svi katolici shvate svoju dužnost: ćudorednom obnovom vlastitog života prokrčiti put obnovi Crkve, za kojom ide Sabor

NAKANA APOSTOLATA MOLITVE ZA MJESEC OŽUJAK 1963.

Ljudi se danas udaljuju i otpadaju od katoličke Crkve, jer je dobro ne poznaju. Ne vide više u njoj odgovor na velika pitanja svog pojedinačnog i društvenog života. Svrha je Općeg Crkvenog Sabora, kako je to naznačio papa Ivan XXIII. obnoviti Crkvu, to jest, prikazati njezinu praiskonsku snagu i svježinu, ljepotu njezine nauke i bogatstvo života, što ključa iz njezinog krila. Crkva mora dokazati, da je savremena u svako doba, pa i u ovom našem stoljeću, da razumije dušu i potrebe čovjeka. Zato će Sabor nastojati i oko toga, da zahtjeve crkvene stege prilagodi potrebama vremena. Tek tada će pojava katoličke Crkve probuditi u ljudima, koji je vide, želju, da je pobliže upoznaju i da joj se pridruže.

Nc Crkva se sastoji od živih udova. Ljepota čitave Crkve dolazi najjače do izražaja u zdravom kršćanskom životu njezinih članova. Zato i obnova Crkve mora početi obnovom ćudorednog života svakog od nas. Pitanje je samo, u čemu i kako da kršćanin obnovi sama sebe.

1. U duhu vjere

Svijet u kojem živimo izgubio je smisao za nadzemaljske vrednote. Boga niječe ili zanemaruje. Želi biti neovisan o Njemu u svom osobnom i javnom životu. Ne priznaje svoje obaveze prema Bogu. Poriče grijeh, povodeći se za geslom: »Što narav zahtijeva, ne može biti grješno; treba ispuniti sve želje naravi«. U svemu se pouzdaje u svoje vlastite sile.

I kršćanin je često prožet ovakvim duhom. Vjeruje doduše, ali slabo. U životu ne slijedi načela vjere, nego svjetskog duha. Izvana se jedva razlikuje od onih, koji ne vjeruju.

Kako obnoviti zamrlu vjeru tolikih kršćana? U prvom redu valja se prožeti dubokim uvjerenjem u istinitost, nepromjenljivost i životvornu snagu objavljenih istina, što ih uči katolička Crkva. Nije dosta, da ih tek nekako ravnodušno priznajemo, nego ih treba cijelom dušom prihvaćati kao mjerilo svih stvari i temelj našega nazora na svijet. Tada će ove istine živjeti u duši, nadahnjivati naše čine i ravnati nam čitav život.

Ali koje su to zapravo istine? Srž i sadržaj svih objavljenih istina je veliki dar djetinjstva Božjega, na koje smo svi mi pozvani u Isusu Kristu, jedinorođenom Sinu Božjemu. Po sakramentu svetoga krštenja dolazi između kršćanina i Krista do životne zajednice, kakva postoji između loze i trsa. U kršćaninu se nastanjuje Duh Božji, Duh Kristov. On mu posvećuje ne samo dušu, nego i tijelo, i čini ga hramom Božjim, Od toga časa kršćanin preuzima dužnost, ostvariti u sebi što savršeniju sliku Isusa Krista, svoga starijeg brata (usp. R 8, 29), postati drugi Krist. Da to postigne, nasljedovat će u svemu Isusa, svoj Uzor i Izvor života. Čitat će Evanđelje, trudeći se da Krista što bolje upozna i zavoli. U molitvi će tražiti susret i vezu s njime. U poteškoćama i napastima bježat će od grijeha. Borit će se da očuva posvetnu milost, taj nevidljivi, nadnaravni životni sok, što iz Krista struji u njegovu dušu. Božje i crkvene zapovjedi vršit će s nutarnjom radošću, znajući, da su to putokazi prema Isusu Kristu. Često će se hraniti nebeskim kruhom svete Pričesti. Iz Spasiteljeva Srca crpsti će snagu za kršćanski život. U presvetoj Majci Kristovoj gledat će svoju vlastitu Majku, častiti je, moliti za pomoć.

Ovako obnovljena vjera, sjat će kršćaninu kao svjetiljka u mraku ovoga svijeta (usp. 2 P 1, 19). Ne će lutati u olujama života. Bit će dovoljno jak, da, makar i kroz trnje, ustraje na pravom putu. U srcu će nositi dragocjenu baštinu vjere: duboki mir i radost djece Božje.

2. U duhu molitve

Već smo spomenuli molitvu govoreći o obnovi vjere. No i sama je obnova molitvenog života tako važna, da o njoj treba nešto posebno kazati. Kršćani danas mole manje nego prije, a ipak im je molitva sada potrebnija nego ikada. Potrebnija im je zato, jer su izloženi većim opasnostima, da upadnu u grijeh,

izgube vezu s Bogom i tako zauvijek upropaste dušu. Samo po molitvi dobit će snage, da izdrže u borbi i sačuvaju vjeru.

A zašto danas kršćani mole manje nego prije, možda manje nego muslimani i budisti? Najprije zato, jer su razapeti brigama za ovaj život, povučeni u vrtlog civiliziranog doba. Žive u neprestanoj nervozi i napetosti. Ostaje im vrlo malo ili ništa vremena i još manje sabranosti duha za miran razgovor s Bogom. — Drugo radi toga, jer napredak tehnike oduzima čovjeku osjećaj ovisnosti o Bogu, Stvoritelju i Gospodaru svijeta. Dolazi do krive predodžbe, da je ovisan jedino o tehnici, po kojoj si je podvrgao sile prirode. Ne vidi, da je upravo u svojim uspjesima i napretku ovisan o Bogu, jer time samo ostvaruje Božji nalog: »Napunite zemlju i podvrgnite je sebi«. (1 Mojs 1, 28).

Što dakle treba činiti? — Istrgnuti se, koliko je moguće iz prevelike žurbe, kojom se danas sve odvija. Tako urediti poslove i odmor, da uvijek bude dostatnog vremena za molitvu i razgovor s Bogom. Zatim probuditi u sebi osjećaj za Božju veličinu i našu ovisnost o njemu. Zar nisu nesreće i katastrofe, o kojima se svaki dan čuje, očit znak, da je čovjek još uvijek malen usred prirode i još manji u svemogućoj ruci Božjoj.

3. *U duhu žrtve*

U svijetu danas vlada velika trka za uživanjem materijalnih dobara i neobuzdana požuda za sjetilnim užicima. I sami kršćani bježe od Žrtve i pokore. A ipak bez žrtve nema pravog kršćanskog života. Čak je i život naravnog poštenja nemoguć bez svladavanja, pregaranja i odricanja. To su znali stari poganski mudraci i pripovijedali o velikoj nutarnjoj i vanjskoj borbi, koja se traži da čovjek bude i ostane čovjek. A kršćanin mora biti ne samo čovjek, nego i dijete Božje. Da bi stoga izašao na kraj sam sa sobom, da bi kroz sve protivnosti sačuvao svoje naravno i nadnaravno dostojanstvo, mora živo imati pred očima dvije temeljne vjerske istine.

Prva je istina, da smo svi od praoca ljudskog roda baštinili istočni grijeh. Po njemu je u ljudskoj naravi, isprva divno sazdanoj na sliku Božju, zavladao velik nered. Raspalile su se strasti sjetilnosti i oholosti. Niže čovjekove moći opiru se svijetlu i vodstvu viših moći razuma i volje. Da nas taj nered ne

bi gurnuo u vremenitu nesreću i vječnu propast, potrebno je neprestanim svladavanjem mrtviti ono, što je neuredno u našoj naravi, osobito razuzdanu želju za užitkom. Tako ćemo se opet približiti nutarnjem skladu i gospodstvu nad samim sobom.

Druga je istina otkupljenja ljudskog roda Kristovom mukom i smrću na Križu. To djelo nastavlja On neprestano u patnjama svoje Crkve. Po krštenju smo svi mi uronjeni u smrt Kristovu (R 6, 3), pretvoreni u žive žrtve za Božju slavu i spas svijeta. To znači, da svaki kršćanin sudjeluje u Kristovu velikom djelu i nadopunjuje ga (Kol 1, 24), kako žrtvama, koje si sam nameće, da bi svladao svoje zle sklonosti, tako i patnjama, što mu ih šalje Božja providnost. Zato on ne će, kao što čini svijet bez vjere, bježati pod svaku cijenu od križa u tjelesne naslade i time se još više zaplitati u nesreću, nego će trpljenje i svladavanje rado prihvaćati kao sredstvo spasenja.

Ustrajnim molitvama pred raspetim Kristom i neprestanom vježbom probudimo opet u sebi smisao za žrtvu i ljubav prema Križu. To je najveća umjetnost života. Plodovi, koji odatle urode u dnevnom životu i pokažu se na značaju katolika, bit će neoboriv dokaz o ljepoti, nadmoći i vječnoj pobjedi katoličke nauke.

Opći Crkveni Sabor poziva poput zvukova velikih zvona na obnovu, popravak života, obraćenja. Nabrojili smo tek neke točke obnove. »Danas, kad čujete njegov glas, neka ne otvrdnu vaša srca.« (Hb 3, 15)

> »Htio bih da se sakrijem da pobjegnem od svjetlosti, od milosti, kojima me Isus obasiplje i kojima me želi obasuti. Ja trpim ne zato što ga ljubim, nego zato što ne ljubim, zato što sam nemoćna da ljubim Ljubav.«
>
> (S. Marie — Aimée de Jésus)

ZA KONCIL

U bolnici Steylerskih misionarki Službenica Svetog Duha u Brisbanu, morala se jedna žena prema liječničkom nalazu, podvrći operaciji. Pacijentica, židovske vjere, molila je na to sestru, da je najprije pouči u katoličkoj vjeri i u slučaju opasnosti krsti. Ona je upoznala katoličku vjeru preko svojih prijateljica katolikinja, i već je tri godine gajila u sebi želju, da se obrati, kako je to kasnije svjedočila njezina sestra. Veoma opasna operacija stavila ju je pred konačnu odluku. Operacija je pokazala rak u visokom stadiju. Nije bilo nikakve nade u ozdravljenje. Pacijentica se borila i konačno primila predano sud liječnikov i nakon kratke unutarnje borbe zamolila je sveto krštenje. Podijelio joj je pater A. Kasprus, misionar Božje riječi. Već tri sata nakon toga bolesnica je umrla. Posljednje teške trenutke trpljenja i svoje molitve prikazala je za Koncil, da »svi budu jedno, pod jednim pastirom.«

(Fides, 17. XI. 1962.)

\+ \+ \+

Slijedeći izvješaj o molitvama i žrtvama naših misija u Kongu za Vatikanski Koncil nalazi se u pismu superiora misijske postaje Gafwabaka svome biskupu Josipu Wittebols iz Wambe.

»Naš rad za Koncil počeo je tri tjedna prije njegova svečanog otvorenja. Škole, članovi Katoličke Akcije, sekcije udaljenih sela, dobili su po jednu kutiju, u koju su mogli staviti svoje darove, zatim liste, u koje su smjeli unositi svoje molitve i žrtve za Koncil.

Navečer 11. listopada imali smo pjevanu Misu. Za Prikazanja predali su zastupnici pojedinih skupina debele omote, u kojima su bili darovi. Trideset osoba stupalo je u ovoj žrtvenoj procesiji, većina njih u uniformi svoje skupine. Crkva je bila te večeri premalena. Rezultat sabiranja premašio je sva očekivanja, pri čemu valja znati, da su naši kršćani veoma siromašni.«

(Fides, 17. XI. 1962.)

Vaš otac je bio lučki radnik...

Vi ste se, prečasni Oci, sakupili u crkvi svetog Petra.

Na stotine vas kreće se pod zlatnim stropovima papinskih palača. Nosite plašt, čipkastu roketu i bijelu mitru, a vani je Rim i mnoštvo, koje čeka, i crno oko televizijkih kamera, koje će prenijeti vašu veliku misao štovanju, ali i radoznalosti svijeta. Mi već shvaćamo po vašem uzbuđenju, da je sabor više nego samo jedan skup, jer ne samo da su ovdje dvije tisuće pet stotina biskupa, nego je tu još netko, vi ga znate, vi ga osjećate. On vas prati, dvije tisuće petstopedeset i prvi, Onaj, koji je rekao prema Mateju: »Ondje, gdje su dvojica i trojica sakupljeni u moje ime, ja sam među njima!«

A zašto upravo 11. listopada, časni Oci? Ne vjerujem, da sveti Placid, čiji blagdan slavimo tog dana, opravdava ovakav crkveni skup. U Crkvi nema ništa slučajna. Uz francusko sjemenište u Rimu nalazi se crkva svetog Augustina. S lijeve strane stoji kip Blažene Djevice, u Njezinim rukama počiva sjajno Dijete Isus. Pred tim kipom često stavljaju kite svježeg cvijeća. To čine samo žene. Sakristan im dijeli male pozlaćene medaljice, na kojima piše: »Blagdan ovog svetog lika slavi se na drugu nedjelju listopada, pod nazivom Materinstva Blažene Djevice Marije«... I u čast ove Djevice i Majke Božje izabrao je Papa ovaj datum kao početak Koncila. Svi koji znaju, kakvu čast i istočna i zapadna Crkva iskazuje Majci Božjoj, razumjet će Papinu gestu, kao aluziju na ono doba, kad su istočna i zapadna Crkva bile jedno.

Vi ste, časni Oci, došli iz svih krajeva zemlje i različnost vaših osoba pobuđuje već kod onih koji vas vide, potrebu, da vas upoznaju. No prije svega dolikuje se da istaknem osobnost onoga biskupa, koji vas je sve sakupio, Angela Josipa Roncallia, rimskoga biskupa, namjesnika Kristova, nasljednika svetog Petra, vrhovnog svećenika Opće Crkve, patrijarhe Zapada, talijanskog primasa, nadbiskupa i metropolitu rimske provincije, slavno vladajućeg poglavara Vatikanske države. On sam najviše voli naslov: Ivan sluga slugu Božjih. — Bez sumnje, veliki

broj među vama pozna Pija XII., ali se mali broj vas približio novom Papi. Tko dakle može o Papi bolje govoriti nego on sam. S visine propovjedaonice crkve svetog Marka u Veneciji, on opisuje sama sebe: — »Evo čovjeka, evo svećenika, evo pastira. Ponizno predstavljam samog sebe. Kao svaki čovjek, koji živi na zemlji, u dobrom fizičkom zdravlju, s nešto boljeg osjećaja da se sam pomognem, da vidim brzo i jasno stvari, s mojom sklonošću da volim ljude, po čemu sam vjeran evanđeoskom zakonu... Dolazim iz niskoće: odgojen sam u krajnjoj bijedi, siromaštvu, u kojem se malo traži... Providnost me izvela iz mog rodnog sela i vodila me svjetskim putevima po Istoku i Zapadu, dovela me ususret s ljudima različitih vjera i ideologija, stavila me je više puta usred zaoštrenih i opasnih socijalnih problema, u kojima sam sačuvao mir i ravnotežu suda i mašte, uvijek zaokupljen — uvjerio sam se u istinitost crkvenih principa i njezinog morala — više onim što ujedinjuje, nego onim što rastavlja i ističe suprotnosti . . . Čovjek ponizan, svećenik ponizan, ali iznad svega pastir. Kao mladom svećeniku bila mi je jedina želja, da postanem seoski župnik u svojoj biskupiji... A ovdje pokušat ću doći u doticaj s vama jednostavno, bez svečanog načina: hoda brza i tiha. Takav je način pastira: brojiti ovce svoje župe . . . pastir ide pred svima, otvara vrata, vodi ih prema bujnim pašnjacima i daje život za ovce.«

Takav je Petrov nasljednik. A vi, koncilski Oci, koji ste okovi i spone Crkve? Vi na prvi pogled izgledate jednaki, jer nosite isto odijelo... Ipak, došli ste iz više zemalja, nego što se ikada sastalo u kojem Društvu Naroda, vi ste zato različnost svijeta. Vaša suknena odjeća pokriva sve boje kože; pokriva rane i bijede. Zar ne, msgr. Zohrabian? Ti si bio krvavo bičevan između dviju osuda na smrt u Armeniji... I ti msgr. Ancel radniče, koji si se na biciklu ranom zorom vozio je predgrađima Lyona? I ti Franjo Ksaveru Rey, rođen u Albi, biskupe s baskijskom kapom i pregačom, koji trideset godina gradiš škole, škole i opet škole u zelenom paklu Brazilije? A ti msgr. Berlier, čija je nadbiskupska palača na obali Nigera napravljena od nabijene ilovače, ti, koji nemaš ni kanonika, ni kaptola? A ti kardinale Tatsuo Doi, izgubljeniče sa svojih deset tisuća krštenika — bijedni otoče vjere — u oceanu od dvanaest milijuna stanovnika Tokija?

Vi ste, časni Oci, knezovi Crkve, a ipak, kardinale Ottaviani, tvoj otac bio je pekar, a tvoj kardinale Siri, bio je lučki radnik, a tvoj msgr. Kominek, bio je rudar u Šleskoj. Moramo se zaustaviti, jer ne bi nikad došli kraju. Vaša sličnost s Tizianovom slikom, koja predstavlja vaše predšasnike na davnom Tridentskom Koncilu, dosta je malena. Širi ste i geografski i socijalno i rasno. Zanimljivo: među vama ima jedva 40 % Evropljana. Većina je vas potekla iz priprostog puka i srednjih klasa. Vi ste biskupi za siromahe, seljake, biskupi za gradska predgrađa, biskupi za polja, za salone, stadione, za gubavce, vojnike, bijednike, i vi ste biskupi mučenici, vi ste slike ovoga svijeta, kojega teret nosite.

No, časni Oci, koje toliko toga rastavlja, što imate zajedničkog reći i učiniti u Rimu?

Koncil se ne saziva bez razloga. Vaši su predšasnici morali ispuniti teške zadaće ili voditi teške borbe. Istočni sabori, koji su bili prvi i najveći, suprostavljali su se herezama, koje su nastojale prikazivati iskrivljenu sliku Božju. Zadnji, kao na primjer Tridentinski, reformirali su bolesno tijelo Crkve. Imate li vi danas oboriti kakvog Arija ili Nestorija ili Lutera? Ne! Čak i heretici mirno sjede pod svodovima svetog Petra: anglikanci, evangelici, kvekeri, metodisti, kopti, sirci . . . Ipak, nije daleko — zbilo se to na prošlom Koncilu — vrijeme, kad je jedan biskup iz Bosne izjavio, da mnogo protestanata sigurno voli Krista i da se dobronamjerno varaju, bio primljen s čitavom burom protesta. »To je drugi Luter, neka se istjera«, govorio je jedan saborski otac, čije ime srećom nije zabilježeno.

Katolička Crkva hoće da bude jača i brojnija; ona želi da skupi svu izgubljenu braću, pravoslavne i protestante . . . Nekad je katolicizam dominirao svijetom. Ništa se nije zbivalo bez njega. Na koncu ovog rata tri su čovjeka odlučila o budućnosti svijeta. Nijedan od njih nije bio katolik. Kakvog li znaka za rimsku Crkvu! Dobro znate, koncilski Oci, koji ste došli sa svih strana svijeta, da iz dana u dan kršćanski puk nazaduje proporcionalno po broju ljudi, koji žive na zemlji. Jedna milijarda naprama tri. Kriza broja. No prava opasnost nije u tome. Ona je

manje izvan katolicizma, više je iznutra... Ona nosi teško ime: indiferentizam.

Protiv kršćanskog spiritualizma uvlači se dnevno materijalistička religija... Religija zemaljskog konfora ljuljuška i opasno uspavljuje. Čini se, da neki narodi u Indoneziji ispovijedaju kult avionskog teleta. To nam je smiješno, premda i mi imamo poklonika automobila. Prije nekoliko godina na povratku s jedinog i kratkog putovanja po Sjedinjenim Državama, francuski pisac Marcel Aymé objavio je jedan članak, u kojem se vidi, kako je jedan američki grad prigrlio novu vjeru Boga-motora. Kriza kvalitete uz krizu kvantitete.

Prava drama opće Crkve je leukemija, koja napada vjeru i slabi je. Vi, francuski biskupi, znate to bolje, nego itko.

Očito je, da Boga kao da nestaje iz ovog svijeta industrijalizacije i erotizma. Župnik, njegov dom, vrt, mala crkvica jesu privlačne slike, ali zastarjele i izlizane. Današnja drama je drama velikih gradova, njihovih novih i nehumanih predgrađa, u kojima se siromašni kapelani, s bijednom mjesečnom plaćicom, mršavi, trude da osvoje radničko mnoštvo, koje je privukla televizija i prodaja na kredit.

Crkva uzmiče u današnjici, ali ona uzmiče i za budućnost, ako bude dopustila, da joj iz ruke sklizne pozlaćeni pijesak mladosti. Francuska, zemlja visoko intelektuarizirana, reagirala je najjače, jer je bila najviše dirnuta. Neki ljudi, neki svećenici, počeli su s novim formulama. Doprli su do samog konformizma. Dotakli su se liturgije, pastorala, teologije. U Francuskoj su eksperimentirali sa svećenicima radnicima. Tu je bila poražena. Od stotinu, njih se šezdeset svuklo, a mnogi su se oženili. Znamo, da su bili više radnici nego svećenici, i da su usprkos svemu uspjeli, jer su pustili krik, koji odjekuje još danas. Ovi su svećenici, i vi, njihovi biskupi, podsjećali kršćanski puk, da sve treba početi kao i prije dvadeset vjekova sa siromašnima i razbaštinjenima.

Zadatak je gigantski... Čini se, da je zadaća Koncila, da Crkvi vrati tradicionalnu i čudesnu funkciju ljudskog i idejnog kvasca.

Časni Oci, drži li možda koji od vas ključ ove krhke budućnosti? Možda je to čovjek u bijelom, koji predsjeda Vašim sjednicama! Možda je to neki neugledni biskup, koji je došao iz nepoznatog kraja, koji će izgovoriti rečenicu, lansirati ideju, koja će dati infinitezimalni pogon dostatan da pokrene vašu staru i gigantsku mašinu. Na zadnjem je Koncilu mali misijski biskup zaklinjao skup, da istakne, kako su u smislu stvaranja ljudi i činjenice istočnog grijeha i »bijelci i crnci jednaki na zemlji«. »Koncil se smijao«, zabilježio je jedan promatrač. Da se Koncil nije smijao, možda bi naš vijek izbjegao ratove i pokolje u ime ne znam koje rasne superiornosti.

Vi morate civilizaciju obraditi, kako je rekao kardinal Suhard... Vi ćete naporno raditi na sedamdeset projekata, koji nastoje pomladiti katolicizam, pomiriti ga s vremenom. Bilo bi veoma čudno, kad vas Providnost ne bi vodila ovim naizgled neprohodnim putevima. Čudnovata i sretna podudarnost: neizmjerno nam je potreban Bog, a ipak nikad nije tako trebao ljude kao danas.

— Pripovjeda O. Riquet, D. I., konferencier u pariskoj katedrali Notre Dame: Za vrijeme rata bombardirana je grad Nantes. Kad je prošla uzbuna, razletješe se ekipe za spasavanje po gradu. Odstranjuju ruševine, otkapaju mrtve i ranjene. Najednom opaze među ruševinama ruku u crnu rukavu kako se malo miče. Malo odgrnuše — časna sestra. No dosta bi dugo trajalo, dok bi je izvukli iz unakrst srušenih greda i ruševina. A ona, jedva što je došla malo k sebi i mogla govoriti, progovara: »Ostavite mene, idite spasavajte najprije druge, njima je gore.«

MISIJE

. . . smeo turistu . . .

Dva prijatelja sjede u kavani i pijuckaju kavu. Jedan se upravo vratio kao turista iz Italije i melje, i melje. Kad je došao do svojih doživljaja u Rimu među ostalim pripovijedao mi je i ovo: »Znaš, molim te, da ti ja ne hodam po crkvama. No kad sam bio u Rimu, bila bi kulturna sramota, da ne posjetim crkve sv. Petra. Šestoga svibnja (1962.) bila je nedjelja i kako nisam imao drugog plana, uputim se prema sv. Petru. Mislio sam, da ću moći mirno razgledati umjetnine, jer premda je nedjelja, to je ipak prostrana crkva. No u tom sam se prevario. Već na ogromnom trgu ped ckvom sve je vrvjelo. Pa odkud toliko crnaca i mulata-mješanaca pred sv. Petrom? Bio si tamo, pa već znaš, kako je to tamo. No reci mi, molim te, zar je sv. Petar uvijek onako nakićen i rasvijetljen?«

»To je valjda bila neka svečanost.«

»Ma nije, bila je to obična nedjelja. Pa ipak su svi ogromni stupovi bili prekvriveni baršunom, a možda je i stotine tisuća svjetiljki obasjavalo svaki kutić, a sredinom ogromne srednje lađe dvije su trake označivale prazan prostor sve do velikog oltara. Uz te trake nagomilavale su se mase. Bilo ih jedan do drugoga barem po dvadeset redova. Već me je ovo silno smelo. Nisam znao, kamo de se postavim. Ako stanem iza tih silnih redova, ne ću ništa vidjeti. No dok sam tako kolebao, da li da ostanem ili izađem, nove me mase stadoše gurati iza onih redova i tako me doguraše do poprečne lađe, odakle sam mogao barem nešto vidjeti.«

»U međuvremenu je zaorila glazba i neka veličanstvena pozdravna pjesma. Svi su se okretali prema vratima u smjeru onog praznog prostora sredinom crkve. Bila je to neka procesija i iznad svih glava nosili su Papu. U procesiji je bilo najviše bijelih Fratara s crnim plaštevima. Ja sam samo gledao Papu, kako se milo smiješi i blagosivlje desno i lijevo.«

»Samo da te na čas prekinem« dobaci mu prijatelj. »Što ti ono reče, da je bilo najviše bijelih Fratara?«

»Da. Njih je bilo najviše.«

»I to je bilo šestoga svibnja ove godine?« upita onaj stariji i malo se alčački nasmiješi.

»Da, pa već sam ti rekao«, odvrati mlađi k'o malo smeten, jer nije znao, šta stari hoće s tako glupim pitanjem.

»Ništa, ništa«, promrmlja stari, »samo ti nastavi! Tako, došlo mi« i opet se nasmiješi.

Mlađi ga sumnjivo gledao, pa nastavi: »Masa je urlala u svim jezicima, koje znam i koje nikad nisam ni čuo: 'Živio Papa' i mahala rupčićima, a on je prolazio nošen lagano i neprestano blagoslivljao. A sad da ja prekinem tvoju šutnju: Zašto ga uopće nose? Pa to je vrlo nezgodno.«

»Ma, čovječe«, odvrati mirno stari, »a kako bi on uopće i prošao kroz tu gomilu i tko bi ga vidio? A svi su došli, da ga vide!«

»Vidi, molim te, kako je to jednostavno, a nikad nisam na to mislio« prizna onaj mlađi i nadoveza prekinutu priču. »Ravno preda mnom s onu stranu poprečne lađe sjedila su u ložama neka teška gospoda i gospođe. Bilo ih je i u uniformama, a bilo je i civila. I među njima je bilo i bijelih i crnih i onih sa srednjeg istoka i mulata. Oduljilo se to nekih pet sati i ja sam se pomalo oslobodio one ukočenosti gledajući, kako novinari nemetano hodaju amo tamo i hvataju fotogene ljude i prizore. Jedan uperio svoj aparat u vis na neku ložu i uhvatio barem deset snimaka nekog živahnog dječaka, koji je upravo izgarao od znatiželje, a skoro su se svi fotografi okupili oko papinskog prijestolja, kad su mu pristupili kardinali, njih trideset i osam. Brojio sam ih, da vidim, koliko ih je. Sa svakim je pomalo razgovarao i očinski se smiješio, a najdulje se zadržao s nekim visokim crncem kardinalom.«

Stari naruči još jednu crnu i ispruži ruku prema turisti kao da će mu začepiti usta: »Stani, molim te! A sad ću ti ja pričati. Tebe je naime smeo sveti Martin!«

»Kakav Martin, kakvi li bakrači! Misliš li ti da ako ja ne idem u crkvu baš ništa ne znam? O sv. se Martinu kolju guske i pije mlado vina uz marone! Uostalom taj je Martin živio u stara vremena, a ovo se dogodilo ove godine.«

»Dragi moj, ima i drugih svetih Martina, a ovaj ti je najnoviji« umirivao je stari turistu. »Ti si četiri do pet sati zurio u nešto, o čemu nisi imao ni pojma. Nisi ni znao, da je središnja

točka cijele te proslave bio čas, kad je Papa intonirao: 'Ora pro nobis S. Martine!' — Moli za nas sv. Martine!«

»Ti opet zavrzlavaš s tim svojim Martinom!« dobaci jetko turista. »No pa tko je bio taj Martin?«

»Vrlo zanimljiv dečko. Nezakoniti sin crnkinje i španjolskog plemića, mali čovjek iz predgrađa, brijački pomoćnik, a poslije sluga u samostanu, koji mete hodnike, donosi vodu i dvori bolesnike....«

»Molim te...!« zinu turista. »Pa zar to nije malo nezgodno neza...«

»Ništa tu nema nezgodno. Crkva ti isto takovo slavlje priređuje Papama i carevima kao ovom mješancu, samo ako su to zaslužili kao on. I nemoj misliti da je to istom od 6. svibnja 1962! To ti je od njezina početka. Njoj je posve svejedno, da li je tko rob ili plemić, krčmar, kovač, krojač, služavka... jer ona doista ima takovih svetaca. Glavno je da je netko iskreno i ozbiljno nastojao, da bude u svom krugu sličan Kristu. Ovo njezino uvjerenje temelji se na nauci sv. Pavla (Gal-3, 2): »Jer ste svi djeca Božaja po vjeri... Nema tu više ni Židova ni Grka, nema više ni roba ni slobodnjaka... jer ste vi jedno.«

»Ma stani, molim te, ti udario kao u crkvi«, upade turista. »Deder ti meni reci štogod o tom sv. Martinu«.

»Ne ću da te dražim, no htio sam te upitati, da li ti je to prvi svetac za kojeg se zanimaš?«

»Ma kako da se ne zanimam, kad sam bio kod takvog slavlja? Govori!«

»Martin je bio sin španjolkog plemića Don Juana de Porres-a koji je poslije postao guvernerom u Panami i slobodne crnkinje Ane Velasquez. Rodio se 1579. u najprljavijoj gradskoj četvrti grada Lime. Prema tome možeš zamisliti, da je bilo vrlo malo nade, da će od toga malog mješanca, koji se igra po otvorenim gradskim kanalima, ikad postati glasovit čovjek ili dapače svetac. Pa ipak sam si vidio, kako ga slavi čitav svijet i to 323 godine iza njegove smrti. Kršćani ga sve ove godine nisu zaboravili, a kanonizacija je zapravo istom početak njegovog štovanja, jer sad se smiju njemu u čast podizati oltari i graditi crkve. Ti si se čudio odkud toliki crnci i mješanci u sv. Petru. To je demonstracija Crkve protiv rasne diskriminacije. Ivan je XXIII. u svom nagovoru, koji ti nisi razumio, dokazivao, kako molitva i prava poniznost i kršćanska ljubav uzdiže čovjeka. Ivan to nije samo govorio, nego su crnci i mulati mogli i vidjeti, da on to i čini, jer je pred njima stajao visoki crnac kardinal Rugambwa iz Tanganjike, kojega je on uzdigao do te časti, a mali i neznatni sv. Martin još je veći, jer je vrhovna vlast svih kršćana izjavila, da se mogu na njega ugledati i njega kao sveca zazivati.«

»A kako se to kod vas postaje svetac?« odvali se od srca našem turisti.

»Najprije moraš biti kršten, a zatim prema svom krštenju živjeti. Ako je ovo tvoje nastojanje daleko nadprosječno, onda će te Crkva možda proglasiti svecem. Tako je i ovaj sv. Martin vedro i veselo živio kao pravo kršćansko dijete. U svojoj petnaestoj godini stupio je kao trećoredac u dominikanski samostan u Limi i veselo obavljao svoje niske dužnosti: meo, prao, dvorio bolesnike i šišao. Majka ga je naime prije nego je postao dominikanski trećoredac dala u zanat nekom brijaču. Ti nisi ni opazio, da je na njegovoj kanonizaciji bila i jedna velika grupa brijača, jer je on postao njihovim zaštitnikom. Brijači su u šesnaestom stoljeću bili neka vrsta ljekarnika i ranarnika i tako se on u samostanu brinuo i za bolesnike.«

Godine 1603. primiše Oci Dominikanci našeg Martina u svoj nocijat, da mogne položiti zavjete kao i oni i da bude njihov brat kao kućni pomoćnik. Naravno da je i onda postojala rasna diskriminacija i da to nije bilo nipošto popularno, što su Oci Propovjedničkog Reda (Dominikanci) primili mješanca kao svog ravnopravnog brata. Da li barem mi imamo toliko smjelosti, da im odamo čast i poštovanje, da su prvi probili rasnu barijeru pred više od tri i po stoljeća?«

»Nema šta! Kapu dolje!«

»Nego mi nisi ništa spominjao o jednom prizoru« nadoveza stari, »koji publika uvijek pomno i sa zanimanjem prati.«

»Ne znam koji to misliš?«

»Onaj pod Misom, kad Papa sjedne na prijestolje i k njemu dolazi polagano i dostojanstveno procesija...«

»Dà zbilja to je bilo kao pjesma«, upade turista. »To su bili, ako se ne varam skoro sve sami Dominikanci i nosili su u procesiji jedni svijeće, drugi burenca, pa kruh, pa nekakva krletke i u njima ptice. Stupali su dostojanstveno do Papinskog prijestolja, a on je pojedine darove blagoslivljao. Kad su se vraćali natrag među publiku zacrila je prema kupoli sikstinska kapela

zbor dječaka kao da su to one ptice, koje se dižu u zrak, a narod je oduševljeno pljeskao kao da je u kazalištu, što me je donekle zbunilo.«

»Dobro si opažao. To je sredovječna scena donošenja darova, koja se ponavlja kod svake kanonizacije, a u našem je slučaju vrlo simbolična, jer je naš Martin bio veliki prijatelj ptica i životinja uopće. U njegovu životu, svjedoče suvremeni svjedoci, da ih je on pripitomljavao i dotjerao dotle, da su mu poslovični neprijatelji: psi, mačke i miševi mirno jeli iz jedne zdjele. S nekim štakorom sklopio je formalni ugovor. Štakori navaljivali na samostan u hrpama i to osobito u njegovu bolnicu. Martin opazi ogromna štakora i počne mu govoriti, da će mu on kod onog izlaza donositi hrane, ali da brat štakor mora da brani drugim štakorima ulaz u samostan. Odonda nije bilo smetnje od štakora (barem u njegovoj bolnici). No teže je bilo s ljudima. Glas o njegovoj dobroti i vještini raširio se po gradu i okolici i bolesnici su sve više navaljivali u samostan. Naravno da je to jako smetalo redu u kući i poglavari mu zabraniše, da ne uvodi više bolesnike u kuću i osobito da ih ne dvori u svojoj sobi. No naš se Martin brzo snašao. Posve blizu samostana imala je svoju kućicu njegova sestra Juana. Martin je zamoli, da mu ustupi sobicu za njegove bolesnike i on bi ih u toj sobici dvorio, dok ih je mogao odpustiti kući.«

»Jednom zgodom naš Martin svijesno prekrši Priorovu zapovjed. Donijeli mu nekog Indijanca, koga su na smrt izboli nožem. Martin ga unese u svoju sobu i stade ga liječiti. Kad su mu to spočitnuli (jer svecima ljudi predbacuju i ono, što drugima ne bi ni pomišljali, da im upišu u grijeh) a Martin odvrati mirno: 'Zar je to bilo krivo, što sam mislio, da zapovjed poglavara mora ustupiti zapovijedi ljubavi i milosrđa?' Od tog časa Prior je prepustio Martinu, da sam odluči, da li nekog može liječiti u svojoj sobi.«

»Kad smo već kod liječenja, spomenimo da Kongregacija Obreda traži od navedenih čudesa barem dva čuda, da ih ona sama ispita, jer ona odgovara za njih pred javnošću za njihovu autentičnost. U našem slučaju Kongregacija je odabrala od brojnih čudesa ozdravljenje 87 godišnje Doroteje Caballera, koja je već umirala, a njezini se rođaci utekli zagovoru Blaženoga Martina. Ona je umrla godine 1955. u dobi od 94 godine. — Drugo čudo, koje je odobrila Kongregacija dogodilo se 4 godišnjem dječaku Antonio Cabrera Perez u Tenerifi na Kanarskim otocima. Antonio u nekoj nezgodi smrskao lijevu nogu i razvila se gangrena. Da spase djetetu život liječnici su tražili amputaciju. No njegovi se roditelji utekoše Bl. Martinu i dotakoše se relikvijom Bl. Martina dječakove noge. Boli je nestalo i bez amputacije dječak je ostao na životu i malo zatim je trčao s drugom djecom. To je bio onaj (sada) desetgodišnji dječak za koga si rekao, da se je neprestano vrtio gore dolje u jednoj loži i koji je privukao tolike fotografe. Fotografi naime znaju, da se u onoj loži nalaze oni koji su čudesno izliječeni od dotičnog sveca. Izliječena Dorotea je već bila umrla, pa je mjesto nje bila s malim Antonijem druga jedna od sveca izliječena: Č. S. Dominikanka Zedislawa Killealea, no za njezin slučaj ne jamči Kongregacija Obreda.«

»Iz svečanog Tebe Boga hvalimo sva se je ova masa pomalo razišla, da raznese njegovu slavu po cijelom svijetu. Njega su dakako štovali i zazivali sve ove 323 godine, jer inače ne bi moglo doći do kanonizacije. No sad ga štuju službeno. Čovjeku i nehotice dolaze na pamet Cezar i Napoleon. Njih nitko ovako ne časti a pogotovo se nitko ne bi usudio za njih reći: 'Idi i ti i čini tako!', a ova kanonizacija kaže svakome: 'Idi i ti i čini tako!'«

Bivša nadstojnica samostana »Naše Gospe od Milosrđa« u Francuskom gradu Lionu bila je za vrijeme prošloga rata odvedena u jedan njemački logor. Kad je jednog dana neka mlada žena, majka dvoje djece, trebala biti spaljena u plinskoj komori kao talac, javi se časna sestra nadstojnica i zamoli zapovjednika logora, neka uzme nju, a mladu majku nek ostavi na životu. Ponuda je prihvaćena i časna je sestra spaljena, a mlada je majka ostala na životu. Poslije rata odlikovala je francuska vlada ovu herojsku žrtvu ljubavi prema bližnjemu Velikim Križem Legije Časti.

Najmanja službenica u Gospodinu

Uz 40-godišnjicu njezine smrti

Bijaše četvrtak 6. srpnja 1922. kad je u generalnoj kući »Maria Rath« u via Olmata, blizu velike Marijine crkve u Rimu umrla Marija Terezija Ledochowska, osnovateljica Družbe Sv. Petra Klavera za Afričke misije. S njom je otišao s ovoga svijeta jedan od najdalekovidnijih i najsnažnijih likova u povijesti misija. Ona je bila pionirka suvremene misijske ideje.

Rođena je 29. IV. 1863. u Loosdorfu kod Melka, kao najstarija kćerka grofa Antuna Ledochowskoga. Gimnaziju je polazila u St. Pöltenu kod Engleskih gospođica, a onda dođe sa 23 godine na dvor nadvojvodkinje Alice od Toskane u Salzburg.

Tamo se mlada, idealna dvorska dama upoznala s apostolom pokreta za oslobođenje robova, misijskim biskupom, kasnije kardinalom Lavigerie. U njoj je kardinal našao — iako ne najzdraviju (zdrava nije bila grofica Ledochowska zapravo nikad) — a to ipak najpožrtvovniju i najsposobniju laičku suradnicu, koja je svojim okretnim perom oduševila polovicu Evrope za pomoć robovima i crnačkim misijama.

Nakon zrelog razmišljanja napusti svoje mjesto dvorske dame, da u listu »Jeka iz Afrike« stvori sebi vezu s Afrikom, i odobrenjem Pape Leona XIII. osnuje godine 1894. Družbu Sv. Petra Klavera. Usprkos njezina slabog zdravlja nije sebi nikad priuštila ni počinka ni mira, da može služiti svojoj misijskoj ideji. »Sve za Afriku, Afriku za Krista!«, bijaše njezina lozinka.

Uslijed bolesti želuca bila je tako oslabila, da je izgledala kao kostur. Ipak je radila perom sve do predvečerja svoje smrti. U noći na 6. srpnja 1922. nije mogla više govoriti, i ruke, koje su bile neumorne u radu za misije postale su nemoćne tako, da je jedva mogla još držati krunicu.

U toj tjelesnoj nepokretnosti činilo se, kao da je Bog svojoj službenici htio pokazati osobitu pažnju. Dok je nepomično ležala, najednom zasja njezino lice. Na njemu je počivao izraz neopišiva blaženstva i divne radosti. Bio je to blaženi odlazak Bogu, kako je to u rano jutro 6. VII. 1922. utvrdio liječnik.

Među prisutnima, koji su bili kod pogrebnih svečanosti na njemačkom groblju, u sjeni crkve svetoga Petra, nalazio se kao zastupnik najviše crkvene misijske vlasti Msgr. Angelo Giuseppe Roncalli — danas Papa Ivan XXIII.

Radna i smrtna soba »Majke Afrikanaca«, kako je Marija Terezija Ledochowska s pravom nazvana, nalazi se danas još u istom stanju, kako je bila prije 40 godina. Nema u njoj ništa suvišna. Pokraj čednog željeznog kreveta, na kojem je završila svoj zemaljski život, stoji veoma jednostavan pisaći stol. Mogli bi ga označiti kao simbol života i žrtve ove velike žene.

Kad se spremala da prodrma Evropu za pomoć Africi, trebala je samo malu sobicu kod Milosrdnih sestara u skloništu Riedenburg u Salzburgu — s jednim pisaćim stolom. Tamo je čekalo na nju tako mnogo posla, da nije imala ni za što drugo vremena. Svaka sekunda pripadala je misijama od one 1890. godine do njezine smrti u Rimu. Ovdje je napisala nebrojene listove, u kojima se uvijek potpisivala »najmanja službenica u Gospodinu.«

Joseph Rothenschlager:

— Prošle godine došao jedan mladi Amerikanac u Alžir. Među ostalim posjetio iz znatiželje i koloniju gubavaca. Bila je tu i jedna časna sestra, rodom iz Amerike. Potraži je. Kad mu je sve pokazala, na koncu joj on reče: »Ne bih ja ovdje služio ni za 10.000 dolara godišnje!«

— O, to je vrlo malo, odgovori časna sestra, ne bih ni ja za te novce.

— Pa koliko vi dobivate? upita opet on. Časna sestra podiže križ, poljubi ga i odgovori: »Novaca ne dobivam. Služim jedino iz ljubavi prema ovome.«

Svjetovni institut

NAGOYA — P. Georg Gemeinder SVD osnovao je u Japanu Institut svjetovnih katehistkinja. Taj institut broji danas 122 članice sa zavjetima, 28 novakinja, 21 postulatnicu i 20 kandidatkinja i studentica.

Od 1955. godine, kad su prve katehistkinje ovoga svjetovnog Instituta položile zavjete, ni jedna od njih nije se vratila u svijet. »To nas raduje i dokazuje, da smo na pravom putu«, kaže P. Gemeinder.

Apostolat članica svjetovnog Instituta, ocrtao je P. Gemeinder kao Apostolat kontakta. »Potrebno je ukloniti predrasude poganske okoline po službi, koja je prožeta pravom kršćanskom ljubavlju; probuditi smisao za ideale.« Oni, koji traže odgovore na svoja duboka pitanja dovode članice Instituta u vezu s misionarima, opskrbljuju ih vrijednom literaturom, a istomišljenike dalje poučavaju.

»Kad nas bude cijela četa, tisuću članova, značit ćemo mnogo za japanske misije«, nastavlja P. Gemeinder.

Internuncije u Japanu, nadbiskup Enrici, primio je ove godine zavjete 31 Japanke. Istog dana dobile su one svoju određenu misiju i djeluju danas po cijeloj zemlji. Internuncije im je tom prilikom zahvalio za njihovu velikodušnu odluku, što su svoj život posvetile tako divnoj zadaći, a srdačno se zahvalio i rodbini novozavjetovanih. To su većinom još pogani, no nakon ugodnih doživljaja za ove lijepe svečanosti, radosno su odobrili izbor svojih kćeri i sestara, izbor zvanja, koje ih čini tako sretnima. Pri oproštaju poklonio je Internuncij svakoj od novozavjetovanih sliku Svetog Oca.

Da bi mogli primiti sve veći broj onih, koje se javljaju za ovaj Institut, bila bi potrebna jedna nova zgrada, no dosad nisu mogli skupiti potreban novac za taj pothvat.

(Fides, 17. XI. 1962.)

Ljubav je jača od mržnje

U početku nije bilo lako propovijedati Belgijancima i Nizozemcima ljubav prema Nijemcima. Prema onim Nijemcima, koji su godine 1940. nenadano napali njihovu zemlju i počinili u njoj toliko strahota. Odviše je duboko još ležala mržnja u njihovim srcima. No pustimo jednoga svećenika, neka nam on sam pripovijeda, kako je ovaj narod svladao mržnju i pretvorio je u ljubav, djelotvornu ljubav.

— U Gandu sam održao jedno predavanje. Pripovijedao sam o izgonu Nijemaca iz zauzetih krajeva i o njihovoj velikoj bijedi. Nakon propovijedi došla je jedna stara majčica i predala mi 100 franaka. »Ali molite za moga sina — rekla je — njega su Gestapovci ustrijelili kao psa!« — A on je jedini u kući privređivao novac! I budući da je on mrtav, sad je majčica siromašna!

— Propovijedo sam u blizini Amsterdama. Kad sam svršio, došla je k meni jedna gospođa. »Proživjela sam grozote. Moj muž je umro u jednom koncentracionom logoru. Nisam mrzila, ali je ipak bilo teško. — Istom sada razumijem, da nije dosta samo da ne mrzimo; nego moramo svoje kršćanstvo pokazati ljubavlju i žrtvom. I ja bih rado bila prva . . .«

Mladi katolički studenti iz zapadne Flandrije proputovali su prije dva tjedna cijelu provinciju, išli su od kuće do kuće i molili pomoć za potrebe braće u tuđini. Evo samo jedan primjer. »Vidiš li ova vrata? Kroz njih je 1942. godine izašao moj sin — i nije se više vratio . . . Ali ovdje su njegove rukavice — uzmi ih!«

Kad je njemačka vojska ušla u Wind, dogodile su se takove stvari, da moramo žaliti taj narod. Bilo je onda strijeljeno 85 ljudi. Najstariji je imao 85 godina, najmlađi 3. — Godine 1950. bio je župnik ove crkvene općine nezadovoljan sa svojim župljanima, jer su još uvijek mrzili Nijemce. Rekao im je: »Premda vas dobro razumijem, no ipak ne možete očekivati da vas Bog blagoslovi, jer još uvijek mrzite.« — I on me je pozvao. Ja se tako lako ne uplašim, ali onda sam se uplašio. U subotu navečer reče mi Flamanac: »Velečasni oče, nemoguće je! Ne ćete moći ništa učiniti. U mjestu je revolucija!« — U nedjelju ujutro

popeo sam se na propovjedaonicu i govorio o ljubavi. To je bila moja možda najbolja propovjed. Iza propovjedi bio sam pun očekivanja, kako će ljudi reagirati. Vidio sam, da neki brišu oči. No iza sv. Mise ostao sam u praznoj crkvi. Molio sam da Gospodin blagoslovi moje nastojanje i da moje riječi urode plodom u tim dušama. I dok sam klečao pred Presvetim, najednom čujem korake. Jedna u crno obučena žena pristupi k meni; bez riječi predade mi kuvertu i ode. Kad se udaljila, pristupi k meni župnik, koji je to vidio, i reče mi: »Znate li vi, tko je ta žena? To je najodličnija gospođa u našem mjestu. Nijemci su joj ubili muža, sina i dva brata, i ona je ostala sama.« Otvorio sam kovertu. Unutri 100 franaka i na ceduljici riječi: »Neka prestane mržnja i nek zavlada ljubav! Ja sam oprostila i molim se za njih!«

— Navečer je sav narod bio moj! Nisam prosio, samo sam govorio o ljubavi, o praštanju, o dobroti. Na koncu sam pozvao ljude, da sa mnom mole za ublaženje bijede i nevolje u Njemačkoj. I oni su molili sa suzama u očima! I dolazili su još kasno uvečer, kad je već bio pao mrak... Ljudi se češtoput stide pokazati, da su dobri. I u ponedjeljak ujutro bili su opet u župnom dvoru! Puk je još dobar, puno bolji nego što mi mislimo!

— Propovijedao sam u jednom malom selu u Nizozemskoj: »Dragi moji ljudi, poslije podne bit ću u župnom dvoru. Tamo možete donijeti što hoćete: odijela, živežne namirnice, tekstila...« — Onda je došao jedan velik, debeo čovjek s brkovima i donio dvokolicu: »To je za Moffe (pogrdan naziv za Nijemce). Triput su je htjeli oteti, ali im nije pošlo za rukom. A sad evo im je!« To je kršćanstvo! Moram reći, da je naš narod još dobar!

Ljubav je dosjetljiva. Svećenik je oduševio školsku djecu u Belgiji za molitvenu žrtvenu akciju. — Pokrenuta je i akcija sa slatkišima. Belgijska i nizozemska djeca odricala su se u vrijeme korizme slatkiša, otkidala su sebi od usta — za malog brata prognanika u Njemačkoj, za dan njegove prve svete Pričesti. 6.000 kilograma slatkiša, u paketima po 2 kg bilo je odaslano djeci prognanoj iz domovine, da i na vanjski način osjete nešto od Božje dobrote i od bogatstva naše vjere.

Tako je svećenik Kristov riječju i primjerom pretvorio mržnju u ljubav. Postao je apostolom ljubavi u ovo naše vrijeme, koje oskudijeva na ljubavi.

LÜTTIŠKI PROCES I KRŠĆANSKA SAVJEST

Prije nekoliko tjedana duhovi su bili vrlo uzbuđeni. Bio je to svjetski događaj. U Lüttichu (Liège) u Belgiji jedna je majka rodila dijete bez ruku i onda ga je iz samilosti ubila. (Majka je uzimala dok ga je nosila , tablete Contergana). Sud je sa 12 porotnika donio presudu: majka se oslobađa. Sve je o tomu govorilo, sva je svjetska štampa o tomu pisala. Jedni za, drugi proti. Izjasnio se i Vatikanski radio. Belgijski biskupi, sakupljeni u Rimu na Koncilu, napisali su ozbiljnu poslanicu svojim vjernicima, da im se ne bi u toj zbrci savjest pokolebala. I biskup biskupije Aachen, u Njemačkoj, koja je susjedna biskupiji Lüttich, Dr. Ivan Pohlschneider, napisao je također iz Rima svojim vjernicima u biskupskom listu članak. Donosimo ga ovdje:

Svi mi osjećamo, razumije se, duboku sućut s roditeljima, koji su se radovali velikoj sreći, a mjesto toga se najednom pred njima osovio strašan križ, koji su oni trebali po Božjoj volji primiti na ramena kao tešku kušnju svog života. Mi nećemo baciti kamen na majku, koja nije imala snage i čija ljubav prema Bogu i vlastitom djetetu nije bila dosta prosvijetljena, da bi se u odanosti podložila volji Božjoj, koja ljudima u ovom slučaju nije zbilja lako shvatljiva. Razumijemo i težak položaj, u kojem su se našli porotnici, koji su morali donijeti odluku. Ljudski osjećaji i sućut pobrkali su njihove misli i zamračili jasan pogled za bitna načela i objektivne norme za jednu sudsku odluku.

Ali mi moramo i »mi hoćemo« — kako kaže profesor moralke na sveučilištu u Würzburgu Dr. Fleckenstein — »javnu svijest otrgnuti od nečega čisto osjećajnoga, što nije sposobno da prizna objektivno zlo. Jer kad bi jednom takovo mišljenje prevladalo, bilo bi mnogo i mnogo djece bez ikakve zaštite prepušteno samovolji njihovih roditelja«. Samo kod naroda na jednoj niskoj razini kulture — piše dalje profesor morala — bilo je uobičajeno izlaganje ili direktno ubijanje nakazne ili slabe novorođenčadi.

Za kršćanina, štoviše i za svakoga čovjeka, koji u Boga vjeruje, iza proglašenja Deset zapovijedi Božjih, na gori Sinaju,

vrijedi nepokolebljivi i željezni zakon: »Ne ubij!« A Papa Pijo XII reče jednom zgodom: »Nema čovjeka, nema tog ljudskog auktoriteta, nema te znanosti, nema nikakve ni medicinske ni eugeničke, socijalne, ekonomske ili moralne indikacije, na koju bi se ljudi mogli pozvati kao na neko pravno načelo, po kojemu bi mogli direktno i svijesno raspolagati životom jednoga nedužnog čovjeka.« (Govor 29. X 1951.). Bog je gospodar života i On odlučuje, koju će ulogu odigrati jedno ljudsko biće, ako je nakazno ili kržljavo, tjelesno ili duševno. Ako tu ljudi stanu raditi po svojoj volji i tako zvanim nesposobnima za život oduzimati život, onda su širom otvorena vrata ljudskoj samovolji i nitko više ne vidi i ne zna, gdje će se to zaustaviti. Na taj način skrenut će ljudsko društvo na nizbrdicu, i prije nego se i snađemo, već ćemo u duhu stajati pred jezovitim zjalom peći za spaljivanje i dvorana za gušenje plinom, iz doba nacionalsocijalizma.

»Ne ubij!« Pred tom Božjom zapovjeđu stoji vjerni kršćanin, ali ne u strahu pred Božjim sudom, nego se prigiba pred njom iz strahopočitanja pred ljudskim dostojanstvom i pred neprocjenjivom vrijednošću duše svakog čovjeka bez razlike, štaviše kršćanin se daje voditi od ljubavi, od one prave ljubavi, koja ima svoj korijen u Bogu.

Kao mlad svećenik brinuo sam se za jedno jadno ljudsko stvorenje. Djevojčici je bilo kojih 16 godina, ali je još uvijek ležala u kolijevci i morali su je posluživati kao maleno dijete. Ganutljivo je bilo gledati, kakvom su se ljubavlju roditelji i braća i sestre brinuli za to biće, ali i kako je čitava obitelj tim neprestanim i postojanim djelima milosrđa u duši dozrijevala i religiozno jačala. Tko da tu ne pomisli na izreku iz Propovijedi na gori: »Blaženi milosrdni, jer će milosrđe postići!« Crkveni list biskupije Hildesheim donosi u jednom od svojih zadnjih brojeva jedno potresno pismo s obzirom na proces u Liège-u. Jedna 4o-godišnja žena, koja je bez ruku, a radi već 19 godina u uredu jedne bolnice, apelira u tom pismu »na sve majke u svijetu«, da štite pravo na život svoje djece, koja se rode kao bogalji. »Prema sudu u Belgiji, piše ona, za nas nema nikakva izgleda. Ja bih htjela viknuti, da me čuje čitav svijet: I mi, ljudi bez ruku, imamo pravo na život, i mi se mnogo mučimo, da jednom postanemo vrijedni ljudi. Nemojte da ta presuda bude za vas slobodni list da radite što hoćete!«

Presuda u Liège-u daje nam da zavirimo u jedan strahoviti ponor ljudskih zabluda i zastranjenja. Ja mislim, da je jedva moguće jednom čovjeku, koji ne vjeruje u Boga i u besmrtnost duše, oči tako otvoriti, da bi mogao ovdje učinjeno objektivno zlo u svoj njegovoj veličini i njegovim posljedicama upoznati. Ali kršćanin, koji Božji zakon i zemaljsko zbivanje gleda u svjetlu vjere, pa zato u dubljoj njihovoj povezanosti, on stoji sav zaprepašten pred užasom, koji se tu dogodio.

Uvijek će biti tajni u djelovanju Božje Providnosti; uvijek ćemo se naći pred nerazjašnjivim zagonetkama života, ali čovjek, koji vjeruje i oslanja se na Božju milost, znati će i u najtežim prilikama života kazati: »Naša je sudbina u Božjim rukama, i zato u dobrim rukama!«

Dr. Ivan Pohlschneider
Biskup Aachena

— U jednom od najvećih sjevernih gradova, u kojemu je znatan broj katoličkih misionara radio oko spasenja duša, a bila je ondje i malena bolnica s nekoliko sestara velike požrtvovnosti i samozataje, izjavi neki iskusan i razborit svjetovnjak jednom misionaru: »Sestre su ovdje svojom bolnicom mnogo više uradile za katoličku stvar nego svi misionari svojim propovjedima i drugim djelima.« Možda će netko zapitati: «A kako je to moguće?« Evo kako: Njihov je požrtvovni život propovjed, koja jače k srcu govori nego sve riječi; propovjed, o koju se svi lukavi napadaji odbijaju.

Ljubav prema Bogu i bližnjemu, predanje u volju Božju, molitva i pokora — osnov duhovnog života brata Charlesa de Foucaulda.

OČE MOJ,

Ja se potpuno predajem Tebi,
Učini sa mnom što se Tebi sviđa
Ma što Ti sa mnom učinio, ja Ti zahvaljujem
Pripravan sam na sve, prihvaćam sve
Samo da se na meni ispuni Tvoja volja
I u svim Tvojim stvorenjima.
Ništa drugo ne želim, moj Bože
Predajem zato moju dušu u Tvoje ruke
Ja Ti je darivam, Bože moj
Sa svom ljubavi mojega srca
Zato što Te ljubim
I što ljubav od mene zahtjeva, da se predam,
Da se u Tvoje ruke predam,
S bezgraničnim pouzdanjem,
Jer si Ti moj Otac.

Ovu molitvu brata Charlesa de Foucaulda mole zajednički svaku večer, na svim kontinentima, njegovi sljedbenici — Male braća i Male sestre Isusove

Cijena jednog zvanja

Mladi je svećenik, Franjo Tauregny, dan iza svoga svećeničkog ređenja služio svoju prvu svetu Misu, na blagdan Karmelske Gospe, u kapeli Auglet-skog kolegija, gdje je još pred nekoliko godina živjela njegova sestra Štefanija, s redovničkim imenom s. Margarita des Neiges.

Iza svete Mise predade časna Majka samostana mladomisnikovoj majci zapečaćenu kuvertu, na kojoj je pisalo: »Predati Franji iza njegove prve svete Mise.« Franjo prepozna rukopis pokojne mu sestre, uzrujano otvori kuvertu i počne čitati:

»Dragi moj Franjo!

Blagoslovi me! Ne prvu, ali ako hoćeš, odmah iza majke. Oprosti mojoj smjelosti: iza majke, mislim, da sam i ja pomalo majkom Tvojega zvanja... Slušaj: Pred tri godine, kad sam vidjela, gdje tako žalosno sumnjaš o svojem životu, osjetila sam, da Bog traži od mene žrtvu, i to krajnju, ako hoću da spasi Tvoju vjeru i Tvoje zvanje. Upitala sam za savjet svog ispovjednika i svoju dragu časnu Majku. Oboje su mi, iza kratkog oklijevanja odgovorili: »Ako vas bude Bog i nadalje nukao, učinite...« Jednog si mi dana došao u posjete. Oh, kako sam se osjetila slomljenom, kad si na sve moje riječi ohrabrenja odgovorio praznim, očajničkim pogledom!

Tako si i otišao... a ja sam tada, bez oklijevnaja otišla u našu kapelicu, bacila se na koljena pred Isusom i žrtvovala mu svoj život u zamjenu za Tvoje zvanje i da Ti se potpuno povrati vjera.

Osjetila sam, da me je uslišao. Danas to još bolje vidim. Ti i predobro poznaš, moj Franjo, cijenu jedne duše i cijenu jednog svećeničkog zvanja, a da bi oplakivao, što sam ja svojim životom otkupila Tvoje gotovo izgubljeno zvanje i Tvoju dušu u oluji.

Nemoj proklinjati one sate tame i borbe, kroz koje si prošao. Bog je to dopustio, da postaneš zreliji, a možda, da budem i ja dionikom zasluga Tvojega svećeništva. Kako će biti lijepo, Franjo, to svećeništvo, cvijet i plod čitavog obiteljskog stabla; cvijet i plod neizrecivih kušnja, što ih je majka za nj podnijela, cvijet i plod žrtava i uskraćivanja, što su ih sestra Monika i braća za nj poduzela, cvijet i plod i mojeg dvaput žrtvovanog života za nj, cvijet i plod i Tvojih borba, što su se odvijale u intimnoj tajnosti Tvoga srca.

Franjo! Ti ne ćeš, Ti ne smiješ biti svećenik napola! Nemoj zaustaviti svoje svećeničko djelovanje, plod tolikih nastojanja, na međama jedne župe. Na Tebi je da odrediš širinu toga leta, ali ja hoću, da taj let bude visok, jako visok. Neboj se tražiti od majke nove žrtve u času, kad prestaju prve. Njezino je srce dostojno Tvojega. Ona će Te slijediti kao svećenika na vrhunce svih odricanja, kao što Ti je u tome prednjačila, dok si bio dijete. Idi, Franjo, idi! I hvala! Hvala Ti za slatkoću, što mi je pružaš, te mogu umrijeti za Tvoje zvanje! Hvala Ti za nebo, koje mi otvaraš mnogo prije vremena, gdje ću Te jednom dočekati s dušama, koje ćemo nas dvoje spasiti: ja po Tvome svećeništvu, Ti po mojoj žrtvi.

Zbogom! Tvoja sestra, koja umire za Tebe.

S. Margarita des Neiges.«

* * *

Mladi svećenik sa suznim očima pruži pismo majci. Kad ga je i ona pročitala, baci joj se on u naručaj:

»Ti si mi, majko, svojom vjerom i pobožnošću, utisnula u grudi slatkoću vječnih dobara. Idem dakle tražiti plod, koji će zauvijek ostati: idem tražiti duše, bit ću misionar!«

»Franjo!« zajeca majka.

»Rekli su mi, da se u Aljaski, tamo prema Beringovom tjesnacu, već godinama traži i iščekuje prisutnost katoličkog svećenika... Idem ja... Odlazim u zemlje vječnog snijega!...

I otišao je.

A ona divna majka rastvori svoje slomljeno srce dobrom Isusu ovim plemenitim riječima: Bože, moj je sin otišao zauvijek. Pozvao si ga u času, kad sam se nadala slatkoći njegova zvanja. Budi blagoslovljeno ime Tvoje!...

Ali, što da radim još na ovoj zemlji?... Znam, znam za plodnost svoje boli, čiji je najbogatiji cvijet moj svećenik-misionar; znam, da mogu svojim suzama i izdaleka pomagati njegovu apostolatu; znam, da po njemu ja, siromašna brđanka, mogu postati apostolom, spasiteljem, i zato ću stoput na dan opetovati, klanjajući se Božjim nacrtima: Što da radim još na toj zemlji?... Oh, nastavit ću majčinsko zvanje: trpjet ću!...

L. Sande

Promatrala sam tajinstveno tijelo svete Crkve i nisam mogla prepoznati sebe ni u kojem od članova što ih opisuje sv. Pavao, ili pravije, htjela sam se prepoznati u svima. Tad mi ljubav otkri pravo moje zvanje. Bilo mi je jasno: ako je Crkva tijelo sastavljeno od mnogo različnih udova, to joj ne će nedostajati najpotrebniji i najplemenitiji sastavni dio; bilo mi je jasno, da Crkva ima srce, i da to srce gori ljubavlju; bilo mi je jasno da jedino ljubav pokreće njezine udove, i kad bi se ljubav utrnula, ne bi više apostoli navješćivali evanđelju. ne bi mučenici proljevali krvi. Bilo mi je jasno, da ljubav nosi u sebi zvanja, da je ljubav sve, da ona grli sva vremena i mjesta, jer je vječna.

Kao mahnita od radosti kliknuh: »Isuse, moja Ljubavi, napokon sam našla svoje zvanje! »Moje je zvanje ljubav! Da, našla sam svoje mjesto u krilu Crkve, i to si mi mjesto dao Ti, Bože moj: u srcu svoje Majke Crkve bit ću ja ljubav...! Tako ću ja biti sve, tako će se ispuniti moj san!

Sv. Terezija od Maloga Isusa.

Bio je dovoljan jedan smiješak

Iz lifta je izašao stari gospodin. Marija se upravo vratila s posla. Pozdravila ga je ljubeznim smiješkom i uputila se stepenicama u svoj stan.

Gospodin Sarvi, kojega je pozdravila, stanovao je na drugom katu. Često ga je sretala. Izgledao je uvijek ozbiljan, mrk, zatvoren. Nitko u toj velikoj kući, pa ni Marija, nije znala ništa pobliže o njemu. Uostalom, tko se od stanara međusobno poznaje?

U onoj ulici bilo je mnogo velikih kuća, sve jednake, samo su se kućnim brojem razlikovale jedna od druge. Svatko je ulazio u svoj stan, a nije se brinuo za svoga susjeda. Kroz tanke zidove mogao se čuti radio, ili kako roditelji kore djecu, ili plač djeteta, ili smijeh, a to bijaše rijetko. Na stepenicama, ili u liftu jedva da netko progovori koju riječ, i to o vremenu, inače se pozdravljaju samo naklonom. Svatko je bio zaokupljen svojim mislima. Ako je netko ulazeći u kuću našao otvorena vrata, pitao je vratara: »No, Mihaele, tko je umro?

Gospođa iz četvrtog kata; bila je već dugo bolesna.«

»Sada više ne trpi . . .« odgovorili su jedni, a drugi: »Pokoj vječni, daruj joj Gospodine.«

. . . opet nisu ništa pitali, jer je bolje o smrti uopće ne govoriti.

Marija je trpjela zbog ove ravnodušnosti. Ona bi sa svojim drugaricama rado učinila nešto, da se stanovnici te kuće međusobno zbliže.

* * *

Upravo je svršio ručak. Na Mariji je bio red, da spremi kuhinju. Žurila se, jer je već u tri sata morala biti na poslu. Brzo je raspremila stol, zatim je ponijela na balkon stolnjak, da strese mrvice. Nehotice je pokupila i jedan ubrus i taj je odletio na balkon donjeg kata . . .

U prvi mah se zbunila, onda je sišla stepenicama i pozvonila na vratima drugog kata. Otvorila joj je služavka. Kad je Marija rekla što joj se dogodilo, pošla je, da joj donese ubrus.

U to se otvore jedna vrata i na njima se pojavi gospodin, ozbiljan i strog, kao uvijek, no kad ugleda Mariju, razvedri se i iznenadi. Pozove je, da uđe. Nećkala se. Bilo joj je neugodno u kuhinjskoj pregači ući u tuđi stan.

Uveo ju je u mali, starinski, polutamni salon. Na pokućstvu je bilo puno ručnog rada, fotografija, malih ukrasnih stvarčica.

»Izvolite sjesti, gospođice, — reče — drago mi je, što mi se pružila prilika, da mogu s vama razgovarati. Molim vas lijepo, rastumačite mi, kako to, da ste uvijek vedri, nasmijani? Iz vas upravo izbija neko svijetlo, mir. U vašem smiješku kao da čitam pitanje: »Što mogu učiniti za vas, čime vam mogu poslužiti?« Koji je razlog tome? Inače nigdje ne susrećem takve Ljude . . . recite mi?«

Marija se malo zacrvenila, a onda je mirno odgovorila: »Sretna sam. Ništa mi ne može oteti ove radosi. Prije nisam bila takva. Sad sam našla najveći i najljepši ideal, koji se može zamisliti. Bog je znao, da tražim puninu, radost; ali ja nisam znala, da je On ta punina i radost. Jednog dana sam shvatila, da je On jedino blago i da se isplati ostaviti sve, da stečem Njega. Ostavila sam sve: rodbinu, kuću, studij. Našla sam namještenje, nastanila se s nekoliko drugarica, koje su osjetile isti poziv. Mi nastojimo svaki čas svoga života posvetiti ljubavi bližnjega, želimo drugima pružiti onu ljubav, koju je Isus iskazao nama . . . Moji su zbog toga trpjeli, ali kada Bog zove . . . Sad su i oni sretni.«

Gospodin Sarvi je slušao, bio je najprije zapanjen, a onda ganut. Nije skidao očiju s onog djevojačkog lica, na kojemu je sjala nutarnja sreća. Kad je završila, pokušao je nešto reći, no promrmljao je samo: »Hvala, gospođice! Želim vam mnogo sreće!« Marija se oprostila, uzela svoj ubrus i, preskačući po dvije stepenice, popela se u svoj stan. Bilo je kasno, no ona se osjetila sretnom.

* * *

Prošla su dva dana. Na vratima trećeg kata pozvonila je služavka gospodina Sarvi. Tražila je gospođicu onu uvijek nasmijanu, što je razgovarala s gospodinom. Marija se začudila i sišla dolje. Služavka ju je uvela u salon. Nije više bio polutaman, a nije bilo ni starog gospodina. Ususret joj je došao jedan mladi svećenik. »Kako da vam zahvalim, gospođice«, reče dok joj je nudio mjesto. »Moj otac me pozvao i ispripovijedio mi je vaš razgovor . . . Znate . . . poslije smrti moje majke, Bog me pozvao

da budem Njegov svećenik, no tata nije htio ni čuti. Ipak sam otišao, i odonda me tata nije htio više vidjeti... Protekle su godine!...

»Neprestano sam molio. Bio sam uvjeren, da će Gospodin naći put kako da omekša srce moga oca. I On je to učinio. Bio je zato dovoljan vaš smiješak i onaj razgovor. Moj otac je odjednom sve razumio. Sada hoće da ostanem kod njega i da mu donesem izvor radosti, koja mu je potrebna.

»On je tražio Boga, a da nije znao. I Bog mu se objavio po vašoj radosti. Još jednom hvala!

»Isti Gospodin pozvao nas je da radimo u istom inogradu, i »jedni siju, a drugi žanju.«

Doriana Zamboni

- Kada bih sve ljudske i anđeoske jezike govorio, a ljubavi ne bih imao, bio bih mjed, što ječi, ili praporac, što zveči.
    - Kada bih imao dar proricanja i znao sve tajne i sve znanje;
- Kada bih imao puninu vjere, tako da bih brda premiještao, a ne bih imao ljubavi, bio bih ništa.
    - Kada bih na hranu siromasima utrošio sve svoje imanje,
- Kada bih tijelo svoje predao, da se sažeže, a ljubavi ne bih imao, ne bi mi koristilo ništa!

(1 Kor 13, 1-3)

U Santa Fe brzi vlak je morao čekati

Malo prije ulaza u kolodvor Santa Fe morade brzi vlak Puertomont — Santjago, uz škripanje zavora stati.

Na svim prozorima vlaka virile su glave putnika okrenute prema kolodvoru, koji je bio tako blizu. Na licima se čitalo pitanje: »Nema ulaza?« A ipak, ne vidi se nikakva zapreka. Samo na ogranku prema Los Angeles iza kolodvora dimio se sporo mali stroj priključnog vlaka. Putnici i željeznički činovnici koji su čekali ulaz brzog vlaka, gledali su također začuđeno na onu stranu.

Je li se dogodila kakva nesreća? Je li netko pregažen? Ova pitanja letjela su od prozora do prozora. I već su se putnici, živahni južnjaci, gurali iz kola i jurili, veliko i malo, uz vlak do lokomotive.

Strojovođa i ložač govorili su sa svojega mjesta s vlakovođom, koji je stajao dolje okružen radoznalim putnicima. Ovaj se okrene skupini muževa, žena i djece i reče glasno: »U našoj lokomotivi pukla je parna cijev. Iz San Rosendo mora doći drugi stroj. Bit će ovdje za jedan sat. Do Santjaga ćemo nadoknaditi zakašnjenje. Tko ne će da ostane u vlaku, može ići na kolodvor ili u grad Santa Fe dok dođe lokomotiva. Svakako, prije jednog sata ne ćemo krenuti dalje.«

Koliko sam mogao pregledati putnike, bio sam jedini svećenik među njima. Prema južnoamerikanskom običaju nosio sam dugi crni talar i išao od lokomotive prema svojem vagonu.

Kad sam stupio na stepenicu vlaka, uhvati me za ruku jedna tanka smeđa ručica. Kraj mene stajala je crnokosa, možda dvanaest godina stara djevojčica, veoma bijedno obučena, gledala me zaplakanim očima i molila: »Dođite sa mnom, velečasni. Moj otac je na umoru i zove svećenika. Pater, koji nedjeljom čita Misu stanuje u Los Angelesu. Mi ne možemo ići po njega; a moj otac ne smije umrijeti bez svećenika.«

Prtljagu sam preporučio jednom znancu, koji je gledao s prozora mojega odjela i po-

šao sam za djevojčicom, koja je bosonoga išla preda mnom po oštrom šljunku.

Iza posljednjeg vagona brzoga vlaka prešli smo preko tračnica, preskočili jednu baru i onda jurili kroz kukuruzna strništa. Nakon deset minuta došli smo do jedne samotne kolibe od ilovače s naherenim krovom. Djevojčica je skočila dva koraka naprijed, gurnula poluotvorena vrata i uljudno rekla: »Molim, oprostite velečasni!« Zatim je stupila u sobicu i povikala: »Oče, evo svećenika!« Isto tako brzo kako je ušla unutra, bijaše opet vani. Sada ju je pratila siromašno odjevena žena, sijede kose, pozdravila me nijemim naklonom i kretnjom ruke pozvala, da uđem u kolibu. Usprkos danjeg svijetla, bijaše u sobici tamno. Na stolu nasuprot vrata gorio je ostatak svijeće i bacao crveni sjaj na krevet, koji je stajao lijevo između stola i zida. Tu je ležao na tankom pokrivaču, kroz čije su se rupe svjetlucale žice strunjače, umirući, iscrpljen čovjek od nekih četrdeset godina, s krunicom u ruci.

Kad me ugledao, uhvati obim rukama moju desnicu i pokuša je privući na svoje usnice. Kako u kući nije bilo ni stolice ni klupice, kleknuo sam kraj kreveta, tješio bolesnika, molio sam s njim i ispovijedio ga. Onda sam pozvao ženu i djevojčicu, koje su ostale vani. Klečeći molili smo zajedno najprije s umirućim, a onda naskoro za mrtvoga, dok nije ugasla svijeća na stolu.

Kad sam pred vratima ženi pružio ruku i izrazio svoje saučešće, skotrljale su se dvije sjajne suze preko njezinih tamnosmeđih, od siromaštva i rada izbrazdanih obraza. Njezine su usnice drhtale, ali nije progovorila ni riječi. Na povratku reče mi djevojčica: »Velečasni, oprostite mojoj majci, što nije rekla ništa! Ona je gluhonijema.«

Opet smo stajali kraj vlaka, kad se u daljini pojavi oblačić dima i onda crna točka. Bila je to lokomotiva iz San Rosenda. Začas, opet sam sjedio u mojem odjelu. Lokomotiva je prikopčana i vlak je bio spreman za odlazak.

Kroz otvoreni prozor blagoslovio sam dijete, koje je stajalo vani i oprostio se s nekoliko prijaznih riječi.

Još su sjale suze na uskom smeđem obrazu, ali dijete me gledalo sretnim smiješkom i reklo trčeći uz vlak, koji je kretao: »Ja sam molila, da Bog pošalje mojem ocu svećenika. Kad sam vas vidjela, odmah sam znala, da će brzi vlak čekati.«

B g.

Htjela sam Tebi donijeti Isusa . . .

Zaboravljena radost

Bilo je to u siječnju. Ogoljena stabla pružala su svoje grane prema nebu. Nad gradom su se nadvili gusti snježni oblaci, a hladni je vjetar meo ceste i ulice.

Karlo Brener podigao je visoko ovratnik svoga kaputa i duboko nabio šešir tako, da mu je zaklanjao lice. Koračao je žurno i razmišljao. Gospodine Bože, da li je to uopće bio život? mislio je nevoljko. Od rana jutra do kasne večeri nema mira. Jedan posao tjera drugi i kakogod smiješno zvučalo, on je postao njegov rob. Pa i sama nedjelja nije više bila njegova. Konačno, to nije bilo nikakvo čudo, jer kao glavni zastupnik poznate tvornice peći morao je s narudžbama biti uvijek na prvom mjestu i podređenima prednjačiti dobrim primjerom. To je bio dužan svojem položaju i svome poduzeću. Trebalo je i u nedjelju raditi, da može odgovoriti na sve narudžbe. Ako mu je ostao koji slobodni sat, progutale su ga društvene obaveze. Ah, cijeli taj život bio je samo jedna žurba, ali i veselje kad je koncem mjeseca mogao staviti u džep bogatu plaću. Zaslužiti mnogo novaca bijaše uvijek cilj njegovih želja od mladosti i tu je želju zadržao do kasne muževne dobi. Sada je već djed i još uvijek nosi u sebi ovu težnju. U tim mislima došao je do svoga privatnog ureda. Pred vratima izvuče iz džepa ključeve. Čudnovato, ključ se nije okretao u bravi. Pritisne kvaku, ona popusti i vrata se otvore. Začuđen stane na vratima. Gleda pred sobom dražestan prizor. Na njegovu pisaćem stolu, usred spisa i narudžaba, ležalo je Djetešce Isus, a pred njim su klečala sveta Tri Kralja i klanjali se. Jedna svijeća bacala je svoj svijetli sjaj na ova tri sveta lika; pred pisaćim stolom klečala je njegova devetgodišnja unuka sklopljenih ruku. Ona još nije opazila, da je unišao, njezine su oči zaneseno počivale na Malom Isusu.

»Nedužnost u pobožnosti«, prošlo mu je glavom. Negdje je pročitao ovu izreku. Časak je stajao šuteći. Dijete skoči. »Djede, to si ti?« klicala je djevojčica i objesila mu se o ruku.

»Je li, ti se čudiš, što sam donijela Maloga Isusa i sveta Tri Kralja«. — »Da, uistinu, moram se čuditi. Ali reci, što to znači? Kako si uopće došla unutra?« pitao je djed i rukom obuhvatio uska ramena djeteta. — »E, kako sam došla ovamo? To je bilo lako. Baka mi je dopustila i otvorila. — Znaš li, ja sam htjela tebi donijeti Maloga Isusa i sveta Tri Kralja zato, jer ti, dragi djede, nikad nemaš vremena, da dođeš k njima. Uvijek moraš tako puno raditi.« Dijete se kod tih riječi nježno nasloni na djeda, a on je gladio plavu kovrčastu kosu.

Šuteći sjeo je djed na stolicu pred pisaćim stolom i posadio djevojčicu na koljena. Najednom je bio zaboravljen posao, žurba i nemir vremena, koji ga je često smetao. Nije čuo zvrčanje telefona. Njegove oči sada su isto tako zaneseno počivale na svetim kipićima, kao malo prije oči djeteta. Osjećao je, kako mu godi mir i tišina. Iznenada morade pomisliti: dijete atomskog doba donijelo je njemu, neumornom, mir Božanskog Djeteta. Kako rijetko, ah, kako rijetko, našao je nekoliko minuta mira, da misli na onoga, koji mu je donio spasenje i koji ga je htio osloboditi od okova zemlje. I dok je gledao u sjaj svijeće, mislio je na drugu svijeću, koju mu je pružila majka, kad se Vječni trebao prvi put svratiti k njemu. — Godine su projurile, mnogo je toga palo u zaborav, što mu se često činilo važnim u životu. Ali svijeća, koju mu je nekad dala majka, da može s njom ići ususret Božanskom Spasitelju, ona je sada sa svom jasnoćom stajala pred njim. — Ostario je. Tko zna, koliko će mu još godina preostati za unutarnju sabranost, za razmatranje sakrivenog duhovnog blaga, što jedino može donijeti sreću. Čovjek je nesvijesno sklopio ruke. Srce mu je živo kucalo promatrajući Tri Kralja, koji su pošli na put, da se poklone Presvetom. I njemu, koji je toliko zaposlen, bude najednom jasno: tko hoće obogatiti svoju dušu, mora svaki dan nekoliko minuta poći u tišinu k Onome, koji se nastanio u crkvama i katedralama, da može izmučenom čovječanstvu pokloniti ono, što se ne može steći niti novcem, ni kojim dragocjenim blagom: vječno blaženstvo!

Tada prekine dijete nestrpljivo tok njegovih misli i poviče: Djede, reci, zar se ne veseliš?« U taj čas iščezne zamišljeni izraz s njegova lica. Smijući se reče: »Ti si me danas veoma razveselila, to je radost, koju sam ja već davno zaboravio.« E. — J. Hajak

NOĆ MILOSTI

Miška Farkaš i njegov sin Pavao svršili su svoj posao u gradu. Nabavili su za Božić: dva bijela kruha, kilogram suhe kobasice i vrećicu grožđica. Kao posebnu dragocjenost nose kući božićno drvce. U jednoj maloj gostionici uz čašicu crvena vina pojeli su svoj oskudni obrok. Miška je brzo svršio ručak i zamišljeno pušio lulu. Morali su požuriti kući. U četiri sata bio je već mrak, a put do kuće trajao je dobra tri sata. Pavao, njegov 23-godišnji sin, smeđa lica i jakih pleća listao je radoznalo novine, što su tamo ležale. U njihovu selu nema nikakvih. Iznenada se trgne. Krv mu udari u lice. »Evo, čitaj oče, Pero je radi dobrog vladanja dvije godine prije pušten iz zatvora. Sada, pred blagdan.«

Pero i njegov brat Lujo posvadili su se pred nekoliko godina radi jedne djevojke. Obojica su zgrabili nož. I Pavlova oštrica pogodila je Luja smrtno u srce. Sud je uzeo u obzir okonosti, ublažio kaznu i osudio ubojicu na sedam godina zatvora.

Stari Miška je čitao vijest. Slova su mu plesala pred očima. Duboko je disao. On je ubojici za ljubav Isusovu već davno oprostio.

»Dobro je, da su ga pred ovaj lijepi blagdan pomilovali«, rekao je tiho. Pavao se razljuti: »Ti si mi pravi otac! On je ubojica, i ne će se dugo veseliti svojoj slobodi. Jao njemu ako mi dođe na oči. Ja sam se na Lujinom grobu zakleo, da ću ga osvetiti.«

Miška je pogledao svoga sina prekornim pogledom, ali ne reče ni riječi. Istresao je lulu, platio i ostavio gostionicu. Šuteći su koračali po snijegu. Na nebu su bili teški oblaci. »Opet će padati snijeg«, prekine konačno otac šutnju. Pavao nije čuo očevih riječi. Njegove su misli išle drugim putem. »Ja ću osvetiti Luja, ubit ću Peru, čim ga uhvatim.«

Otac je pogodio misli svojega sina. »Kako si ti ovih godina molio 'Oče naš', Pavle?« — Šutnja. — Miška povuče krznenu kapu duboko na lice. I Pavao zakopa glavu u podignuti krzneni ovratnik. Vjetar je bio oštar.

»Bilo je to moje dijete. — On nije imao namjeru ubiti ga. — Ja sam oprostio« — počeo je otac opet. Krzmajući — zapinjući,

kao da bi htio oprezno dirnuti srce svoga sina. »Gospodin neka i meni oprosti. — Ne ćeš li staroj Kati priuštiti. da opet zagrli svog sina? — u svetoj noći? — Obojica su u srdžbi prihvatili za noževe. Lujo je isto tako mogao Peru pogoditi u srce — onda bi Lujo bio ubojica.« Pavao je stiskao šake. Kao kamenje zvečale su očeve riječi u njegovu srcu, ali nisu mogle izbiti ni jednu iskricu kršćanskog oproštenja. Nakon sata hoda počele su padati prve teške pahuljice. Što dalje snijeg je padao sve gušće. Vjetar se pretvorio u vijavicu.

»Moramo se držati lijevo«, opomenu otac. Tako ćemo doći do Halaš-Čarde s tri bagrema.«

Teškom mukom probijali su se Miška i Pavao dalje kroz snježnu oluju. Jedan sat ili dva? Tko bi mogao znati? Počelo se mračiti. Više se nisu snalazili u mečavi.

Nenadano opaze obojica gotovo u isto vrijeme nešto tamno pred sobom. Jasno se isticalo iz bijeloga snijega. Miška je lagano udario nogom. Mislio je, da je svežanj odijela. Ali tu je ležao pred njima jedan čovjek sa zakrpanim kaputom iz ovčije vune. Stari mu je dršćućim rukama obrisao snijeg sa lica.

»Pero!« Tu je ležao ubojica njegova djeteta. Sigurno se sada vraćao iz zatvora kući i zatečen snježnom olujom, zalutao. Sada je u nesvijesti ležao pred njima. Pavao je stajao kraj svoga oca. Plamen mržnje opet snažno bukne u njegovu srcu, koje je već bilo blizu oproštenja.

»Sam Bog dao nam ga je u ruke«, reče on hladno. Miškova desnica zgrabi ruku svoga sina. »Ipak, za ime Božje, ti ne ćeš onome, koji se ne može braniti učiniti ništa na žao!«

»Ostavi ga, neka leži«, brundao je Pavao.

»Je li to tvoja zadnja riječ? — u svetoj noći?«

Mladić je bio u nesvijesti, ali još živ. Nije pio rakije, što mu je stari kapnuo u usta. »Mi ga moramo donijeti do Čarda«, molio je otac. »Misli na svoju majku i prihvati.« Pavao ostaje nijem. On je vidio, kako je otac bacio u snijeg vreću s kruhom i spremio se, da Luja podigne na leđa. Ali to je premašilo njegovu snagu. Pavao je gledao časak. Onda skine kaput i raširi ga na snijegu.

»Daj, oče, stavit ćemo ga na to i nositi ga zajedno...«

Bio je to mučan put. Neprestano su se sklizali i s teretom upadali u snijeg. Ugrijana koža nije osjećala hladnoće. Koljena i ruke bile su im već izranjene.

Pavlu je bilo kao da sanja. Što se njega tiče ovaj polusmrznuti čovjek, kojega je posljednjim snagama vukao u toj tamnoj noći? Pogled mu je pao na oca, koji se mučio, da spasi ubojicu svoga sina. Zasopljen nosio je teret kažnjenika, koji je bio sve teži u njegovim rukama. Pavao nije mogao skinuti oči sa svoga oca i misli mržnje polako su se rasplinule kao snijeg kad se topi. Pavao nije znao kako se to dogodilo, ali u svojoj nutrinji bio je duboko sretan. Naskoro su vidjeli bijelo svijetlo na jednom prozoru u snijegu. U kućici pjevala su gruba muška grla prastaru Božićnu pjesmu:

»Ustanite, pastiri, pohitite k štali,
jer za sve ljude rodio se Isus Mali,
Bog je postao Čovjekom.«

To su bili pastiri, koji su se ovdje zaklonili od vijavice, koja ih je zatekla na putu k Polnoćki. Prostorija, kamo su obojica ušli s teretom, bijaše niska i zadimljena. Rasvjetljavalo ju je siromašno svijetlo. Pastiri su se odmah pobrinuli za onesviješćenog mladića.

Kad je Pero otvorio oči, padne mu pogled na Pavla. Prestrašio se, ali mu Pavao toplo stisne ruku.

P. J. Schmidt, S. V. D.:

Kod Tebe sam siguran. Trebam samo Tebe i Tvoju ljubav. Ako budem lišen svega: i posla i kruha i domovine, samo ako Tebe imam, onda sam siguran i bogat. Kao što ruke majčine štite glavu svoga djeteta, tako bdije nada mnom Tvoja sveta Providnost. Tvoja me ljubav ovija kao topli plašt. I kad je tamno kao u noći, u kojoj si Ti došao na zemlju, ipak znadem, da si Ti Svijetlo i Jasnoća. Ja sam tako siguran kod Tebe.

Dr. K. Rohner

Dotle ide ljubav . . .

Naše je doba uistinu siromašno primjerima ljubavi. Zato bi trebalo događaje, kao što su ovi dolje navedeni — čuvati u pameti kao dragocjenosti. Novine su ih iznijele među sitnim dnevnim vijestima, tako, da ih možda nisi ni ti opazio.

U siječnju 1951. godine vozio se cestom u Kanadi neki auto. U kolima su bili otac, majka i dijete. Obitelj je išla u posjete prijatelju u neko udaljeno mjesto. No zapali su u snježnu vijavicu. Kola su zapela. Slijedećega jutra našli su ih posve zatrpane snijegom. Kad su odstranili snijeg, pred očima im se ukazala ova slika: čovjek je bio samo u košulji, u poziciji kako štiti svoje, nagnuo se nad suprugom i djetetom. Žena je imala na sebi topli mužev kaput. U svome krilu držala je dijete, braneći ga od hladnoće rukama i topinom svoga tijela. Čovjek je bio mrtav. Žena čitave noći nije skidala ruke s djetete. Sad su te ruke bile tvrde i ledene. Kasnije su ih morali amputirati. Ipak onaj, za koga su se žrtvovali: dijete — je ostao zdrav.

* * *

Jedan sudbeni postupak.

Neka majka bila je optužena zbog krađe, na čudo svih, koji su je poznavali. Ona je odgojila jedanaestero djece. Svi su postali pošteni ljudi, samo jedan sin bio je nevaljan. I sada je majka stajala pred sudom. Priznala je djelo, jer su je na to prisilili dokazi. Ukradene stvari pronađene su u njezinoj kući.

Kad je javno izrečena osuda — tri mjeseca zatvora — iskočio je iz publike neki mladić i povikao: »Ne, majko, to je već previše !«

Bio je to sin, koji se pokvario, a koji je sada sam priznao, da je on počinio krađu. Majka je eto na sebe preuzela krivnju. Dala je ono najviše, što je imala, svoju čast. Za vrijeme čitavog postupka, kao kradljivica, podnijela je hrabro poglede tolikih očiju. Tek sada, kad je vidjela, da je njezina žrtva onemogućena, pala je u nesvijest.

»Rosenkranz«

Vidjela sam da me vole na vrhunaravan način . . .

Rođena u protestantskoj obitelji, sve do svoje osamnaeste godine, bila sam uvjerena, da sam na pravom putu. Polazila sam gimnaziju s mojim bratom i zajedno smo prekoračili prag sveučilišta. On je bio osjetio poziv za pastora, te se upisao na protestantski teološki fakultet u Rimu. Zadnjih godina bili smo nerazdruživi, on je bio moj vodič u životu, savjetnik, tješitelj.

I ja sam mislila, da će moj život biti beskoristan, ako ga ne posvetim službi Božjoj, zato sam se upisala na medicinu. Dok moj brat bude duhovno vodio članove naše vjerske zajednice, ja ću ih liječiti od tjelesnih bolesti.

No ljeti, nakon prve godine studija, Karlo se vratio kući — bolestan. Njegovo se stanje naglo pogoršavalo tako, da je umro za katko vijeme. Trebalo je nekoliko mjeseci dok se nije ublažila prva bol. Onda sam uvidjela, da moram nastaviti, kao da je uza me moj brat. No bila sam umorna, pa nešto zbog zdravlja, a nešto zbog ekonomskih neprilika, morala sam napustiti medicinski fakultet.

Proživljavala sam tada u sebi krizu, jer mi se činilo, da sam se iznevjerila svome zvanju, čim su se pojavile prve teškoće. Međutim, upisala sam na fakultetu prirodne nauke.

Vršila sam i dalje savjesno svoje vjerske dužnosti, zalazila sam redovito u protestantsku crkvu, proučavala Evanđelje, molila, sudjelovala u diskusijama o raznim pitanjima kršćanske nauke. Na koncu, poslije tih predavanja, na kojima su se sastajali protestanti raznih sekta, ili protestanti i katolici, bila sam uvijek umorna, nezadovoljna, osjećala sam u sebi neku prazninu. Pitala sam se, kakva korist od tolikih riječi, kad je u praksi naš život uvijek jednak i malo se razlikuje od života onih, koji ne poznaju Boga. Malo pomalo počele su se javljati prve sumnje. Večerom sam čitala Evanđelje i došla sam do uvjerenja,

da ni ja, ni itko iz kruga mojih znanaca, ne živimo po Evanđelju, bili to protestanti ili katolici. Što vrijedi zvati se katolikom ili protestantom , a ne živjeti po Evanđelju ?

Počela sam se udaljavati i od protestantske Crkve i sve više baviti se proučavanjem prirode. Činilo mi se, da tamo nalazim Boga. Svagdje sam Ga otkrivala: u atomima, u stanicama, u strukturi cijelog svemira. Bog postoji, nalazila sam Ga u sebi i izvan sebe. Za vrijeme obuke nastojala sam svoje učenike uvjeriti u opstojnosti Božjoj no nije mi to uvijek polazilo za rukom.

Nisam bila vedra, nešto mi je nedostajalo, a nisam znala što. Nisam se osjećala ni katolikinjom ni protestantkinjom. Mislila sam: »Kršćanka sam i ništa drugo.«

* * *

Međutim je rasla moja mlađa sestra i malo pomalo počeli su je mučiti isti problemi kao i mene. Budući da je bila veoma jednostavna duša i puna ljubavi, ona je zbog toga trpjela možda više nego ja. Dok sam se ja sve više udaljivala od protestantske Crkve, ona se nadala, da će se sve promijeniti na dobro, pa je počela organizirati sastanke evangelističke mladeži. Trpjela je zbog nedostatka ljubavi. Sjećam se, kako je na sastancima često govorila: »Mi se ne volimo međusobno ! Moramo se voljeti !«

Jednog dana srela je nekog mladića i taj je postao njezinim zaručnikom. Bio je katolik, ali bezvjerac. Zbog moje sestre često je posjećivao protestantsku crkvu, te je odlučio, da će se vjenčati po našem obredu, čemu su se veoma obradovali moji roditelji i sva naša rodbina. Ipak sam opazila, da je moja sestra nemirnija, što se više približuje dan svadbe. Odviše zaokupljena svojim vlastitim teškoćama, nisam imala vremena, da se pozabavim njome. Uostalom, vidjela sam, da često razgovara s majkom i to me umirilo.

Jedne večeri za stolom natuknula je sestra, da bi se htjela vjenčati u katoličkoj crkvi. Mislili smo, da to želi samo zato, da ugodi rodbini zaručnika, a protiv svog uvjerenja. Tako nas je iznenadila ta njezina želja i ražalostila da se više nije usudila govoriti o tome.

Sve je bilo pripravno. Razaslane su pozivnice, na kojima je bio natiskan jedan stih iz Biblije. Počeli su stizati prvi darovi, čekali smo pastora. Taj je trebao doći izdaleka, da obavi ceremoniju.

Dva dana prije svadbe izašla je sestra ujutro rano iz kuće. Prošlo je već nekoliko sati, a ona se nije vraćala. Uznemirili smo se. Mjesto nje došle su neke druge djevojke, među njima i sestra njezina zaručnika i javile nam, da se tog jutra moja sestra vjenčala u katoličkoj crkvi.

* * *

Bio je to udarac za našu obitelj. Bili smo uvjereni, da sestra to nije učinila od svoje volje, nego da su je prisilili zaručnikovi roditelji. Mama je plakala, otac je bio očajan. Međutim su i dalje stizali darovi, cvijeće, čestitke. Prava tragedija.

* * *

Sestra se odmah preselila u Rim. Doznala sam, da je prešla na katoličku vjeru.

Sve sam rjeđe zalazila u crkvu. Možda je moja duša u toj muci i tuzi tražila pravu Crkvu, a nisam bila svjesna toga.

Međutim je moja sestra očekivala svoje prvo dijete. Mama je otputovala u Rim, da bude uz nju. Kad se vratila, opazila sam na njoj promjenu. Mislila sam, da su možda na nju djelovale iste osobe, koje su moju sestru dovele do katoličke Crkve, ipak nisam htjela vjerovati, da bi to i kod nje urodilo jednakim plodom. Pripovijedala mi je s velikim oduševljenjem o životu nekih mladih katolika, koje je upoznala u Rimu, čini joj se, da su gorljivi kršćani.

Kad je sestra trebala dobiti drugo dijete, vratila se mama k njoj i ostala dulje vremena. Čim se vratila, opazila sam, da se potpuno promijenila. Nikad nije bila tako vedra, upravo je sjala. Rekla mi je, da je prešla na katoličku vjeru.

* * *

Kroz cijelo to vrijeme, ja sam se osjećala veoma osamljenom i moja kriza je sve više rasla. Katkad mi se činilo, da ne mogu dalje. Mama je znala, da sam nemirna i mislila je, da će biti za mene dobro, ako malo izađem iz ove sredine. Stala me nagovarati: Dođi sa mnom, idemo odmah u Rim. Tamo ćeš naći rješenje na svoja pitanja. Ja sam tamo našla mir.«

U prvi tren stala sam se buniti, jer sam se bojala, da bih mogla lako u ovoj duševnoj depresiji, podleći više osjećaju, nego razumu. Ipak sam otputovala, ali sam odlučila da ću biti jako objektivna.

* * *

U Rimu me majka upoznala s onim djevojkama i mladićima, o kojama je pripovijedala.

Bilo je vrijeme Uskrsa. Išla sam nekoliko puta s njima na Misu. Iz načina, kako su oni sudjelovali kod Mise, vidjela sam, koliko ljube Isusa. Bili su jedna duša. Iskreno sam im zavidjela.

Dugo sam govorila s nekim od njih i osjetila, da me vole na vrhunaravan način. To me osvojilo i razoružalo. Raspravljali smo o raznim pitanjima, koja su me odbijala od katoličke Crkve. Nestalo je nekih sumnja. Ipak nisam htjela tako brzo popustiti i nastojala sam uvjeriti samu sebe, da su oni katolici neobične osobe, drugačije nego ja, da ne ću nikada moći živjeti kao oni.

Vratila sam se kući. Stala sam živjeti kao i prije, no sada mi se život činio praznim, sivim, beznačajnim, beskorisnim. Posjećivala sam u to vrijeme ciklus predavanja, što ih je držao jedan pastor. Nakon predavanja slijedile su beskonačne diskusije, a ja sam imala dojam, da svaki od tih govornika nastoji samo kako bi istakao svoje mišljenje: nije bilo ljubavi. Većinom sam otišla prije nego je završio sastanak, i bila sam uvijek umorna. Osjećala sam se osamljenom. No svake večeri molila sam Gospodina: »Pokaži mi put!«

* * *

Čim je nastalo ljeto dobila sam poziv za Mariapoli, ljetovalište prijatelja moje sestre. Otputovala sam s odlukom, da ću što objektivnije promatrati život onih osoba.

Našla sam ih više, nego što sam se nadala. Nisu tamo bili samo ljudi, bilo je i starih, djece, majki, uopće, bilo je ljudi svake dobi i svakog staleža. Svi oni izabrali su Boga za svoj ideal. Svi su bili katolici.

Počela sam ići s njim na Misu i na njihove sastanke. Konačno sam našla ostvarenu ljubav, pravu milosrdnu ljubav... Iza kako sam počela proučavati katoličku liturgiju, razumijevala sam sve više Misu, a uslijed spomenutog i jednodušnog sudjelovanja vjernika, dobivala je za mene sve više čara.

Molila sam jednog svećenika, da me pouči. Srela sam ih nekoliko i kod svakog susreta sve sam više upoznavala veličinu, milosrđe i ljubav prave Crkve. Dirnula me činjenica, što me nitko nije nagovarao ni silio na prelaz. A djelovala je na me i velika ljubav, koju su mi iskazivali pri poučavanju.

Jednog dana za vrijeme pouke, zamolila sam svećenika, da mi govori o Mariji. To je jedan od najtvrđih grebena, o koji se spotiču protestanti. Svećenik me pozvao, da molim s njim. Premda mi je išlo teško, ipak sam nekako uspjela, da izmolim Zdravo Marijo. Kad sam dovršila, shvatila sam, da je ova molitva bila za mene od presudnog značenja... Obratila sam se. Marija mi je otvorila vrata Crkve.

Za nekoliko dana prešla sam na katoličku vjeru.

Crkva je bila dupkom puna, no dok sam izgovarala ispovijest vjere, za mene je postojao samo Bog.

Nakon krštenja primila sam po prvi put Isusa u Euharistiji. Činilo mi se tog dana, da živim samo dušom.

Konačno sam našla mir. Crkva mi je raskrilila svoje majčinske ruke, primila me u svoje krilo s toliko ljubavi i milosrđa. Od onog dana, ja sam katolikinja.

M. C. O.

Ako smatrate, da je svećenik, neka vrst siromašnog roditelja, za vas izvršilac dobrih djela, ako vjerujete, da je on sklopio vezu s bogatašima, on čovjek u crnom, — pročitajte Evanđelje. Čitajte Bernardosa. On je zapravo saveznik radnika, koga vi slabo plaćate, — konkurenta — koga dolazite zabadati prilikom stečaja, siromašne žene, kojoj se uklanjamo, jer njezine kose zaudaraju. On je saveznik Arapina, s kojim postupate kao s »Bicotom«; Židova, koje smatrate »juniperom« — prognanika, koji je za nas »metak« (pogrdni izraz za strance) jer su to isti nazivi, koji su Herod i Pilat trebali prišiti — znate Kome?! Taj prljavi židovčić, taj buntovnik, taj metak...

Gilbert Deseron

JOHN LI

Iz raznih naroda, vjere i rase nekoliko odličnih osoba prešlo je ove godine na katoličku vjeru, jer je jedino u njoj njihova duša našla udovoljenje svojih najdubljih težnja. Ovdje donosimo kratku ispovijest samo jednoga od njih.

Poslije smrti moje žene teško sam obolio. Liječio sam se u klinici Dra King, moga dragog prijatelja i dobrog katolika. Za vrijeme moje bolesti znali smo dugo razgovarati. Moj prijatelj je nastojao, da me predobije za katoličku vjeru. Išao je dapače zbog toga jednom u posjete Preuzvišenom Msgr. Cheng, biskupu Kaohsiunga, i govorio mu o meni. Biskup je bio tako ljubezan i odmah me posjetio. Uvijek ću mu biti zahvalan zbog te njegove dobrote, jer upravo za vrijeme tog posjeta imao sam prilike, da temeljitije upoznam katoličku vjeru. Čim se biskup vratio kući, zamolio je svoga tajnika, Msgr. Wanga, da bi dolazio k meni svake sedmice i poučavao me.

Za vrijeme tih pouka opazio sam, da postoje znatne razlike između katoličke vjere i vjere, koju sam ja ispovijedao, a u isto vrijeme shvatio sam, da njezina nauka nije onakva, kakvom sam je ja zamišljao. Mislio sam, na primjer, da je katolicima zabranjeno čitati Sveto Pismo. To je krivo mišljenje. Katolici čitaju Bibliju, samo što oni ne smiju po volji tumačiti sveti tekst. To je razborita odredba katolčke Crkve, jer upravo uslijed slobodnog tumačenja Svetog Pisma, nastale su razne protestantske sekte...

Od svih pojava u katoličkoj vjeri mene se najdublje dojmila liturgija. Prisustvovao sam rizličitim obredima u drugim Crkvama, ali ni jedan liturgijski čin nije tako svečan i veličanstven kao čin svete Mise.

John Li

Predigra ljubavi...

Sr. X. R. S. M. koja ovdje sama pripovijeda o svome dolasku u samostan, **bolničarka je u jednoj bolnici**, što je Sestre Milosrđa vode u Sjedinjenim Državama. One imadu tamo devet provincija. Kuća matica je u Bethesde kod Washingtona. Djelovanje Reda obuhvata: škole, dvorbu bolesnika, sirotišta, domove staraca, kao i misijsku djelatnost kod kuće i izvan domovine.

Tko zna osim Gospodina tajinstvene razloge Njegova odabranja, kada On pogleda na jednu od milijun djevojaka na svijetu, i izabere nju, da po Njegovoj volji i u ljubavi samo za Njega živi? Njegov pogled, koji traži odaziv ljubavi, luta putevima života, i da sada ovdje sad tamo otpočine. Tu je možda koja djevojka stidljivo mislila na Njega i čeka još na Njegov pogled, da se požuri u Njegov zagrljaj. Ona je druga možda tako zauzeta drugim stvarima, da ne dospije mnogo misliti na Njega. Ona opet tamo uopće ga ne poznaje. Tako mora On nju voditi raznim postranim putevima prije nego što osjeti da ju je najednom zarobio taj nepoznati i »strašni« Ljubavnik. Eto, baš tako je bilo sa mnom.

Ne znam kada ili zašto se to dogodilo, ali u jednom neizmjerno važnom času Njegov pogled pao je na mene iz nekih neshvatljivih razloga i otpočinuo na meni.

Ja sam bila moderna američka djevojka usijane glave, puna želje za životom i strastveno sam pušila. Bila sam jedna od onih umišljenih djevojčica, koje drže da znadu odgovoriti na sva pitanja, a u sebi zapravo žele da znadu te odgovore. Osim nekih ideja, koje su bile upravo lude i protivile se svakodnevnom gledanju, velim, moji su pogledi bili poput onih velike većine ljudi, današnjeg vremena. Mislim ovdje na primjer na nježnosti, koje su uobičajene kod društvenih priredaba. Ne bih mogla reći zašto, ali ipak sam se tvrdoglavo držala ideje, da se ne smije poljubiti nekoga x puta ljubljenog Tomu, Dicka ili

Jakoba, već da svoj poljubac čuvam za onoga čovjeka, koji će me vjenčati. To je bilo dosta, da su me smatrali hladnom. No, jer ipak nisam bila od onih, koji bi kvarili dobre, vesele igre, nisu me nerado gledali. Sama sam pak nastojala da budem velikodušna.

Činilo mi se neobičnim, da je moja sestra Sallie, koju sam najviše voljela, pred kratko vrijeme postala katolikinjom. No to je bilo jednostavno tako. Napokon, mi ipak živimo u slobodnoj zemlji. Svakako, to me nije smetalo, da otputujem u Hilton i da je tamo posjetim svaki put, kad mi se pružila prilika. Išla sam dapače s njom u crkvu, jer sam bila tako širokogrudna i osjećala sam se sigurnim od katoličkog utjecaja. Sjećam se, da sam ju jednom pitala zašto u crkvi klekne prije nego što uđe u klupu. Ona mi je odgovorila, da je na oltaru prisutan Bog. Umišljenost mislila sam. A ipak Sallie je bila uvijek pametna. »Hm«, rekla sam i kimala glavom: »Prije će pasti snijeg u mjesecu srpnju, nego što ću ja postati katolikinjom!« Nisam mogla ni slutiti, da će baš ova moja prebrza tvrdnja izazvati sveznajućeg, dragog Boga.

Oni mladi ljudi, koje sam u Hiltonu upoznala, veoma su me zanimali. Oni su se zabavljali obično samo kod kuće, plesali su uz ploče, igrali su kojiput karte, jeli su slatkiše i slično. Ima li igdje tako što? Većinom su bili katolici. No, to mi ipak nije moglo oduzeti moju radost. Osim toga i Tony je bio ovdje. On mi se trebao samo nasmješiti, i moje srce je već jače udaralo.

Sjećam se, da sam rekla svojim prijateljima u Pineridge da sam se zaljubila u Hiltonu, a najviše je to, da je »On« katolik. Naravno — mislila sam — jer ne ću zbog nikoga mjenjati svoju religiju! — Naskoro su svi znali, da smo Tony i ja do ušiju zaljubljeni. O vjeri nije govorio nitko ni riječi.

Tako su stajale stvari one večeri, koju ne ću nikada zaboraviti. Upravo smo završili jednu lijepu partiju »bridge«. Tom zgodom Tony je uzeo slučajno moj rupčić, a ja sam ga ljutito tražila u njegovu džepu. »Tony, daj mi« — htjela sam baš reći, kad su moji prsti iz njegova džepa izvukli krunicu. Stao mi je dah i ja sam se ukočila od začuđenja.

I prije toga sam već vidjela krunicu, ali su me ostavile potpuno hladnom, kao i sve što je katoličko. Ali sada se u meni nešto dogodilo.

»Nosiš li ti ovo uvijek kod sebe?«, pitala sam ga posebnim naglaskom.

»Da«, zašto?« — pitao me opet on.

No ja sam ga samo za jedan čas gledala ukočeno i rekla: »Vodi me kući!« »Ali večer je tek sada počela!« odvrati on »Vodi me kući!« ponovila sam takvim naglaskom, da se nije mogao protiviti. Tako smo došli prije nego inače do stana moje sestre.

»Reci mi, nije li ti možda dobro?« — pitao je Tony primivši me za ruku i u svijetlu mjesečine zabrinuto gledao moje lice.

»Ne, Tony« — odgovorila sam. »Ali moram o nečem razmišljati.« Više nisam mogla reći.

Okrenuo se prema meni i rekao: »Budi tko dobra kao što i jesi Jane, i pazi, da se što ne dogodi! Mi hoćemo još jedan dugi život provesti zajedno, ti znaš...«

Zaljubljena više nego ikada prije i kao bez daha išla sam one večeri rano na počinak. Nisam htjela dozivati u pamet one časove, koji su tako dragi onima, koji se vole, već sam htjela rastumačiti neočekivane dramske promjene svih svojih misli. Ipak nema ovdje »za« ili »protiv«, već samo ova činjenica, da sam ja u jednom momentu još išla u jednom određenom pravcu, a u drugom se u meni već zbio jedan preokret. Nijesam mogla to protumačiti, ali nisam ni pokušala. Sada je trebalo nešto poduzeti.

Slijedećeg jutra bila sam u sobi velečasnoga O'Brien-a. »Tako, Vi mislite dakle postati katolikinjom?« rekao je napola u šali.

»Da, to hoću biti«, ponovila sam odlučno. »Rado bih, kad biste me htjeli poučiti, a najradije bih započela odmah«. Bilo je karakteristično za me, što nisam ni pomislila na to, da bi on mogao zapravo naložiti neko vrijeme za razmišljanje, ili da bi mogao drukčije iskušati moju odluku. Zar nije dosta, da sam to odlučila? Bit će, da ga je moja odrešitost razveselila. Dakako, on je pristao na moju molbu.

Nisam zanemarila ni jedan sat poduke. Što je značilo za mene otkrivanje Istine! Kako je divno naći stvarne temelje mojim idealima! Napokon sam mogla zaista skoro ustvrditi, »da znam sve odgovore«. Koje li čudo, da sam to piće Istine upravo požudno gutala, a da nisam imala vremena da odahnem? Kamen kušnje, ako se može uopće govoriti, da sam takvo što imala — nije bio za me Sakramenat pokore, već stvarna prisutnost Na-

šega Gospodina u Presvetom Oltarskom Sakramentu. To mi se činilo previše fantastičnim. No velečasni O'Brien je dobro postavio njezine temelje. Prisutost Gospodinovu sam morala ili priznati ili ostati u religioznom kaosu. Tako sam sada odlučno zatvorila oči i izrekla čvrsto onu riječ: »Vjerujem«.

Otprilike četiri mjeseca kasnije došla je ona večer, kad sam bila krštena i kad sam obavila svoju prvu generalnu ispovijed. Slijedećeg dana sam primila prvi put Gospodina u svetoj Pričesti. On je bio za me ipak nepoznati Bog, kojega sam primila u hladnoj i slijepoj vjeri. (Kako bih mogla izreći, što znači za mene danas, kad primam u Presv. Euharistiji Onoga, koji me ljubi?)

Tako sam ja dakle nenadano postala katolikinjom. Tony je bio radostan. Voljeli smo se više nego ikada prije. Naši planovi su dobili čvršće oblike. Imat ćemo kuću sagrađenu u seoskom stilu sa žutim zastorima u kuhinji. Naravno, da ćemo imati i udice za ribolov i košarice za izlete, kola u garaži, djecu, igračke i pse. Što sam još mogla tražiti od života? Bit će, da je to bilo ono vrijeme, kad mi je moj Sakriveni Zaručnik po prvi put dao razumjeti, da bi osim ovih težnji moglo biti još nešto vrijedno u životu...

Naskoro iza toga vratila sam se u Pineridge, da javim svojim roditeljima, kako je sa mnom. Što se tiče promjene vjere, nisu mi rekli ništa. Imati jednoga katolika više u obitelji, to je nešto što se može podnijeti. Naš obiteljski dom bilo je ono mirno mjesto, u kojem sam mogla čekati dan, kada će me Tony uzeti u novu, — da našu kuću.

Tada je došao za mene onaj spomena vrijedni dan. Brisala sam majci suđe i čekala na jutarnju poštu — i naravno na Tonyjevo pismo. Sve što sam onda radila, trajalo je više vremena, nego što je trebalo. No moje misli nisu se samo zabavljale oko Tonya. Mislila sam i na moju novu vjeru, što sam je pronašla. Osjetila sam duboku zahvalnost, a uz to se pojavila žalosna spoznaja: veliki dio svijeta još uopće ne zna, kako je divno biti katolikom.

»Siromašni svijet« — uzdisala sam. I tjerao me val osjećaja: kako bih rado pomogla Bogu, da cijeli svijet bude Njegov. — I kao da je netko u meni govorio, čula sam jeku riječi: »Ti možeš postati i redovnica...«

Sjećam se dobro, kako sam tražila zraka i skoro mi je pao tanjur iz ruku. Držala sam ga zadubljena u svoje misli sigurno više od deset minuta. Još sam uvijek gledala u tanjur, kad stupi u kuhinju majka.

»Još nisi gotova, Jane?« pitala me začuđeno. »Mislim, da si bila negdje drugdje u svojim mislima. Pismonoša je bio ovdje i već je otišao, a da ga nisi ni opazila. Evo ti tvoje pismo.«

Uzela sam ga uzrujana i pobjegla u neki tihi kutić da ga pročitam. »Ljubljena moja Jane...« i sve je bilo zaboravljeno.

Za jednog posjeta u Hiltonu dobila sam novi poticaj. Bilo je to na nekoj društvenoj večeri Župe. Župnik O'Brien šalio se sa Peggi Quinn. Ja nisam pazila na to, već kao da sam čula iz neke magle: »No zašto ne biste mogli biti i vi redovnica kao i ova vaša Jane?«

I opet sam skoro razbila tanjurić — ali sada s kremom — prije nego što sam rekla uz duboki uzdah: »Ali, gospodine župniče, kako možete tako što reći?« Tiho sam se smijala i pristupila susjednoj skupini. Ostavila sam ga začuđena, napola uvrijeđena, napola u brizi. Ipak on znade, kako Tony i ja međusobno stojimo. Počela sam se neugodno osjećati. Nije li on bolje znao moju dušu nego itko — osim Boga? Ali nijednom mu nisam otkrila, što se događalo u sakrivenom kutiću moje duše. Činila sam to iz jednostavnih razloga, jer sama sebi to nisam htjela vjerovati.

Voljela sam jako Tonya! Ljubav prema njemu sasvim me je izbacila iz moje duševne ravnoteže. Sve me je na njemu privlačilo: držanje glave, njegov prijazni smiješak, pogled očiju; sve me je tako duboko zarobio, da ga ne bih mogla nikada ostaviti.

Ipak od tog vremena počela sam se dulje zadržavati u crkvi, da se preporučim Našoj dragoj Gospi. Ona je bila moja najbolja prijateljica. Osim toga imala sam osjećaj, da je Ona morala imati nešto s mojom poviješću. Nisam ni slutila, da ću time samo požuriti svoj poraz.

»Tonya se jednostavno ne mogu odreći« — rekla sam joj odrešito. Nijesam za to dala nikakovih obrazloženja, samo sam postavila tvrdnju. No moja se čvrstoća nekako počela klimati. Tražila sam pomoć u oružju žena: u suzama. »Jednostavno je nemoguće«, — tužila sam se. »Bog ne može tako što tražiti«. Ali naša Gospa je tako tiho i ljubezno gledala na me, da se

nisam mogla više protiviti. Pogledala sam je proseći i kleknula tako blizu Tabernakulu, koliko sam samo mogla, da izrečem svoju predanost šapćući: »Da, Gospodine, ti si me pobjedio«.

I činilo mi se posve naravnim, da je On to učinio preko svoje Majke.

Odluka je dakle pala, što se tiče mene. Ne znam, kako sam dugo šetala po ćilimima moje sobice i koliko sam napola ispušenih cigareta odbacila, kad sam se spremala da to kažem Tonyu.

Napokon, ipak je bilo sve tako jednostavno. Čudno, bila sam tako mirna, kad sam mu to rekla. Stisnuo je usnice i nepomično gledao u mene. Uhvatio me za ruku i držao tako čvrsto, da su me zaboljele. Čula sam, kako je poluglasno rekao: »Dakle, tako stvari stoje. Znao sam, da ipak nešto mora biti s tobom, a nisam mogao pronaći što. Sada mogu ti reći, da sam sretan, što će te dobiti Bog, a ne koji drugi čovjek«. Ugrizla sam se za usnicu, da ne izgubim vlast nad sobom. Kroz koprenu suza vidjela sam, što se zbilo preda mnom — kako se okrenuo i silazeći preko stepenica nestao iz moga života.

Tako sam opet došla kući k ocu i majci. I oni su bili prema meni velikodušni, kad su čuli, da želim postati redovnicom. (To je bio »put mojega poziva i zvanja«).

Čuvala sam ljubomorno svoju tajnu tako, da osim moje obitelji, malo je tko znao za moje planove. Osjećala sam instinktivno, da tako svete stvari treba čuvati od znatiželjnih pogleda.

A što me je čekalo uistinu iza zidina samostana? Da pravo kažem, nije mi bilo jasno. Raj na zemlji? Ne, to nijesam nimalo očekivala. Misao na doživotnu samozataju i gubitak one slobode, koju sam toliko voljela bila mi je veoma teška i neugodna. No ipak je bilo mnogo više, što me je privlačilo. Bila je to želja nešto posebno učiniti za Gospodina, koji je prema meni bio tako velikodušan. Pored toga osjećala sam veliku sreću na pomisao, da ću živjeti u Njegovoj blizini i Njegove ljubljene Majke. Osjetila sam, da će mi On dati milosti i jakosti, da mogu podnijeti sve neugodnosti.

Tako sam napokon postala novakinja u zajednici časnih sestara, koje su na posebni način posvećene »Našoj dragoj Gospi od Milosrđa«. Netko će možda pitati, jesam li kadgod pomislila na prošlost. No tko će se čuditi, da sam najgorče suze mojega

života prolila one noći prije nego sam obukla redovničko odijelo? Mislim, da mi je Bog dao duboko osjetiti onaj udarac, koji je raskinuo veze zemaljske ljubavi.

Možda sam ja svoju ranu pomalo uzdržavala. Htjela sam pridonijeti veliku žrtvu. Htjela sam Bogu uistinu učiniti veliko veselje time, što ću postati sestra. Mislila sam prije svega, da ću time iz moga života iskorijeniti ljubav. No to je samo zato, jer još nisam shvaćala smisao redovničkog života. Dugo je trajalo dok sam uvidjela, da moja žrtva u stvarnosti nije bila tako velika. Moram se nasmijati, kad pomislim, koliko je stajalo Boga, da moje odricanje primi kao zaslugu. Gospodin je dao mnogo više meni, dao mi je dar iznad svih darova, a to je milost, koju pridržava za one, koje je za to posebno izabrao.

A što se tiče ljubavi, što da kažem? Koji bi zemaljski čovjek mogao ljubiti tako zanosno, kao što moj nebeski Zaručnik? Koji bi svadbeni dan mogao biti sretniji od onoga, kad sam položila svoje redovničke zavjete, koji su me povezali s mojim »nebeskim Zaručnikom?« Koji bi prsten zemaljskog zaručnika, pa makar urešen dijamantima, bio ljepši od ovog jednostavnog srebrnog prstena, koji označuje moje zaruke s »Kraljem svih kraljeva?« I kako bih mogla izreći koliku radost osjećam i što znači za mene provesti jedan cijeli život u vezi s Njime, u dubokoj ljubavi, što je u sebi proživljavam. To znademo samo On i ja.

Ne, to se ne može izraziti jednostavnim riječima. Samo mogu da poljubim svoj prsten i da sa zahvalnošću kažem: »Hvala Ti, Ljubljeni moj, što me nisi prepustio drugome, već si me uzeo za sebe«. Tako sam, odrekavši se zemaljske ljubavi, predala se potpuno u vlast Božje ljubavi.

Sr. X. R. S. M.

- »Što više držimo se istine,
- i u svakom pogledu uzrastimo u ljubavi,
- prema onome, koji je glava, prema Kristu!«

(Eg 4, 15)

6

Oko pola noći . . .

Obraćenje studenta Kineza

— U Berlinu studira na sveučilištu jedan mladi Kinez. Upoznao je katoličku vjeru. Sviđa mu se, vidi njezinu ljepotu i istinitost. Ali da je prihvati te postane i sam katolikom — za to nema snage. Strasti su prejake . . .

Otac Isusovac, s kojim je on razgovarao, posjeti u bolnici neku djevojku, svoju penitentkinju. U razgovoru ispripovjedi joj i slučaj Kineza te joj preporuči jadnog mladića u molitvu. »Dobro, velečasni«, odgovori mirno i kao preobraženo dobra djevojka.

Slijedeći dan, oko pola noći, netko zvoni na vratima isusovačke kuće. Brat vratar ustade, pogleda, tko je, i opazi — Kineza. Pa što se dogodilo? U to doba noći? Dođite ujutro! Ali ne, on mora odmah govoriti s Patrom, on više ne može čekati. Došao je Pater. »Ja ne znam, što mi je, ali ja više ne smijem, ja ne mogu čekati, molim vas, oče, da me krstite!«

Pater se čudom čudio. Neobična stvar! Prije . . . A sada . . . Dobro, ujutro će biti krštenje.

Iza krštenja pošao je Pater opet u bolnicu. Ali ga dočekaše časne sestre bolničarke s »tužnom« viješću: Ona je vaša penitentica učiteljica umrla! Noćas u 11 sati. Prije smrti je još rekla: »Kažite Patru, sve će biti dobro!« Pater je ostao zadivljen. Sve je razumio. Umrla u 11 sati! A u 12 sati došao je Kinez . . . Ona je prikazala za njega svoj život! Cijenom svog zemaljskog života zaslužila je njemu život milosti!

R. B.

Atom svjedoči

»Zemlja je ispunjena nebom.
I svaki grm na putu zapalio je Bog.
Ipak, samo onaj, koji vidi, izuva cipele,
Drugi stoji i bere sebi kupine.«

(Elizabet Berret:
Aurora Leight, knj. VII., 1821.)

Sada ćemo promatrati jedan sićušni atom. Mi znamo, da postoji svijet neizmjerno velikog i svijet neizmjerno malenoga. Između jednoga i drugoga — za ljudsko shvaćanje — zijeva veliki ponor. Kolikogod su velika čudesa zvjezdanog neba, ni ona od submikroskopskog svijeta nisu od manjeg značenja. Genijalni duh svetog Augustina upoznao je to već u 5. stoljeću kad je to rekao: »Deus est maximus in minimis. (Bog je najveći u najmanjem)«. Kažu da su u infiltriranim virusima cijeli svjetovi, koji vrve. To su sićušni organizmi, koji se ne mogu ni vidjeti, ni fotografirati, ni filtrirati. A ipak medicinska znanost vjeruje, da je u njihovu malenom nevidljivom prostoru sakriven ključ za rješenje mnogih problema, o kojima ovisi život i smrt; oni čekaju samo na instrumente, koji će prodrijeti u njihove dubine.

Kako sam imao sreću, da preko nekih istaknutih subatomskih fizičara Evrope i Amerike, (među njima oba Amerikanca, koji su dobili Nobelovu nagradu za fiziku, prof. Robert Andrews Millikan i Artur Compton), dobijem uvid u taj novi svijet, mislio sam u sebi, kako bi bilo zanimljivo doznati, kako laici i drugi, koji ne poznaju točno ovo područje, reagiraju na ova otkrića.

»Vjerujete li, da su dijelići lule, koju upravo sada pušite u miru ili se kreću?« pitao sam jednog studenta engleske književnosti, na sveučilištu u Oxfordu.

Joe je promatrao oprezno svoju lulu od stive, trljao ju je pažljivo i rekao: »Mislim, da su dijelići lule u potpunom miru, ali dijelića dima, koji iz nje izlaze, oni se kreću.«

»No, rekao sam, »onda budite spremni na jedan udarac. Dijelići, iz kojih je sastavljena lula su elektroni i protoni. Elektroni se neprestano kreću oko protona. Ali sada pogodite, koliko se puta u sekundi ovi elektroni okrenu oko protona?«

»Ako se požure«, odgovori Joe, »dođu možda po prilici neko 12 puta okolo.«

»Joe, rekao sam, oboružajte se sada za veliki udarac vašega života. Elektroni u vašoj luli kruže više nego milijun milijuna puta u sekundi na svojoj atomskoj stazi.«

»Ne vjerujem to«, izlanu Joe. »To zvuči ludo. To zvuči, kao da bi Gertrud Stein govorila o fizici — ili doda s lakom ironijom, —, možda su par vaših fizičara čitali knjigu »Alice u zemlji čudesa«, i pokušali da ih nadmaše.«

Josip Whitney ne može vjerovati, da se njegova lula od stive, koju on drži u svojim rukama, okreće. On je gleda kao miran i nepomičan predmet. Možda i milijuni drugih ne će to vjerovati. Ali fizičari to znadu i uzimaju kao utvrđenu znanstvenu činjenicu. Istaknuti prirodoznanci kao što su Millikan, Pupin, Eddington, Jeans i Compton, kažu nam, da je otkriven novi, čudesni i tajanstveni subatomski svijet. Atom se cijepa u proton i elektron. To znači revoluciju čitave naše predodžbe o materiji. Mjesto jedne materije, koja se sastoji od tvrdih nepokretnih dijelića, kako običan čovjek još uvijek sebi predstavlja, znanost je pokazala, da su neizmjerno mnogi sastavni dijelovi materije u stanju djelatnosti, koja nas zastrašuje. Na atom se gleda, kao na neki sunčani sistem. Oko njegove centralne jezgre pozitivne elektricitete nazvane proton, kruže elektroni kao planeti oko sunca. Njihovo kretanje ipak se čini prirodno, da nije u jednom određenom smjeru. Iako je atom tako malen, da je prostom oku nevidljiv, znanost je ipak izmjerila brzinu elektrona. Ona nam kaže, da se oni na putu manjem od jedne milijuntine cola u promjeru kreću brže nego avion ili hitac iz revolvera. Tako kruži elektron u prerezu više tisuća milijuna puta milijuna u sekundi — brzinom stotine kilometara u sekundi. Ova čudesna brzina putanja, koja nadmašuje brzinu planeta i samih zvijezda, postiže se usprkos neizmjerno malenog prostora, u kojem je zatvorena.

Čovjek, kako ga gleda znanost

Ova otkrića fizike jezgre znače u stvarnosti potpunu revoluciju u našoj predodžbi materije. Kameni zid, izjavljuju fizičari, nije čvrsti zid, bez rupa i pukotina između dijelića, nego je pun takvih otvora i sličan je više jednom nacrtu, koji bismo mogli ocrtati kao: ogradu od žice. Takva je svaka materija, pa i najtvrđi metali sastoje se od rupa i pukotina, koje zauzimaju daleko veći dio prostora nego sami dijelići materije, koji su u trajnom stanju strjelovitog ketanja.

»Koliko važete«, pitao sam Milt Piepula, jednoga od naših najvećih studenata ovdje u Notre Dame i odličnog branitelja kod nogometne utakmice.

»220 funti«, reče on.

»Kako ste visoki?«

»Metar i 90.«

»Što mislite, kako biste bili uistinu velik kad bi vas se sasvim čvrsto i kompaktno stisnulo, da bi sav šuplji prostor na vašem tijelu i glavi otpao? — Ali ja vam ne bih htio biti preblizu«, dodao sam brzo, kad se student smiješio.

»Ne vjerujem, da na mojem tijelu ima spomena vrijednih šupljih mjesta«, odvrati Milt, »a u mojoj glavi uistinu nema nikakvih. Ali kad bi me se čvrsto stisnulo, mogao bih doći na metar i 75.«

»Budite spremni na još jedan udarac«, opomenuo sam ga. »Vi biste bili veliki kao prašina, koja se uopće ne bi mogla vidjeti prostim okom.«

Student se glasno nasmijao ovoj prividno nevjerojatnoj, da, smiješnoj tvrdnji. On je dakle reagirao isto tako, kao moj mladi prijatelj iz Oxforda.

»Ne vjerujem u to«, reče Milt. »Ja sam iz Missouri«, doda on, »vi mi morate to dokazati.«

»Nemojte vjerovati na moju riječ«, rekao sam, »nego čitajte što piše jedan od najistaknutijih engleskih fizičara Artur S. Eddington sa univerziteta Cambridge. Čitajte prve stranice epohalne knjige The Nature of the Physical Universe«.

Dao sam mu otvorenu knjigu.

Znanost govori

Milt je čitao:

»Kad mi svemir, kako se danas uzima, usporedimo s našim prvotnim predodžbama, to je najupadnija promjena, ne prvobitni poredak s obzirom na vrijeme i prostor po Einsteinu, nego rascjepljenje svega onoga, što smo držali čvrstim u sitna zrnca prašine, koja se kreće u ničemu. To je za sve one, koji vjeruju, da su stvari više ili manje takve kakve izgledaju, jedan nenadani udarac. Otkriće moderne fizike, da se unutar atoma nalazi prazan prostor, više je revolucionarno, nego otkriće astronomije, da je zvijezdani prostor ogromni prazni prostor. Atom je tako šupljikav kao sunčani sistem. Da mi sve šuplje prostore u ljudskom tijelu isključimo i njegove protone i elektrone sastavimo u jednu masu, čovjek bi bio prašak, koji bi se mogao vidjeti samo povećalom.«

Znanost zahtijeva od nas, da vjerujemo tvrdnje kao činjenice, za koje prijašnja generacija ne bi mogla odrediti ni jedan dokaz. Kakav li se svijet gotovo neograničenih mogućnosti ne nalazi zatvoren u malenim dijelićima čekajući na ruku, koja bi ih oslobodila iz njihova začaranog stanja ! Promatrajmo samo energiju, koja se skriva u komadiću ugljena manjem nego što je graškovo zrno. Jeans navodi kao znanstvenu činjenicu, da kad bi mogli tu zatvorenu atomsku energiju u ovom malom komadiću ugljena osloboditi, ona bi bila dovoljna da prevede opet preko oceana veliki putnički parobrod Mauretaniju. Kad bi se mogla potpuno iskoristiti energija jednog jedinog funta ugljena, ta bi energija opskrbila za 14 dana sve potrebe Velike Britanije (domaćinstvo, tvornice, željeznice, elektrane, brodove, itd.).

U svijetlu ovih otkrića moderne fizike postaju zrno praha i zrno pijeska svjetovima punim čudesa i tajna. Zrnce prašine, koje je nevidljivo prostom oku, sadržava više dijelića nego što naš planet ima stanovnika. Oni se kreću na svojim atomskim stazama tko tiho, da ih se ne čuje, i takvom brzinom, koja zbunjuje našu fantaziju.

Znanost može sa svojim ogromnim ciklotronima ili atomskim krhotinama rascijepiti jedan atom. Ali dosad nije mogla još dosta duboko prodrijeti u tajnu atoma, da ispita mrežu zakona, koji se protežu od srca atoma, pa do staze najudaljenije zvijezde. Ti

zakoni vladaju cijelim svemirom i nose zvijezde na njihovom putu kao štipaljke, koje domaćica stavi da drže rublje cijele obitelji što leprša na suncu i vjetru.

Znanost je našla, koliko joj je bilo moguće prodrijeti u dubinu atoma, čudesnu mrežu zakona. Rad na molekularnom raščlanjivanju zrna pijeska zahtijeva poznavanje više matematike, a to znanje posjeduje mali broj ljudi. Njegova istraživanja sastavnih dijelova elemenata vodila su Jeansa do toga, da u jednom zrnu praška vidi dugi niz algebarskih znakova. Hoće li ikad koji čovjek dovoljno svladati matematiku, da potpuno odgonetne algebarske formule u centrumu praška ili zrnu pijeska. Samo vrijeme može nas u tome poučiti. Ipak, čini se, kao prilično sigurno, da takva otkrića otvaraju vrata do još većega svijeta čudesa i tajna, kao i sva prirodoznanstvena otkrića prošlosti.

»Izuj cipele«

Dr. George L. Clark, profesor röntgenokemije na sveučilištu Illinois i svjetski auktoritet na tome području, pokazao je u filmu röntgensku snimku jednoga dijelića čađe. Sjećam se još dobro kako su moji studenti spontano izrazili svoje čuđenje geometrijske likove najviše simetrije i čudesne mnogostrukosti, i strahopočitanje, kad su vidjeli ljepotu simetrije, koja se tu otvorila. Kako snježne pahuljice na staklu prozora otkrivaju tako se pokazuju ovdje oblici divne arhitekture. U jednom prašku čađe, koji čovjek prezirno stresa sa svojih bijelih rukavica, postoji savršenstvo simetrije u poretku molekula i matematičke točnosti, prema kojoj indijske pagode ili Petrova crkva u Rimu izgledaju kao dječja igračka.

Stoga prirodoslovac, koji ima i samo mali uvid u nedokučive i tajanstvene dubine dijelića materije stoji sa strahopočitanjem i otkrivene glave pred jednim dijelićem praška ili zrncem pijeska. Kao što je Mojsije pred gorućim grmom, tako i on čuje glas, koji mu govori: »Izuj cipele, jer je mjesto na kojem stojiš sveta zemlja«. Za njega nema obične ilovače, jer svaki dijelić materije gori od čudesa i tajna i pjeva pjesmu u čast neizmjerne Snage, iz čije je stvaralačke ruke sve to proizašlo.

U prošlosti upućivali su nas na zvjezdano nebo kao dokaz za jedno Najviše Biće. Taj poziv postaje sve jačim sa svakim napretkom astronomije, koje naše strahopočitanje produbljuje i ispunja pobožnim čuđenjem, kad promatramo čudesa Svemira. Ne manje izrazit je dokaz, koji nam nalaže strahopočitanje prema najvećoj mudrosti u pitanjima zvijezda, sunčanog sistema i nedokučivim zbivanjima u tajanstvenim dubinama jednog zrnca praška. Vrtoglave dubine zrnca pijeska, čini se, da sadržavaju više pojedinih dijelića nego što ima kometa, planeta i zvijezda u čitavom svemiru. Na algebarski podijeljenom nebu jednoga praška može stajati više geometrijskih znakova i matematičkih figura nego što može biti napisano u svim našim knjigama. Svijet neizmjero Malenoga uistinu nije manje čudesan od svijeta neizmjerno Velikog. I on govori ne manje rječito o jednom Najvišem Gospodaru Svega. »U svemu Velikom i Malenom«, kaže pjesnik Cowper, »vidimo tragove Boga, koji krilima kukaca daje njihov sjaj i postavlja svoje prijestolje na vrtoglavim Svjetovima.«

John A. O'Brien:

Tebe samo ljubiti, to je sve, što ja znam, o Isuse! Ja nemam drugoga sredstva, da ti dokažem svoju ljubav, nego da bacam cvijeće: to jest, da ne izostavim ni koje žrtvice, da se zatajujem u pogledu, i u rječima, da se okoristim i najmanjim djelima, i da ih vršim od ljubavi. Hoću, da od ljubavi trpim, od ljubavi se veselim, tako ću baciti cvijeće. Kraj ni kojega cvijeta ne ću proći, a da ga ne orunim za te... uzato ću pjevati, vazda ću pjevati, makar mi bilo brati ruže posred trnja; i moja će pjesma biti to zvonkija, što trnje budu dulje i oštrije.

Sv. Terezija od Maloga Isusa.

Načelnik Firenze

Prve nedjelje svoga boravka u Firenzi išao sam na svetu Misu u malu crkvu Svetih Apostola, u blizini obale Arna. Mogao sam ići u glasovitu katedralu, bogatu umjetničkim dragocjenostima, u jednu od najljepših talijanskih katedrala. Ali ja sam htio doživjeti nešto određeno, o čemu sam čuo pripovijedati.

Mala crkva, sagrađena u 11. stoljeću, daje utisak kao da odonda nije ništa više na njoj mijenjalo. U klupama je klečalo oko 200 starijih žena s rupcima na glavi. Blizu pričesne klupe stajale su tri košare pune kruha. Pred oltar je stupio otac Dominikanac u pratnji ministranta. »La Messa del povero — Misa siromaha« počinje.

Iz tame pokrajne lađe nenadano se pojavi jedan čovjek, odlučna koraka stupa prema otlaru i klekne iza oltara, tako da ga se jedva vidjelo. Bio je malena stasa, mršav, skoro bijedno odjeven. A to nije bila neka neznatna osoba, već sam Giorgio la Pira glavni načelnik Firenze, koji je došao na Misu za siromahe. Bila je to ustanova, za koju je on dao poticaj, kao upravitelj Firentinskog dobrotvornog društva i koje je on redovito običavao posjećivati.

Mnogi su držali Giorgia čudnovatim načelnikom. To čine među ostalim i stoga, jer on živi sasvim sam u sobi pretrpanoj knjigama. Pred kratko vrijeme stanovao je u ćeliji samostana San Marco, gdje je u XV. stoljeću Dominikanac Fra Angelico ukrasio zidove svojim divnim freskama. Ali liječnik mu je naložio, da ostavi taj stan.

Firentinci pripovijedaju, da La Pira sve podijeli siromasima, dapače i samu plaću. Čak i odijelo, koje ima na sebi, ne pripada uvijek njemu. Više nego jedanput morao je od jednoga prijatelja posuditi kaput, jer je on svoj poklonio. Njegovi prijatelji često su ga

zaklinjali, da se bolje obuće, kako se to dolikuje načelniku tako velikoga grada. Kadgod je dapače popustio njihovim molbama.

Problemi, koje donosi život načelnika grada sa gotovo pola milijuna stanovnika, beskonačne sjednice i hrpe papira veoma ga umaraju. Ali on zna, da je to cijena, koju mora platiti za ono, što bi htio učiniti: pomoći sirotinji i onima koji trpe. La Pira smatra stanovnike Firenze jednom obitelji, i on je osvjedočen, da ga je Providnost izabrala da im bude ocem. On drži svojom prvom zadaćom brinuti se da svi imadu stan, hranu i posao.

On im hoće također omogućiti, da uživaju i lijepe tvari ovoga života kao na primjer glazbu. Već godinama priređuju se koncerti u gradskoj dvorani Firenze, u nekadašnjoj palači Medici. Za građane značili su ti koncerti doživljaj, a prije su bili većini nedostiživi. Kad je La Pira postao načelnikom, dao je da se priređuju besplatno. Njegovi neprijatelji su ga kritizirali, isto tako kad je uveo da sva školska djeca dobiju besplatno mlijeko. Hoće li ga dobivati samo siromašni ? Ne, La Pira je mislio drugačije. On je mislio, da siromašni ionako već dosta osje-

Načelnik je zaplijenio prazne vile i naselio u njih obitelji bez krova. Kad je jedna tvornica zaustavila proizvodnju i objavila, da je otpušteno dvije tisuće radnika, navaljivao je La Pira na vladu i Vatikan tako dugo dok nije tvornica počela opet raditi.

La Pira izjavljuje, da je sve njegovo djelovanje u okviru zakona. Jedan načelnik ima pravo da poduzme izuzetne mjere, ako to nužda zahtijeva. On je mišljenja, da je to uvijek u slučaju, kad je netko bez stana i posla.

On podnosi gradskom vijeću redovito izvještaj : »Dužan sam vam položiti račun o mojem djelovanju«, izjavio je jednom gradskom vijeću. »Ali ja moram također pred svojim Stvoriteljem svaki dan položiti račaun«.

U svojim govorima bez straha navodi Bibliju i svi, koji su ga poznavali potvrđuju, da je uvijek i činio ono, što je propovijedao.

La Pira potječe iz Sicilije. Rodio se 1904. Bio je najprije knjigovođa. Danju je radio, noću studirao i stekao solidno znanje, te sa 26 godina postade profesorom pravnih znanosti na sveučilištu u Firenzi, gdje još uvijek sedmično drži više predavanja.

Kao student naučio je La Pira ljubiti jednostavni život, koji je nastavio i kasnije u svojem asketskom načinu života, da može Bogu što bolje služiti.

Kad sam ga vidio kod one svete Mise, bio je upravo treći put izabran za načelnika Firenze. Njegov izbor nije nikoga iznenadio.

Kad je sveta Misa svršila, pristupio je svećenik ogradi i blagoslovio tri velike košare, pune kruha. Uz njega su stajali ministrant i La Pira. Na to žene izađu iz klupe i nagrnu k ogradi. I dok se svećenik okrenuo i otišao, obrati se La Pira smiješeći se k vjernicima, te ih je izvjestio o događajima prošlog tjedna.

»Ovo je bio jedan znameniti tjedan. Firenza ima novu gradsku upravu (svoj vlastiti ponovni izbor nije spomenuo). Pomolimo se za dobrobit našega grada.« I zajedno s vjernicima molio je Zdravo Marijo.

Tada im je objasnio kako je važno, da je u njihovom gradu sve u redu. Firentinci su jedan dio stanovnika svijeta, rekao je. Kad kod njih ne bi bilo sve u redu, brzo bi to osjetio i ostali svijet. Gospođe su kimnule, da razumiju.

Načelnik nastavi, kako je Firenza pred više stoljeća donijela svijetu svijetlo, a to čini i sada. Iz Firenze je došao Dante, zar ne ? I Galilei, Michelangelo, Giotto i Amerigo Vespucci. Žene su se smješile, kao da bi spominjao imena njihovih susjeda. Tada dođe do drugog dijela svoga izvještaja, u kome je govorio o blagdanima slijedećeg tjedna.

Načaelnik je pozvao žene, da izmole još jednu Zdravo Mariju, a onda je počeo dijeliti kruh. Mnoga žena se zaustavi dulje kod njega i pripovijeda mu o svome mužu, koji je bez posla ili o svojem bolesnom djetetu. La Pira ih je pažljivo slušao i obećao da će nastojati kako bi im pomogao. A one su znale, da će on to i učiniti.

Vani je čekalo na njega nekoliko muževa, da ga otprate u Badia-crkvu, gdje je bila druga Misa za siromahe — i to za muževe.

Giorgio La Pira ima puno prijatelja, ali i mnogo kritičara. Jedan od njih izjavio je: »On je odličan za sveca, ali loš za načelnika.« No većina Firentinaca je mišljenja, da je on i odličan načelnik.

Majčinski pogled pun ljubavi

skršio je i zadnji otpor . . .

Stogodišnjica VELIKE TAJNE

Ravno prije 100 godina, 27. veljače 1862. umro je u Gran Sasso u Italiji zanimljiv madić. Kažu, da je u sebi krio veliku tajnu. Kad je izdisao, drhtave su usne šaputale s blagim osmjehom: »Isuse, Marijo, Josipe, vama darujem srce i dušu svoju«. I tako dogori plamečak mladog života. Ode u društvu 82.200 drugih, koje onoga dana posiječe kosa anđela smrti. Odleti zajedno s 3.425-oricom istoga sata, 57-oricom iste minute. A ipak... Ni jednoga od njih ne nalazimo u analima povijesti osim njega.

Počeo je kao gimnazijalac u Spoletu u kolegiju Družbe Isusove. Bio je športaš i kicoš. Ipak plemenit dečko. Privlačne vanjštine, sposoban, prvi u razredu. Volio je zabave, priredbe, kazalište, »gala« odijela prema najnovijem kroju, pomno dotjeranu kosu... Volio je napete romane i ... znate što još? Volio je ples i balet, jahanje i lov: sve, baš sve, što dečki u takvim godinama vole. Nije bio ukočeni svetac, o ne! Vjerujem, da biste se za nj smjesta oduševili. Bio je dečko od oka.

Imao je samo jednu manu. Znate koju ?

Bio je jedan između milijuna drugih, ipak s tom razlikom, što je počeo misliti. Većina mladića malo misli. Kao svrdlom misao je počela sve više vrtati u srcu: »Što sam ja?... A što bi trebalo da budem ?... Mašta je proradila i počela mu u surovim realističkim slikama prikazivati njegovo duševno stanje. Franjo Possenti — tako se zvao mladić —, bio je nesretan. Osjećao je poput našeg pjesnika suhi nutarnji plač:

> »Mene boli i odviše... Ja se ne sjećam više, da sam bio sretan, pod nujnim nebom ja sam sâm i sjetan i znadem samo, da se dani gase...«

Izvana život privlačiv... nasmijan. U duši tama i bol. O, Bože! No Netko je već dugo stajao na vratima njegove duše i kucao: »Evo stojim pred vratima i kucam«. Ali iznutra je odzvanjala samo jeka. Vrata su i dalje ostala pomno zaključana. I da je ostao takav, da nikad nije otvorio vratiju svog srca, mislite li da bismo ga danas spominjali? Da bi ga zabilježili anali?

Što se dakle dogodilo s tim dečkom? To nas zanima. Ta mi smo mu tako slični!

U duši Franjinoj bjesnili su uragani. Odigrala se krvava drama: dvoboj Davida i Golijata, dvoboj milosti i strastvene prirode, dvoboj koji nije svršio jednim oblim kamenčićem iz praćke, o ne! Golijat se u Franji nije dao.

Budimo strpljivi i pročitajmo do kraja! Isplati se promotriti taj dvoboj.

Bili su praznici. Jednoga dana uđe poštar i uruči list za mladog gospodina. Franjo skoči. Pohlepno uhvati pismo. Odere omot. Pogleda rukopis. Piše mu profesor starina, Pater Tedeschini. Srce udara kao da će skočiti. U lice šikne krv. Posve se smete.

— »Pater Tedeschini. Da nije...« —

Jest! Upravo to. — Od čitavog sadržaja upamti samo ove riječi: »Ti ne ćeš naći mir u rastresenosti i veselju svijeta«.

Franjo shvaća. Rana duboko peče.

Bio je to navještaj žilave borbe. Bila je to ratna trublja s neprestanim odjekom. Često je u samoći slušao riječi: »Franjo, ti ne ćeš naći mir u rastresenosti...« Ali zamama života sputala je orlu krila i on nije poletio.

Dolazi drugi udarac. Teška bolest navali svom žestinom. Sva se kuća uskomeša. Kostur smrti već se nadviruje na vrata bolesničke sobe. U strahu i zbunjenosti Franjo moli zdravlje. Moli vremena da se popravi. Obećaje Bogu život u samostanu kao zadnji redovnik-pokornik...

I gle. Gospodin je dobar Otac. Smrt bježi. Bolesti nestaje... Ali jao! S bolešću nestalo i obećanja o redovničkom životu. Mladić se iznevjeri. Ponovo zavoli svijet. Zaboravi da se igra s Bogom.

Jednog jutra mladić se skamenio. Stakleni pogled izražava nutarnji strah i nemir. Liječnik ustanovi dijagnozu: meningitis. Još koji sat dijeli ga od vječnosti.

— »Kakav će biti moj sastanak sa silnim Bogom? Iznevjerio sam mu se.« —

Franjo sav očajan obnavlja svoju odluku...

Napeto iščekivanje... Što će se dogoditi...?

Iznenada pred Božje prijestolje stupa starac redovnik Andrija Bobola iz Družbe Isusove, i ... mladić po njegovu zagovoru opet zadobiva zdravlje.

Što je bilo iza toga? — nestrpljivo pitate. Je li se Franjo promijenio ?

Vi se čudite? Ta, ostao je isti kao i prije. Golijat je istina primio već tri teške rane, ali one su uglavnom zacijelile, i sad je opet sve dobro. I tko zna što bi bilo od nevjernog dečka, da Gospodin nije bio Otac i — kažimo — nenadmašiv Psiholog! Dugo već čeka na ovu orlovsku dušu. Tako on i inače radi. Dugotrpan je u čekanju. Dopušta da mu se smijemo, okrećemo leđa i rugamo, a onda nas opet zagrli... Tako je bilo i s Franjom Possentijem.

Jednoga dana u lovu željan pljeska i slave progoni divljač. Upravo je htio preskočiti ogradu... Smion pothvat pretvori se u gotovu tragediju. Posrne. Padne. Slomi nosnu kost. Što više! Puška iznenada opali, i **tane prosvira** sasvim blizu čela. Sitnica **i Franjo bi ostao mrtav.**

Taj prizor Savla **pred Damaskom zadade** dosada najdublju ranu.

Još je krvarila, kad nadođe nova: smrt drage sestre. Iza majčine smrti bilo mu je druga majka.

Golijat je teturao i konačno... Defenitivno je svladan godinu dana kasnije na Veliku Gospu u katedrali u Spoletu. Hodočasnici, koji su onoga dana došli, mogli su vidjeti mladića na koljenima duboko skrušena i svega u suzama pred slikom Žalosne Majke Božje. Njen majčinski pogled pun ljubavi, boli i tihog prijekora skršio je i zadnji otpor. Od toga časa Franju nisu više mogli prepoznati. Bio je još uvijek dečko od oka, ali sad s čudnim krijesom u oku. Nije više bio jedan među milijunima jednakih. Ne! Postade mladić s velikom tajnom!

Ne prođe dugo. Franjo se oprosti s dragim ocem. Stupi u jedan od najstrožih Redova — u Pasioniste. Skriven svijetu pod imenom »Gabrijel od Žalosne Majke Božje« proživi još samo 6 godina; bogatih, divnih godina, punih trnja i punih krvavih ruža, punih tihog izgrađivanja i punih bogate plodnosti. U poniznosti i preziranju svijeta postaje velikan, Božji orao, zvijezda prvoga reda među katoličkim svecima, drugi Alojzije, četvrti zaštitnik mladeži...I mi danas stojimo pred njim zadivljeni kao planinar pred visokim alpskim grebenom.

Slični smo Gabrijelu u opiranju, no malo u pobjedi. Zašto? Nemamo volje? Zar zbilja ne volimo biti ljudi s tajnom, slušajući ovu simfoniju o stogodišnjici velike tajne?

SVU DJECU OVE ZEMLJE:

KRŠĆANE I MUSLIMANE,

ŽIDOVE I IDOLOPOKLONIKE —

HTIO BIH NAUČITI,

DA U MENI GLEDAJU BRATA,

BRATA SVIH LJUDI.

CHARLES DE FOUCAULD

Jedno tane izbrisalo je, 1. XII 1916, s liste živih jednog pustinjaka u jednoj francuskoj koloniji u Africi ... Oca Charlesa de Foucalda, bivšeg francuskog časnika i priznatog istraživača Afrike. Milost je preobrazila tog časnika raskalašena i sablažnjiva života u asketu, kontemplativca i apostola Afrike. Cilj mu je bio: nasljedovati siromašni i skroviti život u Nazaretu, propovijedati Evanđelje ne riječima, nego životom. Na svim kontinentima žive njegovi sljedbenici, Mala braća i Male sestre Isusove, među najsiromašnijima da ih privedu Kristu jedino primjerom svojeg života u duhu Evanđelja. Za noviju povijest misija i za savremeni apostolat znače O. Charles de Foucauld i njevovi sljedbenici prekretnicu i putokaz.

Gradnja katedrala u Duhu Svetom

Jednog ljetnog dana godine 1248. prolazila su dva monaha u bijelom habitu svetog Dominika uskim zavojitim ulicama latinske četvrti Pariza. Nejednaki su stasom i izgledom. Stariji frater Albert, iz švapskog plemena iz Bollstatta, malen je, tanak, ali pun života, magister teologije. Njegov drug Toma, dobrih 30 godina mlađi od njega, sin talijanskog grofa Landulfa Akvinskog, pravi je gorostas, jakih udova, širokih pleća, snažne glave. Dok Albert učini dva kratka, hitra koraka, Toma jednom korakne.

Pariz je tih dana prepun života. Njegovim ulicama ponosno se šeću mladi školarci s gizdelinskim mačevima i tamnim ogrtačima između bakalaura s dugim kaputima i čunjastim kapama; licencijanata sa širokim šeširima; između revnih sinova muze i bučnih golijarda, koji se zadržavaju više u gostionicama nego u prodavaonicama...

No Pariz je također pun vojske: pješaka i vitezova u sjajnim oklopima. Posvuda se vijore zastave. Nije ni čudo. Pobožni francuski kralj Ljudevit IX. sprema križarsku vojnu protiv Turaka, koji su nakon strašnog pokolja istjerali kršćane iz Jeruzalema. Iz ove stiske sretno su se spasila oba monaha na Seinin otok i stigli do Crkve Notre-Dame, divnog Marijinog svetišta. S njezinih tornjeva još se čuju udarci klesarskih čekića.

Toma je duboko odahnuo, kad je ušao u prostranu, svijetlu crkvu, te prignuo koljeno pred Presvetim Sakramentom. Ovdje vlada sveta tišina, u kojoj se može duh sabrati; tišina, koja daje jasnoću i mir.

»Ova crkva je kamena pjesma«, šapne Toma Abertu. »Sve je puno napetosti i života. Jedno počiva na drugome čvrsto i sigurno i diže se s najvećom lakoćom do najvišeg kamena na svodu, od dubokih temelja do vrška na tornju, ogromnih četverouglastih kamenova do svijetlog stakla na visokim prozorima; sve je jedinstveno u jasnoći, harmoniji, srdačnosti, poletu«.

»Vjera je našla ovdje divan simbol« doda Albert. Skladno se združuju naravno i nadnaravno, zemaljsko i nebesko. Nema tu nikakva rascjepa ni nesklada.«

»Tako bi trebalo sagraditi duhovnu katedralu, u kojoj bi sve bilo jedinstveno i harmonično: Summu znanja u kojoj bi jedno počivalo na drugome; metafizika na poznavanju prirode; teologija na filozofiji; vjera na znanosti. Sve bi ovo moralo biti prožeto žarom srdačne pobožnosti.«

Albert pogleda svoga mladog učenika s iznenađenjem. Kad su izašli iz katedrale, reče Albert Tomi:

»Izrekao si misao, kojom se već dugo bavim. Imaš pravo. Carstvo duha mora sličiti katedrali, u kojoj jedno nosi drugo, jedno osigurava drugo. Upravo je našem vremenu potrebno jedinstvo i harmonija u mišljenju. Poznato ti je kako se raspada nauka nekih filozofa, koji sjede na učiteljskoj stolici našega grada. Zaista su neznalice ta gospoda, kad tvrde da postoji dvojaka istina: jedna filozofska, druga teološka. To je najveće krivovjerje, jer uvode duhove u kobnu zbrku koja će jednog dana dovesti do potpune nevjere.«

»Katedrala u Duhu Svetom« nastavi Toma, koga ova misao više ne pušta. »Temelj su joj grčki mislioci, u prvom redu Stagirita Aristotel. Njegova nauka sliči ogromnim bazaltnim blokovima koji se spuštaju u dubinu. Na njima se dižu zidovi kršćanskog mišljenja sve do visokih teoloških svodova među kojima se nalazi posljednji, koji razum više ne može prodrijeti. To je tajna vjere, koja katedrali znanosti daje božansku posvetu.«

»Imaš pravo! Naša znanost. koja se počinje nazivati »skolastikom«, drži se kao sve ono što je zdravo, sredinu između racionalističke nauke, koja smatra da se i vjerske teme mogu dokazati, i nauke koja rastavlja vjeru i znanost. U svim istraživanjima moramo ponizno priznati ograničenost ljudske spoznaje ali možemo također dokazati, da joj tajne vjere nisu oprečne, već naprotiv filozofija i teologija vode do tih tajna.«

U blizini kraljevskog dvora umalo se ne sudariše s četom jahača, koji su sa zastavom jurili uz Seinu.

»Dođite ovamo!« pozove ih mladi čovjek u bogatom ruhu španjolskih plemića i povede ih u lijepu palaču u kojoj je stanovao kao student pariskog sveučilišta. Bio je to Filip, sin kastilijanskog kralja Ferdinanda III.

»Ovdje ćete naći jednog gosta, koga sam kao i vas, izbavio iz gužve«, reče mladić smiješeći se i povede ih u krasno uređen kabinet.

»O, frater Bonaventura!« pozdravi Albert srdačno monaha u sivom habitu Manje braće, koji mu se s poštovanjem naklonio.

»Veliki učenik znamenitog učenjaka Aleksandra Haleskoga!«

»Siromašni neznalica bakalaureus, koga njegov Red osudi, da poučava svoju subraću!« nasmiješi se skromni Franjevac. »Bog s vama, frater Toma! Slušao sam nedavno kako sjajno raspravljati s Rogerom Baconom. Natjerali ste ga u škripac svojom oštrom logikom.«

»Nije mi bilo lako raspravljati s Englezom« uzdahnu Akvinac. Njegovo znanje je upravo čudesno. Osim toga, načičkao je svoje teze grčkim, arapskim i hebrejskim citatima, kojih nikako nisam razumio.«

»Obzirom na poznavanje jezika, u mnogome nas nadvisuje«, priznade magister Albert. »Latinski prijevodi Aristotelovih djela, koja su većinom sačuvana samo u arapskom prijevodu, puni su pogrešaka.«

»Meni su jasniji Platon i Augustin«, doda Bonaventura. »Po mome mišljenju, tajne Božje više se otvaraju pobožnoj kontemplaciji nego trijeznom razumu.«

»Ovim smo se dotakli znanstvene prepirke između Dominikanaca i Minorita«, nasmiješi se Toma.

»Možda će pravi sklad nastati tek onda, kad se budu združile logična Aristotelova jasnoća, misaoni polet Platona i mistična srdačnost svetog Augustina.«

Pustimo za danas filozofiju!« progovori kraljevski sin. »Čujte radije jednu radosnu vijest, koja je danas stigla iz Španjolske: Sevilja je pala. Iznad Alkazara vije se križarska zastava.«

»Divan uspjeh, koji kruni niz slavnih pobjeda!« reče Albert ganuto. »Pred petnaest godina porazio je vaš otac Muhameda Ben Houda kod Xerses de la Frontera.«

»Usprkos sedmostruke nadmoći!«

»Tri godine kasnije pala je Kordova, a sada eto i Sevilja — biser Andaluzije.«

»Doskora će biti cijela Spanjolska slobodna!«

»Bože daj isti uspjeh i križarskoj vojni francuskog kralja!« doda Bonaventura. »Dosad je bilo sve bez uspjeha zbog nesloge i častohleplja knezova.«

»Kralj Ljudevit ne pozna drugog častohleplja, osim da služi Bogu«, uzvrati Filip. »Znate i sami, kako pobožno kleči pred trnovom krunom Gospodinovom, koju je dobio iz Mletaka. Krasna Sainte-Chapelle, koju je sagradio na čast ove svetinje, dostojna je svete dragocjenosti.«

»Možda je ovaj poslani trnov vijenac znakom najdubljih Božjih nakana«, progovori Franjevac. »Konačno, nije nam toliko stalo do oslobođenja Svete Zemlje, koliko do toga, da viteška vojska donese u Evropu Gospodinov križ, i sjećanje Njegovih patnja, da se križarska vojna pretvori u križni put, u kojem će sudjelovati čitavi Zapad. Spasitelj hoće, da Njegove rane gore u našim srcima i u našim udovima, kao što je učinio s Ocem Franjom na brdu Alvernu. Ako se razmatranjem muke Spasiteljeve kod ljudi iznova raspali pobožnost, onda ne će biti uzaludna križarska vojna, makar Isusov grob ostao zauvjek u vlasti polumjeseca.

Smiješeći se reče Minorita slavnom učitelju Albertu: »Ne zamjerite bijednom Minoriti magistre Alberte, što misli, da pobožno razmatranje o križu daje duši više svijetla nego čitava filozofija, temeljila se ona na Platonu ili Aristotelu.«

»O, u tome se posve slažemo, brate Bonaventura!« odgovori Švabo živahno. »Filozofska nastojanja tiču se spoznaje, ali dalje vodi ljubav. Najuzvišeniji ideal i ujedno najdostojniji predmet ljubavi je Isus Krist, koji je za nas htio biti ranjen. Duša, koja razmatra, doprijet će po ranama presvetog čovještva Kristova do svijetla Trojedinog Boga. Kad se duša tako visoko vine do Boga, da joj ravnoteže ne muti ni bol, ni preziranje, onda se čitav njezin život pretvara u molitvu, čovjek je postigao svoje najuzvišenije određenje.«

Ganut monah u sivom habitu pruži ruku Dominikancu.

»Je li istina, magistre Alberte, da ostavljate Pariz?« upita princ.

»Istina je. Poglavari su me pozvali za učitelja na redovničkoj školi u Kölnu, gdje sam već poučavao prije nekoliko godina.

»A vi?« obrati se Bonaventura Tomi.

»Pratit ću magistra.«

»Parisko nebo bit će prazno kad ga ostave dvije ovako sjajne zvijezde!« usklikne žalosno princ.

»Nadam se, da ne će zauvijek, iščeznuti« reče srdačno Minorita. »Veselite li se, što idete u Köln?«

»Da, veselim se«, odvrati Albert. »Jeste li već čuli, da je upravo sada u gradu na Rajni postavljen temelj za katedralu, koja će sve nadvisiti veličinom i ljepotom? Prije nekoliko godina pokazao mi je majstor Gerhard Rile plan, o kojem bih rekao da je postigao vrhunac novog graditeljskog stila. Svaka crta teži prema visini, vije se u tisuću zavoja preko kamenitih čipaka, strmih tornjeva do cvijeta, kojim završava, kao da pjeva radosni gloria. Nema ništa od zemaljske težine. Sve se kličući od veselja diže prema nebu.«

»Dok sam slušao što ste govorili, mislio sam na katedrale u Burgosu i Toledu«, reče španjolski princ. »Oči se ne mogu nagledati njihove ljepote.«

Još se uvijek čuje buka križara, koji se skupljaju sa svih strana Francuske...

Dva Dominikanca vrate se navečer u samostan svetog Jakova, studentski dom svoga Reda.

* * *

U Kölnu nađoše Albert i Toma narod u punom jeku rada oko dizanja nove katedrale. Za temelje dovoze izdaleka ogromne bazaltne blokove. Iz kamenoloma u Drachenfelsu vuku na teretnim lađama četverouglaste kamenove za zidove i stupove.

Tisuće građana, bogatih i siromašnih, vuku pijesak, kreč, drvo. Sveto je ovo djelo. U njemu može sudjelovati samo onaj, koji skrušeno prizna svoje grijehe, koji kršćansku ljubav iskazuje svakom od svoje braće; koji se onima, što upravljaju gradnjom, u svemu pokorava drage volje...

Dan se počinje molitvom. Noću se ore pobožne pjesme iz rasvijetljenih šatora i koliba, u kojima stanuju oni, što su došli iz udaljenih mjesta. Mnogi pomažu pri gradnji katedrale, da time okaju kakvo svoje zlo djelo...

Nedaleko od mjesta, na kojem se diže katedrala, poučava Albert školarce Dominikanskog Reda. Pomaže mu mladi Toma. Često duboko u noć gori svjetiljka u njegovoj sobi. Čudne stvari šapću ljudi o tom učitelju. Zaposlen kutijama, čašama i retortama, nastoji prodrijeti do dna prirode. Neki govore, da je dapače sastavio mehaničkog čovjeka, koji mu čini rezne usluge.

* * *

Albert ostaje u Kölnu, a Toma se opet vrati u Pariz, da poučava na redovničkoj školi, u svetom Jakovu. S velikim marom dao se na izgrađivanje katedrale u Duhu Svetom. Često bi zaposlio po tri pisara u isto vrijeme.

Istog dana kad i Bonaventura, s kojim je živio u srdačnom prijateljstvu, godine 1257. bi promoviran za magistra. Kralj Ljudevit IX. veoma je cijenio učenog Dominikanca. Često je dolazio u sveti Jakov, da ga upita za savjet u teškim pitanjima. Rado mu je dopuštao, da se služi njegovom dragocjenom bibliotekom, koja se nalazila u blizini »Svete kapele«. Dapače, pozivao ga je i za svoj stol s njegovim priorom. I učeni Roger Bacon, koji je stupio u Red Minorita, bio je često na dvoru kao gost. Englez zna duhovito zabavljati visoko društvo. Katkad se činilo, da su njegove osnove upravo fantastične.

»Ljudski genij juri neumorno naprijed«, rekne Roger jednom za kraljevim stolom. »Doći će vrijeme, kad će lađe ploviti morem bez vesla i jedra; kad će se kola kretati bez zaprege; kad će zrakoplovi letjeti zrakom iz jedne zemlje u drugu tako, da će ih tjerati samo nutarnja sila«.

»To je posve nemoguće!« progovori kraljev senešal, elegantni Joinville. »Što vi, magistre, kažete na to?« upita Tomu.

»Oprostite, nisam slušao«, odgovori Dominikanac zbunjeno.

»Ne smetajte ga u njegovim mislima«, reče kralj sa smiješkom, a zatim se opet obrati Rogeru: »Vaše su misli, magistre, smione. Što se mene tiče držim se riječi Svetog Pisma: »Što koristi čovjeku, ako cijeli svijet dobije, a dušu svoju izgubi?« Uostalom, evo jednog pitanja za vas, moj dragi Joinville: Što biste izabrali, kad biste morali birati između gube i teškog grijeha?«

»Kakvog li pitanja, Sire?« odvrati visoki dvorjanin. »Da istinu kažem, radije bih, da sam učinio trideset smrtnih grijeha, nego da budem gubav.«

»Govorite kao kakav tašti vjetrogonja«, odgovori kralj ozbiljno. »Nijedna guba nije ogavna tako, kao što je ogavna duša, koja se nalazi u teškom grijehu. Zar nije tako, magistre Toma?«

Tada lupi Dominikanac šakom o stol tako, da zazvečaše na njemu čaše, a jedva dvorska dama skoči prestrašeno.

»Sad su Mahinejci poraženi!« progovori Toma. »Brzo brate Reginalde! Uzmi pero i papir, pa piši!«

»Ali, brate!« smeteno će prior. »Nisi u svojoj sobi, nego za kraljevim stolom!« Toma pogleda oko sebe, kao da se probudio iz duboka sna. Onda se zacrveni i obori glavu.

»Oprostite, Sire!« reče učenjak postiđeno. »Uprovo sam mislio na jedan dokaz protiv manihejskog krivovjerja.«

»Pa jeste li ga pronašli?«

»Jesam, Sire!«

»Dobro onda pozovite pisara kojemu će magister govoriti u pero, da ne bi zaboravio svojih dokaza!«...

* * *

U svojoj tihoj sobi piše Toma slijedećih godina svoje veliko djelo, kojemu dade naslov »Summa Theologica«. To je njegova divna duhovna katedrala. U kupoli ove katedrale zapalio je svijetlo, koje će biti svjetionikom svim stoljećima. Piše sam svojim malim, jedva čitljivim rukopisom, ili kazuje u pero drugima, hodajući po sobi sa svijećom u ruci.

Svijetlo nije ostalo pod loncem. Papa Urban IV. pozva ga kao učitelja kurije na svom dvoru u Orvietu. Provincijalni kapitul imenova ga 1265. godine za upravitelja redovničke škole u samostanu Svete Sabine u Rimu. Četiri godine kasnije poučava opet u Parizu.

Albert, koga povjesničari prozvaše Velikim, postade natpastirom regensburške dieceze ali ga na njegove vruće molbe Papa Urban IV. riješi ove službe koje nije nikada tražio.

Godine 1263. naloži isti Papa njemu i glasovitom propovjedniku Bertoldu iz Regensburga, Franjevcu, da po njemačkim zemljama propovijedaju križarsku vojnu...

U isto vrijeme prisiljen je Toma da se u Parizu bori protiv strastvenih protivnika. Njihovi pristaše, mlade usijane studentske glave, nasilno provaljuju u njegove predavaonice, da ga smetaju bukom.

»Nemam ništa protiv toga, ako netko protiv mene piše«, reče Toma. »Željezo se oštri željezom, istina se upravo protuslovljem razjašnjava, a ne vikom i bukom.«

Toma se mora boriti protiv magistra Sigera iz Brabanta, koji iznosi nauku o dvjema istinama, tvrdeći, da nešto može biti u isto vrijeme filozofski pravo, teološki krivo. Toma pobija ovu nauku jednim sjajnim spisom, koga završava riječima:

»Ako netko ima što prigovoriti ovim našim razlaganjima, neka to ne čini po zakucima, pred djećacima, koji ne mogu biti

sucima u ovim teškim stvarima, već neka to učini pismeno, ako ima za to srčanosti!«

Poput lava bori se tihi Dominikanac protiv ove zablude, dok je pariški biskup Tempier ne osudi u prosincu godine 1270.

* * *

Ljeti godine 1272. pozva Karlo Anžuvinac Tomu Akvinskog na sveučilište, što ga je upravo osnovao u Napulju. Toma nastoji, da ovdje dovrši svoje djelo »Summa theologica«, ali osjeća, da mu je posao sve teži. Sile ga ostavljaju; ne može više filozofirati, svim srcem čezne za gledanjem Boga.

»Učitelju, zašto ne dovršavate svoga djela?« pita u čudu monah Reginald, koji je uzalud naoštrio pero i čeka, da mu Toma diktira.

»Ne mogu više«, reče učitelj, koji je iz jednog dubokog zanosa došao k sebi. »Prema onome, što sam vidio, čini mi se praznom slamom sve što sam napisao.«

Većinom se zadržava pred svetohraništem i tamo šapće divnu molitvu, koju je sastavio za proslavu nedavno uvedene tijelovske svetkovine:

»Lauda, Sion, Salvatorem!
»Sion-goro, pjevaj, kliči!
Spasitelja svoga diči,
Svog pastira, vođu svog!«...
»Adoro te devote, latens Deitas!...
Klanjam Ti se smjerno, tajni Bože naš!«...

Još će se tisućljećima pjevati Tomin hvalospjev pred pokaznicom, koju ovija dim, što se diže iz kadionice:

»Tantum ergo Sacramentum
Veneremur cernui!«...

Početkom 1274. godine drži Toma u ruci pismo, kojim ga Papa Grgur X. poziva na opći crkveni sabor u Lyonu.

U veljači krenu, ali putem tako teško oboli da je bio prisiljen prekinuti putovanje. Htio bi se vratiti u napuljski samostan, ali su ga sile izdale.

Oslanjajući se na vjernoga subrata Reginalda, odvuče se u cistercitski samostan u Fossanuovi. Zaželio je, da ga najprije odvedu u crkvu, da pozdravi Spasitelja.

»Haec reqiues mea in saecula saeculorum. — Ovdje ću uvijeke počivati«, rekao je, kad je prešao preko crkvenog praga.

Uzalud se monasi trude, da mu sačuvaju život. Toma zna, da je došao čas njegova prelaza u vječnu domovinu.

Kad je primio svetu Popudbinu ovako je molio:

»Spasitelju moj, iz ljubavi prema Tebi istraživao sam, bdio, radio, propovijedao sam i poučavao. Nisam nikad rekao ništa protiv Tebe. Ako sam to ipak nesvijesno učinio, ne ostajem kod svoga mišljenja. Sve predajem svetoj Rimkoj Crkvi, da ona odluči. U poslušnosti prema njoj polazim iz ovog života.«

7. ožujka 1274. brizne u plač starac od osamdeset godina, magister Albert, u samostanu u Kölnu i reče:

»Umro je brat Toma Akvinski, moj sin u Kristu, svjetionik Crkve. Bog mi je to objavio.« Nekoliko dana iza toga pođe u Lyon.

* * *

7. svibnja 1274. otvori Papa u lionskoj katedrali veliki crkveni sabor. Mnogo važnih pitanja traži hitno rješenje. Iznova se uredilo biranje Pape. Ubudeće zatvorit će se kardinali tom prigodom u tako zvani konklave, to jest ,prostoriju, gdje su zatvorena sva vrata. Ostat će otvoren samo prozor, kroz koji će se davati hrana. Ako za tri dana ne bude izabran Papa, otkidat će se kardinalima od običnog jela i pića, a na koncu će dobiti samo kruh i vodu. Svaka veza kardinala s vanjskim svijetom prekinuta je. Dimom će se davati znak da li je Papa izabran, ili valja još čekati.

Posebna sjednica ovog koncila bavila se rješavanjem kraljevskog pitanja u Njemačkoj. Išli su za tim, da se dovrši dugi interregnum, to jest vrijeme kada nije bilo cara. Starac Albert zalagao se za grofa Habzburga, koga su izborni knezovi izabrali prije nekoliko mjeseci. Svoj govor započne Albert riječima Svetog Pisma:

»Evo vam šaljem spasitelja i prvoborca, koji će vas osloboditi.«

Koncil potvrdi izbor Habzburga, koji se svečano odreče carskih prava u Rimu i u Papinskoj državi.

Treća sjednica otvorena je govorom magistra Bonaventure, koji već godinu dana nosi kardinalski grimiz. Upravo je pomogao bratu kuharu prati suđe, kad mu donesoše crveni šešir i palij. Duboko ga je potresla vijest o smrti prijatelja Tome. Posebno se radovao da će se s njim sastati.

U ovoj sjednici radilo se o ponovnom sjedinjenju istočne i zapadne Crkve. Kad je prestalo Latinsko carstvo u Bizantu, javio se stari raskol. Sada car Mihajlo Paleolog nastoji da učvrsti svoj položaj, pa je odlučio, da se opet priključi Rimu.

Svoju propovijed započeo je Bonaventura riječima:

»Ustani, Jeruzaleme, i stani na visini! Pogledaj prema Istoku i okupi djecu svoju s Istoka i Zapada!«

24. lipnja stigoše iz Bizanta poslanici pod vodstvom carigradskog patrijarhe Germanosa. Bonaventura vodi veoma spretno pregovore.

6. srpnja dođe napokon do dugo željenog jedinstva. Neopisivo veselje zavladalo je kućom Božjom, kada se logotet Akropolis u ime carevo odrekao raskola.

Ovo je za Bonaventuru bila posljednja zemaljska radost. Dok je još trajao koncil, preminuo je 15. srpnja u siromašnoj ćeliji franjevačkog samostana. Papa, kardinali kao svi ostali učesnici koncila ispratiše pokojnika na posljednji počinak u minoritskoj crkvi.

Zadnja Papina želja, da bi lyonski koncil bio početkom nove velike križarske vojne, nije se ispunila.

* * *

Još jednom pođe stari Albert u Pariz, da brani nauku svoga velikog učenika od žestokih napadaja, koji navališe iza njegove smrti. Zatim se opet vrati u Köln.

Međutim, počelo mu je popuštati pamćenje. Zadnje predavanje morao je naglo prekinuti. Završio ga riječima:

»Sada znam, da je moje vrijeme isteklo i da mi se približio konac života. Zato javno priznajem pred vama, da čvrsto vjerujem u sve članke kršćanske vjere. Usrdno molim, da mi se u pravo vrijeme podijele sakramenti svete Crkve. Ako sam možda rekao ili napisao nešto, što se ne bi slagalo s naukom katoličke vjere, to onda neka ne vrijedi.«

15. studenoga pozove samostansko zvonce braću u sobu velikog učitelja. Sjedeći u naslonjaču izmolio ja sa subraćom zadnje molitve. Sva zvona u Kölnu najaviše doskora njegov odlazak Bogu.

Wilhelm Hünermann:

LJUBAV je strpljiva,
ljubav je dobrostiva
ljubav ne zavidi
ne hvasta se
ne napuhnjuje se
ne prekoračuje pristojnosti
ne traži svoje
ne razdražuje se
zaboravlja i oprašta zlo;
ne veseli se nepravdi
a veseli se istini
sve ispričava
sve vjeruje
svemu se nada
sve junački podnosi.
(1 Kor 13, 4-7)

»Vrijeme nas zove na ispunjenje dužnosti dobrotvornosti. Jer pred poganskim ljudima velegrada apologetika je riječ bez uspjeha... Crkvenoj povijesti i apologetici te duše ne vjeruju. To je tuđa riječ i papir. Samo jedno dira te ljude, koji već ne znaju kršćanstva iz pripovijedanja svojih otaca ni iz krunice svoje majke, koju su nekoć dobili, dok su išli u školu. Dobrotu te religije i njezinih predstavnika osjećaju oni onda, kad je osjete na vlastitom tijelu i vlastitoj duši, na vlastitoj nuždi!«

Dr. Karl Sonnenschein

Izvori:

(uz oznaku strane)

8 — LJUBAV / O. Ricardo Lombardi S. I.
Obnoviti svijet str. 82-88; J. M. Sailer Verlag, 1961.

15 — BIO SAM BOLESTAN / Don Foresi
Meditazioni, Città Nuova, 1960

16 — NAKANE APOSTOLATA MOLITVE /
Intentiones generales Ap. Or., Roma, 1962.

19 — TAIZÉ / Mario Croce
Città Nuova, ožujak, 1961.

23 — ZAR NIJE NJIHOVO ZVANJE...
Kath. Digest, br. 7/57.

27 — ŽIVOTNA ŽRTVA KAO SVJEDOČANSTVO /
Fides, 1. 11. 1962.

28 — »AVE VERUM« ZA PATRIARHU / Gretl Kotzaurek
Wiener Kirchenblatt, Sept. 1962.

34 — ZA KONCIL
Fides 17. XI. 1962.

35 — VAŠ OTAC JE BIO LUČKI RADNIK /
Paris - Mattch, 13. 10. 1962. str. 81 - 82

46 — NAJMANJA SLUŽBENICA U GOSPODINU /
J. Rothenschlager
Wiener Kirchenblatt, srpanj 1962.

48 — SVJETOVNI INSTITUT /
Fides 17. XI. 1962.

51 — LÜTTIŠKI PROCES I KRŠĆANSKA SAVJEST /
Msgr. Dr. J. Pohlschneider
Kirchenz. für das Bis tum Aachen, 2. 12. 1962.

54 — OČE MOJ / Charles de Foucauld
Denise et Robert Barrat / Ch. de Foucauld et de la fraternité, Maitres spirituels, Éditions du Seuil, 1958.

55 — CIJENA JEDNOG ZVANJA / L. Sande
Il mio piccolo prete

58 — BIO JE DOVOLJAN JEDAN SMIJEŠAK / D. Zamboni
Città Nuova, 1961.

61 — U SANTA FE BRZI VLAK JE MORAO ČEKATI / Bg
Stadt Gottes, br. 6. 1962.

63 — ZABORAVLJENA RADOST / E. — J. Hajak
Stadt Gottes, br. 1. 1961.

65 — NOĆ MILOSTI / P. J. Schmidt S. V. D.
Stadt Gottes, br. 1. 1961.

68 — DOTLE IDE LJUBAV / Rosenkranz — Palottiner
br. 5, 1961.

69 — VIDJELA SAM / M. C. O.
Città Nuova, 1961.

74 — BIVŠI PUKOVNIK — LIJEČNIK / John Li
Rocca, 1. XI. 1962.

75 — PREDIGRA LJUBAVI / Sr. X. R. S. M.
Kako sam ušla u samostan (21 redovn. pripovj. o svome dolasku u samostan) — G. L. Kane, Paul Pattloch Verlag, Aschaffenburg

83 — ATOM SVJEDOČI / John. A. O'Brien
Gott lebt, str. 33-40.

89 — NAČELNIK FIRENZE / »Catholic Boy«
Notre Dame / Indiana

96 — GRADNJA KATEDRALA / W. Hünermann
Povijest Kristova Kraljevstva II., Rex Verlag Luzern / München, 1958.

W. HÜNERMANN

POVIJEST KRISTOVA KRALJEVSTVA

Prvi svezak

GRIMIZNO JEDRO

Tako živo i potresno možda još nitko nije opisao povijest Crkve. Pred nama stoji povijest prvih osam vjekova, ali ne u suhoparnom izvještaju, već u dramskim, slikovitim prikazima.

Petrova lađa se ljulja u oluji vremena. Grimizni sjaj svježeg jutra osvjetljuje njezino jedro okruženo plamenim jezicima Duha Svetoga. No ona i usred plamena krvavih progona buktećeg ognja u nadiranju mladih naroda još svjetlije stoji u svome kraljevskom sjaju.

Čitatelj se osjeća usred velikih događaja kao da je prisutan. On sam luta zajedno s Pavlom beskrajnim putevima Rimskog imperija. Tamo se skriva s kršćanima u polutamnim katakombama, i gleda krvavu žrtvu mučenika na areni cirkusa. Pred njim se otvaraju teška vrata Rima i pokazuje mu se car Istoka sa pompom Istočno-rimskog carstva, s krasotom i sjajem grada na Zlatnom Rogu. Potrese ga topot kopita hunske konjice, svjetski požar seobe naroda i lepršanje zelenih zastava Proroka. Sa vjesnicima vjere prolazi njemačkim krajevima, promatra crvenilo ranog jutra, koje se diže povrh kraljevstva Franaka i na koncu gleda mladog Karla, koji je pozvan da ponese krunu novoga carstva.

Tu će knjigu svi čitati s pravim oduševljenjem.

Sprema se za tisak:

Sv. Ignacij

- **KNJIŽICA DUHOVNIH VJEŽBI**
- **SRCE ISUSOVO SPASENJE NAŠE**

Molitvenik štovatelja Presvetog Srca

Hünermann

- **POVIJEST KRISTOVA KRALJEVSTVA II.**

Slike iz crkvene povijesti za mladež i puk

Izašlo je iz tiska:

- **IZ ŽIVOTA U ŽIVOT**
  (Knjižice »Iz Života« br. 1.) Din 200.–
- **LJUBAV SIĐE S NEBA**
  (Knjižice »Iz Života« br. 2.) Din 250.–
- **NAKANE APOSTOLATA MOLITVE**

Narudžbe slati na:

Srećko Cetinić, Opatija, Rakovčeva 12.

Molimo naše cijenj. čitatelje da nam ispune taj listić!

HVALA!

Da li Vam se knjižica dopada?

(Vašu cijenjenu primjedbu i kritiku primit ćemo sa zahvalnošću).

....
....
....
....
....
....
....
....
....

Preporučujem Vam (bez obaveze) i ove moje znance, koji su prijatelji katoličkih knjiga:

1. Prezime i ime: ....
   Zanim.: .... Mjesto: ....
   Ulica: ....
2. Prezime i ime: ....
   Zanim.: .... Mjesto: ....
   Ulica: ....
3. Prezime i ime: ....
   Zanim.: .... Mjesto: ....
   Ulica: ....

odrezati →

NARUDŽBENICA

Okreni!

P. n.

SREĆKO CETINIĆ

O P A T I J A

Rakovčeva 12.

Molim, pošaljite mi na moj račun od Vaših izdanja:

IZ ŽIVOTA, knj. br. 1. kom. ....

IZ ŽIVOTA, knj. br. 2. kom. ....

POVIJEST KRIST. KR. I. kom ....

Moje ime i prezime: ....

....

Zanimanje: ....

Mjesto: ....

Ulica: ....

Cijenu šaljem nakon primitka knjige.

ezati →

Ovih će dana izaći

■ **W. Hünermann :**

POVIJEST KRISTOVA KRALJEVSTVA

I. svezak

GRIMIZNO JEDRO

U pripremi je:

■ **W. Hünermann :**

P O V I J E S T

KRISTOVA KRALJEVSTVA

II. svezak

Majstorskim perom nastavlja ovdje poznati pisac svoje povijesne prikaze, od VIII. stoljeća dalje.

Prizor se niže do prizora filmskom brzinom i živošću drame, a čovjek čita svaki novi odsjek kao novo poglavlje nekog napetog romana.

Ipak time knjiga ne gubi ništa na svojoj povjesnoj vrijednosti.
Knjiga je obogaćena sa više povjesnih slika i mapa.

Izvanredno štivo, koje će svakome, mladom i starom, biti pravi užitak.

S obzirom na ograničeni broj primjeraka, molimo već unaprijed javiti narudžbe na adresu:

Srećko CETINIĆ, Opatija, Rakovčeva 12.